

Utgiftsområde 23

Areella näringar, landsbygd och
livsmedel

Utgiftsområde 23 – Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel.....	7
2.1	Utgiftsområdets omfattning.....	7
2.2	Utgiftsutveckling.....	7
2.3	Skatteutgifter	9
2.4	Mål för utgiftsområdet.....	9
2.5	Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder.....	10
2.6	Resultatredovisning.....	11
2.6.1	En sammanhållen landsbygdspolitik	11
2.6.2	En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja.....	19
2.6.3	Skog.....	53
2.6.4	De samiska näringarna.....	60
2.6.5	Civilt försvar och krisberedskap – livsmedelsförsörjning och dricksvatten	61
2.7	Regeringens bedömning av måluppfyllelsen	63
2.8	Politikens inriktning	63
2.8.1	En sammanhållen landsbygdspolitik	63
2.8.2	En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja	64
2.8.3	Skogen som en strategisk resurs för ett robust Sverige och för jobb och tillväxt.....	67
2.8.4	De samiska näringarna.....	68
2.8.5	Civilt försvar och krisberedskap – livsmedelsförsörjning och dricksvatten	68
2.9	Den årliga revisionens iakttagelser.....	69
2.10	Budgetförslag.....	69
2.10.1	1:1 Skogsstyrelsen.....	69
2.10.2	1:2 Insatser för skogsbruket.....	71
2.10.3	1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt.....	72
2.10.4	1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	73
2.10.5	1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder.....	74
2.10.6	1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar.....	75
2.10.7	1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	76
2.10.8	1:8 Statens jordbruksverk.....	77
2.10.9	1:9 Bekämpning av växtskadegörare	78
2.10.10	1:10 Gårdsstöd m.m.....	79
2.10.11	1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.....	80
2.10.12	1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027.....	81
2.10.13	1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitiken andra pelare 2023–2027	83
2.10.14	1:14 Livsmedelsverket.....	85
2.10.15	1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	87
2.10.16	1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.....	88
2.10.17	1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	89
2.10.18	1:18 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	90
2.10.19	1:19 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.....	91
2.10.20	1:20 Åtgärder på fjällägenheter.....	92
2.10.21	1:21 Främjande av rennäringen m.m.....	92
2.10.22	1:22 Sveriges lantbruksuniversitet.....	93

2.10.23 1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning.....	94
2.10.24 1:24 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien.....	96
2.10.25 1:25 Slakterikontroll.....	97
2.10.26 1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet.....	98
2.10.27 1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	99
2.10.28 1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	101

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen anvisar anslagen för budgetåret 2026 inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel enligt tabell 1.1.
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2026 ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst de belopp och inom de tidsperioder som anges i tabell 1.2.

Tabell 1.1 Anslagsbelopp

Tusental kronor

Anslag

1:1 Skogsstyrelsen	642 197
1:2 Insatser för skogsbruket	574 373
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	243 865
1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	158 824
1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	9 933
1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar	133 349
1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	57 778
1:8 Statens jordbruksverk	937 527
1:9 Bekämpning av växtskadegörare	18 000
1:10 Gårdsstöd m.m.	7 681 572
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	194 333
1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027	3 257 312
1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitiken andra pelare 2023–2027	2 204 200
1:14 Livsmedelsverket	727 547
1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	131 160
1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	57 413
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	531 000
1:18 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	34 830
1:19 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	24 116
1:20 Åtgärder på fjällägenheter	1 529
1:21 Främjande av rennäringen m.m.	131 915
1:22 Sveriges lantbruksuniversitet	2 421 487
1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	848 164
1:24 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1 177
1:25 Slakterikontroll	168 053
1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet	1 071 000
1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	104 000
1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	200 000
Summa anslag inom utgiftsområdet	22 566 654

Tabell 1.2 Beställningsbemyndiganden

Tusental kronor

Anslag	Beställningsbemyndigande	Tidsperiod
1:2 Insatser för skogsbruket	90 000	2027–2029
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	150 000	2027–2029
1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027	4 000 000	2027–2029
1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027	3 399 000	2027–2029
1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	1 700 000	2027–2032
1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet	2 100 000	2027–2030
1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	206 000	2027–2029
1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	440 000	2027–2029
Summa beställningsbemyndiganden inom utgiftsområdet	12 085 000	

2 Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

2.1 Utgiftsområdets omfattning

Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel omfattar verksamhet inom områdena landsbygd, livsmedel, jordbruks- och trädgårdsnäring, fiskerinäring, djur, skog och jakt samt rennäring och andra samiska näringar. Utgiftsområdet omfattar även verksamhet inom utbildning och forskning.

Myndigheter som verkar inom utgiftsområdet är Statens jordbruksverk (Jordbruksverket), Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA), Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård, Centrala djurförsöksetiska nämnden, Livsmedelsverket, Skogsstyrelsen, Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och vissa verksamheter vid Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas).

2.2 Utgiftsutveckling

Tabell 2.1 Utgiftsutveckling inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	Utfall 2024	Budget 2025 ¹	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028
1:1 Skogsstyrelsen	513	584	592	642	658	635
1:2 Insatser för skogsbruket	499	594	533	574	574	142
1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt	191	228	226	244	253	241
1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet	124	156	156	159	162	134
1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder	10	10	10	10	10	10
1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar	466	273	273	133	133	133
1:7 Ersättningar för viltskador m.m.	62	68	67	58	45	30
1:8 Statens jordbruksverk	758	855	829	938	950	807
1:9 Bekämpning av växtskadegörare	16	29	34	18	18	15
1:10 Gärdsstöd m.m.	9 011	7 661	7 665	7 682	7 282	7 282
1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.	152	169	169	194	196	196
1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027	1 939	2 230	2 468	3 257	3 170	1 582
1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027	1 460	1 943	1 852	2 204	2 509	1 256
1:14 Livsmedelsverket	391	525	428	728	705	739
1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor	158	224	218	131	131	131
1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.	52	57	57	57	57	57
1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	1 217	1 210	1 216	531	531	531
1:18 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket	29	35	35	35	20	20
1:19 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.	21	24	24	24	24	24
1:20 Åtgärder på fjällägenheter	2	2	2	2	2	2
1:21 Främjande av rennäringen m.m.	135	136	135	132	126	126
1:22 Sveriges lantbruksuniversitet	2 240	2 350	2 350	2 421	2 466	2 508

	Utfall 2024	Budget 2025 ¹	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028
1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning	748	819	812	848	903	985
1:24 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien	1	1	1	1	1	1
1:25 Slakterikontroll	167	165	177	168	171	174
1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet	74	356	354	1 071	1 502	1 991
1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	36	97	94	104	111	78
1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027	190	260	154	200	226	193
Äldreanslag						
2025 1:18 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur	894	773	795			
Totalt för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	21 554	21 834	21 726	22 567	22 936	20 023

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Tabell 2.2 Förändringar av utgiftsramen 2026–2028 för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	21 698	21 698	21 698
Pris- och löneomräkning ²	91	162	253
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	729	1 424	-1 579
<i>varav BP26³</i>	<i>1 542</i>	<i>1 742</i>	<i>2 354</i>
Makroekonomisk utveckling	-521	-745	-891
Volym	198	24	96
Överföring till/från andra utgiftsområden			
Övrigt	372	371	446
Ny utgiftsram	22 567	22 936	20 023

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Tabell 2.3 Utgiftsram 2026 realekonomiskt fördelad för utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	2026
Transfereringar ¹	15 092
Verksamhetsutgifter ²	7 423
Investeringar ³	52
Summa utgiftsram	22 567

Anm.: Den realekonomiska fördelningen baseras på utfall 2024 samt kända förändringar av anslagens användning.

¹ Med transfereringar avses inkomstöverföringar, dvs. utbetalningar av bidrag från staten till exempelvis hushåll, företag eller kommuner utan att staten får någon direkt motprestation.

² Med verksamhetsutgifter avses resurser som statliga myndigheter använder i verksamheten, t.ex. utgifter för löner, hyror och inköp av varor och tjänster.

³ Med investeringar avses utgifter för anskaffning av varaktiga tillgångar såsom byggnader, maskiner, immateriella tillgångar och finansiella tillgångar.

2.3 Skatteutgifter

Tabell 2.4 Skatteutgifter inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel

Miljoner kronor

	2025	2026
Uttag av bränsle från lantbruksenhet (B1)	150	160
Avverkningsrätt till skog (B2)	-	-
Anläggning av ny skog m.m. (B10)	300	310
Nedsatt energiskatt på diesel till arbetsmaskiner och fartyg inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna (F9)	520	u
Nedsatt energiskatt på el inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna (F14)	660	660
Nedsatt koldioxidskatt på diesel till arbetsmaskiner och fartyg inom jord-, skogs- och vattenbruksnäringarna (F16)	1 010	770

Anm.: Inom parentes anges den beteckning för respektive skatteutgift som används i regeringens skrivelse. Skatteutgifter som inte har beräknats anges med "-". Skatteutgifter som upphör eller har upphört anges med "u".

Källa: Regeringens skrivelse 2024/25:98.

2.4 Mål för utgiftsområdet

I tabellen nedan redovisas både det övergripande målet för utgiftsområdet och andra mål inom utgiftsområdet vars uppfyllelse bidrar till att det övergripande målet uppnås. Utöver dessa mål finns det andra mål som berör utgiftsområdet som redovisas nedan.

Tabell 2.5 Mål för utgiftsområdet och mål för resultatområdena

Målet för utgiftsområdet 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel	
Insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart (prop. 2014/15:1 utg.omr. 23 avsnitt 2.4, bet. 2014/15:MJU2, rskr. 2014/15:88).	
Mål för resultatområdena	
En sammanhållen landsbygdpolitik	
Övergripande mål för den sammanhållna landsbygdpolitiken (prop. 2017/18:179, bet. 2017/18:NU19, rskr. 2017/18:360)	– En livskraftig landsbygd med likvärdiga möjligheter till företagande, arbete, boende och välfärd som leder till en långsiktigt hållbar utveckling i hela landet.
Delmålen för den sammanhållna landsbygdpolitiken	– Hållbar tillväxt – Cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi samt hållbart nyttjande av naturresurser – Attraktiva livsmiljöer i Sveriges landsbygder
En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja	
Övergripande mål för en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17:MJU23, rskr. 2016/17:338)	– En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås, i syfte att skapa tillväxt och sysselsättning och bidra till hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.
Målet för livsmedelsstrategins strategiska område Regler och villkor	– Utformningen av regler och villkor ska stödja målet om en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja där produktionen ökar. Detta genom ändamålsenliga skatter och avgifter, regelförenklingar, administrativa lättnader och andra åtgärder för att stärka konkurrenskraften och lönsamheten.
Målet för livsmedelsstrategins strategiska område Konsument och marknad	– Att konsumenterna ska ha ett högt förtroende för livsmedel och kunna göra medvetna val, exempelvis av närproducerat och ekologiskt. Marknaden för livsmedel ska kännetecknas av en väl fungerande konkurrens. Den svenska livsmedelsexporten ska ges förutsättningar att öka för att möta efterfrågan på relevanta marknader.
Målet för livsmedelsstrategins strategiska området Kunskap och innovation	– Att stödja kunskaps- och innovationssystemet för att bidra till ökad produktivitet och innovation i livsmedelskedjan samt hållbar produktion och konsumtion av livsmedel.
Skog	
De jämställda målen för skogspolitiken (prop. 1992/93:226, bet. 1992/93:JoU15, rskr. 1992/93:252 och prop. 2007/08:108, bet. 2007/08:MJU18, rskr. 2007/08:244)	– Produktionsmålet innebär att skogen och skogsmarken ska utnyttjas effektivt och ansvarsfullt så att den ger en uthålligt god avkastning. Skogsproduktionens inriktning ska ge handlingsfrihet i fråga om användningen av vad skogen producerar. – Miljömålet innebär att skogsmarkens naturgivna produktionsförmåga ska bevaras. En biologisk mångfald och genetisk variation i skogen ska säkras. Skogen ska brukas så att växt- och djurarter som naturligt hör hemma i skogen ges förutsättningar att fortleva under naturliga betingelser och i livskraftiga bestånd. Hotade arter och naturtyper ska skyddas. Skogens kulturmiljövärden samt dess estetiska och sociala värden ska värnas.
De samiska näringarna	
Övergripande mål för samepolitiken (prop. 2000/01:1 utg.omr. 23 avsnitt 7.3, bet. 2000/01:MJU2, rskr. 2000/01:86)	– Att verka för en levande samisk kultur byggd på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar.
Civilt försvar och krisberedskap - livsmedelsförsörjning och dricksvatten	
Övergripande mål för totalförsvaret inklusive civilt försvar (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114)	– Livsmedels- och dricksvattenförsörjningen berörs av målet för det civila försvaret. Se utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, avsnitt 5.1.

Övriga mål som berör utgiftsområdet är generationsmålet och de 16 miljö kvalitetsmålen (prop. 2009/10:155, bet. 2009/10:MJU25, rskr. 2009/10:377), regeringens mål för forskningspolitiken (prop. 2024/25:60, bet. 2024/25:UbU15, rskr. 2024/25:219) samt målet om Agenda 2030 för en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling genom en samstämmig politik nationellt och internationellt centralt (prop. 2019/20:188, bet. 2020/21:FiU28, rskr. 2020/21:154).

2.5 Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att följa upp resultatet av insatserna och statliga myndigheters verksamhet inom resultatområdena och hur de bidrar till att målen för utgiftsområdet uppnås, används centrala indikatorer, kompletterande indikatorer samt andra bedömningsgrunder där

det är relevant. Indikatorerna och bedömningsgrunderna redovisas per kön när det finns data tillgänglig. Redovisningen av de relevanta indikatorerna och bedömningsgrunderna för varje resultatområde sker under respektive avsnitt. Indikatorer för området Civilt försvar och krisberedskap – livsmedelsförsörjning och dricksvatten har ännu inte tagits fram.

Tabell 2.6 Centrala indikatorer inom utgiftsområdet

Resultatområde	Centrala indikatorer
En sammanhållen landsbygds politik	<ul style="list-style-type: none"> – Inrikes flyttnetto och befolkning – Tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten – Tillgänglighet till dagligvarubutik, drivmedelsstation och grundskola
En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja	<ul style="list-style-type: none"> – Nettomarginal i livsmedelssektorn – Förädlingsvärde i livsmedelssektorn – Antal sysselsatta i livsmedelssektorn
Skog	<ul style="list-style-type: none"> – Tillväxt, avverkning och skogsbruks-åtgärder – Skog och vilt i balans – Skydd mot skadeinsekter m.m. – Miljöhänsyn i skogsbruket – Skydd och bevarande av skogsmark – Skogsbrukets klimatnytta
De samiska näringarna	<ul style="list-style-type: none"> – Renbruksplanernas användning

2.6 Resultatredovisning

Med utgångspunkt i målen för utgiftsområdet redovisas i denna budgetproposition resultat för de fem resultatområdena En sammanhållen landsbygds politik, En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja, Skog, De samiska näringarna samt Civilt försvar och krisberedskap – livsmedelsförsörjning och dricksvatten. För det senare görs resultatredovisningen i förhållande till målet för det civila försvaret, se utgiftsområde 6 Försvar och samhällets krisberedskap, avsnitt 5.1.

Miljö- och jordbruksutskottets framhåller i sitt betänkande om budgetpropositionen för 2025, Utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel (bet. 2024/25: MJU2) bl.a. att regeringens resultatredovisning och bedömning av de resultat som uppnåtts behöver ha en klar och tydlig struktur, eftersom detta bidrar till en ökad förståelse för hur statliga medel har använts och vilken effekt åtgärderna har fått. I denna proposition har avsnitten mål för utgiftsområdet, resultatredovisning och regeringens bedömning av måluppfyllelsen utvecklats för att på ett tydligare sätt åskådliggöra målen och indikatorer inom utgiftsområdet, koppla insatser till indikatorer och beskriva resultatens bidrag till måluppfyllelsen. Regeringskansliet avser att fortsätta utveckla resultatredovisningen i dialog med miljö- och jordbruksutskottet.

I tabeller och diagram redovisas tioåriga tidsserier när det finns tillräckligt underlag. En årligen återkommande dialog avses som tidigare att föras med miljö- och jordbruksutskottet om utvecklingen av resultatredovisningen.

2.6.1 En sammanhållen landsbygds politik

Den sammanhållna landsbygds politiken är till sin karaktär sektorsövergripande och berör därmed många olika utgiftsområden. Insatser och statliga myndigheters verksamheter av betydelse för den sammanhållna landsbygds politikens mål finansieras dels av anslagen inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, dels genom andra utgiftsområden, se tabell 2.7. Dessutom finansieras insatserna av andra aktörer på lokal, regional, nationell och internationell nivå. En resultatredovisning av insatser inom andra utgiftsområden av betydelse för att uppnå målet för den sammanhållna landsbygds politiken görs inom respektive utgiftsområde.

Tabell 2.7 Andra utgiftsområden och områden med mål som har beslutats av riksdagen som är av särskild betydelse för delmålen för den sammanhållna landsbygdspolitiken

Delmål	Utgiftsområden och områden med mål
Hållbar tillväxt	UO14 Arbetsmarknadspolitik, UO16 Kommunal vuxenutbildning och yrkeshögskola, UO19 Regional utveckling, UO21 Energipolitik, UO22 Transportpolitik, Politik för informationssamhället, UO24 Näringspolitik inkl. turismpolitik, Utrikeshandel, export och investeringsfrämjande
Cirkulär, biobaserad och fossilfri ekonomi samt hållbart nyttjande av naturresurser	UO6 Försvar och samhällets krisberedskap, UO18 Samhällsplanering, UO19 Regional utveckling, UO18 Samhällsplanering, bostadsförsörjning, byggande och konsumentpolitik, UO20 Miljöpolitik, Miljöforskning, UO23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja, Skogspolitik, UO24 Näringspolitik inkl. turismpolitik, Utrikeshandel, export och investeringsfrämjande
Attraktiva livsmiljöer i Sveriges landsbygder	UO1 Demokratipolitik, UO4 Rättsväsendet, UO6 Försvar och samhällets krisberedskap, UO9 Hälso- och sjukvårdspolitik, Folkhälsopolitik, UO13 Integrationspolitik, Jämställdhetspolitik, UO16 Utbildning och universitetsforskning, UO17 Kulturpolitik, Statliga kulturmiljöarbetet, Ungdomspolitik, Politik för det civila samhället, Idrottspolitik, Friluftspolitik, Folkbildningspolitik, UO18 Samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet, UO19 Regional utvecklingspolitik, UO22 Transportpolitik, Politik för informationssamhället

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av den sammanhållna landsbygdspolitiken bidrar till målet för utgiftsområdet och för det övergripande målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken har följande indikatorer bedömts som centrala:

- inrikes flyttnetto och befolkning
- tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten
- tillgänglighet till dagligvarubutik, drivmedelsstation och grundskola.

Utöver de tre centrala indikatorerna utgår redovisningen vart annat år från den centrala bedömningsgrunden vissa statliga myndigheters bidrag till den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken. Vidare görs årligen en fördjupning kring ämnen av stor betydelse för utvecklingen i Sveriges landsbygder. Den årliga fördjupningen avser denna gång lokala aktörers utvecklingskapacitet samt digital mognad i små och medelstora företag i landsbygder. Resultatredovisningen av den sammanhållna landsbygdspolitiken bygger främst på Tillväxtverkets underlag för uppföljning av den sammanhållna landsbygdspolitiken 2024 (LI2025/00915).

Landsbygdskommunerna minskade i befolkning totalt under 2023–2024

Den centrala indikatorn inrikes flyttnetto och befolkning följer upp utvecklingen av boendeval och lokal attraktivitet. I uppföljningen av befolkning ingår inrikes flyttnetto, utrikes flyttnetto och födelsenetto. I denna budgetproposition redovisas även inrikes flyttnetto för kvinnor och män 2023 och 2024 utöver utvecklingen 2014–2024. Redovisningen är uppdelad på kommuntyper. Inom varje kommuntyp kan det finnas kommuner både med positiva och negativa inrikes flyttnetton.

Under perioden 2014–2024 var det endast kommuntyperna täta blandade kommuner och tätortsnära landsbygdskommuner som hade positiva inrikes flyttnetton medan de var negativa för övriga kommuntyper, se tabell 2.8. Täta blandade kommuner var dock den enda kommuntypen som hade positivt inrikes flyttnetto under hela perioden 2014–2024.

Kommuntyperna storstadskommuner och täta blandade kommuner hade positiva inrikes flyttnetton 2024. Storstadskommuner som uppvisade positivt inrikes flyttnetto även 2023 hade dock sedan 2016 haft negativt inrikes flyttnetto, en trend som

förstärktes under covid 19-pandemin 2020–2022. Inom dessa två kommuntyper, storstadskommuner och täta blandade kommuner, fanns dock skillnader där 12 av 26 storstadskommuner respektive 43 av 87 täta blandade kommuner hade negativa inrikes flyttnetton 2024.

Kommuntypen glesa blandade kommuner och de tre kommuntyperna av landsbygds-kommuner hade negativa inrikes flyttnetton 2024. För glesa blandade kommuner var det endast 6 av 29 kommuner som hade positiva inrikes flyttnetton 2024. Under perioden 2014–2024 hade bl.a. Lidköping, Kristianstad och Skövde positiva inrikes flyttnetton. De flesta glesa blandade kommunerna hade negativa inrikes flyttnetton 2014–2024, bl.a. Kiruna, Karlskrona, Gällivare och Skara.

Tätortsnära landsbygdskommuner är den enda kommuntyp av landsbygdskommuner som hade positivt inrikes flyttnetto under perioden 2014–2024. Kommuntypen hade positivt inrikes flyttnetto innan pandemin 2020–2022, en trend som förstärktes under pandemin. Under både 2023 och 2024 hade dock tätortsnära landsbygdskommuner negativt inrikes flyttnetto, om än mindre 2024. Spridningen inom kommuntypen är dock stor, och 30 av 80 tätortsnära landsbygdskommuner hade positivt inrikes flyttnetto 2024. För perioden 2014–2024 uppvisade bl.a. Norrtälje, Varberg, Kungsbacka, Trosa och Höganäs positiva inrikes flyttnetton medan bl.a. Flen, Lindsberg, Uppvidinge och Hylte hade negativa inrikes flyttnetton under perioden.

Kommuntyperna glesa landsbygdskommuner och mycket glesa landsbygdskommuner hade negativa inrikes flyttnetton både under perioden 2014–2024 och under 2023 och 2024 om än mindre 2024. För kommuntypen glesa landsbygdskommuner var det endast 8 av 53 kommuner som hade positiva inrikes flyttnetton under 2024.

Några glesa landsbygdskommuner som hade negativa inrikes flyttnetton perioden 2014–2024 var Hultsfred, Gislaved, Östra Göinge, Sollefteå, Kramfors och Söderhamn. Några glesa landsbygdskommuner som hade en positiv utveckling 2014–2024 var Gotland, Åre, Tanum, Sotenäs och Sölvesborg. För kommuntypen mycket glesa landsbygdskommuner hade 4 av 15 positiva inrikes flyttnetton 2024, Härjedalen, Norsjö, Vilhelmina och Övertorneå. För perioden 2014–2024 hade alla mycket glesa landsbygdskommuner negativa inrikes flyttnetton, bl.a. Vilhelmina, Jokkmokk och Pajala.

Balansen mellan kvinnors och mäns inrikes flyttningar 2014–2024 var jämn men samtidigt komplex. Detta avser speciellt de tre kommuntyperna av landsbygds-kommuner eftersom utvecklingen i dessa påverkades av stora flyktingmottaganden under 2015–2016 med tydlig uppgång av andelen män. (LI2025/00915). För perioden 2014–2024 var det fler kvinnor än män som flyttade från kommuntyperna tätortsnära och mycket glesa landsbygdskommuner. För kommuntypen glesa landsbygds-kommuner var det fler män än kvinnor som flyttade från denna kommuntyp. För kommuntyperna storstadskommuner och täta blandade kommuner var flyttmönster för kvinnor och män väl balanserade, medan det för kommuntypen glesa blandade kommuner var fler kvinnor än män som flyttade från denna kommuntyp.

Under 2023 och 2024 var bilden delvis annorlunda då fler kvinnor än män flyttade från samtliga kommuntyper med negativa inrikes flyttnetton, dvs. glesa blandade kommuner samt tätortsnära, glesa och mycket glesa landsbygdskommuner. Således var det fler kvinnor än män som flyttade till storstadskommuner och täta blandade kommuner.

Sett till den totala befolkningsutvecklingen 2023–2024, dvs. inrikes flyttnetto, utrikes flyttnetto och födelsenetto inräknat, minskade de tre kommuntyperna av landsbygds-kommuner i befolkning, medan de övriga tre kommuntyperna, storstadskommuner, täta blandade kommuner och glesa blandade kommuner, växte.

Tabell 2.8 Inrikes flyttnetto 2014–2024, befolkning 2024 och befolkningsutveckling 2023–2024

Kommuntyp (antal kommuner)	Utveckling, inrikes flyttnetto 2014–2024, kvinnor (2023/2024)	Utveckling, inrikes flyttnetto 2014–2024, män (2023/2024)	Utveckling, inrikes flyttnetto 2014–2024 (2023/2024)	Befolkning totalt 2024 (utv. totalt 2023– 2024)
Storstadskommuner (26 st.)	-18 107 (782/1 436)	-17 387 (1 043/582)	-35 494 (1 825/2 018)	3 481 283 (25 524)
Täta blandade kommuner (87 st.)	45 381 (3 384/1 656)	44 456 (2 083/1 129)	89 837 (5 467/2 785)	4 213 430 (10 731)
Glesa blandade kommuner (29 st.)	-10 048 (-491/-689)	-8 097 (20/-302)	-18 145 (-471/-991)	766 251 (225)
Tätortsnära landsbygds- kommuner (80 st.)	6 811 (-1 230/-455)	7 441 (-950/-155)	14 253 (-2 180/-610)	1 259 604 (-1 825)
Glesa landsbygds- kommuner (53 st.)	-20 530 (-2 164/-1 1787)	-23 367 (-1 972/-1 238)	-43 897 (-4 136/-3 025)	790 007 (-4 790)
Mycket glesa landsbygds- kommuner (15 st.)	-3 507 (-281/-161)	-3 048 (-224/-16)	-6 555 (-505/-177)	76 565 (-407)

Anm.:

- Storstadskommuner definieras som kommuner där mindre än 20 procent av befolkningen bor i rurala områden och som tillsammans med angränsande kommuner har en samlad folkmängd på minst 500 000 invånare.
- Täta blandade kommuner definieras som kommuner där mindre än 50 procent av befolkningen bor i rurala områden och där minst hälften av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare.
- Glesa blandade kommuner definieras som kommuner där mindre än 50 procent av befolkningen bor i rurala områden och där mindre än hälften av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare.
- Tätortsnära landsbygdskommuner definieras som kommuner med minst 50 procent av befolkningen i rurala områden och minst hälften av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare.
- Glesa landsbygdskommuner definieras som kommuner där mer än 50 procent av befolkningen bor i rurala områden och där mindre än hälften av befolkningen har mindre än 45 minuters resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare.
- Mycket glesa landsbygdskommuner definieras som kommuner där hela befolkningen bor i rurala områden och har minst 90 minuters genomsnittlig resväg med bil till en tätort med minst 50 000 invånare.

Källa: Statistiska centralbyrån och Tillväxtverket.

Utbyggnaden av snabbt bredband har ökat mest i landsbygdskommuner

Den centrala indikatorn tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten, visade att utbyggnaden 2019–2024 av snabbt bredband har skett över hela landet, men att tillgången 2024 fortsatt var ojämn mellan kommuntyper. Tillgången till snabbt bredband 2024 skiljde sig också mellan inom tätort och utanför tätort.

Nästan alla hushåll, 99,6 procent, i kommuntypen storstadskommuner hade tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten 2024, medan motsvarande nivå i mycket glesa landsbygdskommuner var 89 procent. Utvecklingen var dock positiv för samtliga kommuntyper mellan 2019 och 2024 med störst ökning för de tre kommuntyperna av landsbygdskommuner där tillgången var över 96 procent för hushållen i tätortsnära och glesa landsbygdskommuner 2024, se tabell 2.9.

Av företagen i kommuntypen storstadskommuner hade 99 procent tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten 2024. Motsvarande nivå i mycket glesa landsbygdskommuner var 85 procent. Utvecklingen var dock positiv för företagen i samtliga kommuntyper mellan 2019 och 2024.

Det finns fortfarande skillnader inom kommuntyperna. För tolv landsbygdskommuner var andelen hushåll som hade tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten fortfarande under 90 procent 2024 och för två

av dem, Arjeplog och Pajala, under 80 procent. För 14 landsbygdskommuner var företagens tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten mellan 68 och 85 procent.

För mer information, se utgiftsområde 22 Kommunikationer, avsnitt 4.1.

Tabell 2.9 Tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s, eller fiber i absoluta närheten

Procent

	Andelar (medel) 2019 hushåll/företag	Andelar (medel) 2020 hushåll/företag	Andelar (medel) 2021 hushåll/företag	Andelar (medel) 2022 hushåll/företag	Andelar (medel) 2023 hushåll/företag	Andelar (medel) 2024 hushåll/företag
Storstadskommuner (26 st.)	97,3/94,7	98,0/96,0	98,5/96,5	99,1/97,7	99,4/98,7	99,6/99,0
Täta blandade kommuner (87 st.)	89,8/81,9	93,0/86,7	94,7/89,4	96,5/92,7	97,7/95,3	98,4/96,6
Glesa blandade kommuner (29 st.)	89,7/82,8	93,1/87,0	93,9/88,6	95,6/91,1	97,3/95,0	98,2/96,5
Tätortsnära landsbygdskommuner (80 st.)	82,3/75,1	87,1/80,4	91,0/86,4	93,6/89,3	95,6/92,9	96,8/94,9
Glesa landsbygdskommuner (53 st.)	81,7/76,2	86,8/81,6	89,9/85,7	92,0/87,8	94,3/91,3	96,2/94,2
Mycket glesa landsbygdskommuner (15 st.)	78,6/73,4	82,6/76,7	83,5/79,1	85,4/80,8	87,3/83,1	89,0/85,2

Källa: Post- och telestyrelsen och Tillväxtverket.

Tillgänglighet till service har stabiliserats något i landsbygdskommuner

Den centrala indikatorn tillgänglighet till dagligvarubutik, drivmedelsstation och grundskola är mätt som avstånd i restid (minuter med bil), då det ger en bredare bild än enbart geografiskt avstånd. Inför 2024 års beräkning som Tillväxtverket gör med PIPOS, en plattform för geografiska analyser, har förbättringar gjorts i beräkningsmodellen. Det gör att värdena skiljer sig något åt mot tidigare redovisningar. Nya beräkningar har dock gjorts för både 2014 och 2024, och resultatet har kontrollerats avseende förändring över tid och inbördes relationer mellan kommunerna och kommuntyperna.

Från 2014 till 2024 har tillgängligheten till dagligvarubutik fortsatt att stabiliseras efter att ha minskat under perioden innan, dvs. 2010–2013 (LI2025/00915). Detta gäller även kommuntyperna tätortsnära landsbygdskommuner, glesa landsbygdskommuner och mycket glesa landsbygdskommuner som endast hade en marginell ökning av restid. Den stabila situationen beror enligt Tillväxtverket bl.a. på en viss ökning i antalet butiker och att färre butiker har stängt jämfört med perioden innan 2014 (LI2025/00915).

Från 2014 till 2024 hade alla kommuntyper en positiv eller oförändrad utveckling vad gäller tillgänglighet till drivmedelsstation. Både glesa och mycket glesa landsbygdskommuner uppvisade minskade avstånd i restid till drivmedelsstation, medan tätortsnära landsbygdskommuner hade i princip oförändrade avstånd. Se vidare utgiftsområde 19 Regional utveckling, avsnitt 2.6.3.

I tabell 2.10 framgår att för grundskola har tillgängligheten minskat något från 2014 till 2024 i samtliga kommuntyper utom storstadskommuner och tätortsnära landsbygdskommuner. Mest ökade avstånden i restid i mycket glesa landsbygdskommuner, om än måttligt.

Tabell 2.10 Tillgänglighet till dagligvarubutik, drivmedelsstation och grundskola

	Restid till dagligvarubutik 2014 och 2024 (medelrestid i minuter)	Restid till drivmedelsstation 2014 och 2024 (medelrestid i minuter)	Restid till grundskola 2014 och 2024 (medelrestid i minuter)
Storstadskommuner (26 st.)	1,4/1,4	2,2/2,2	1,2/1,2
Täta blandade kommuner (87 st.)	2,3/2,4	2,8/2,7	1,9/2,0
Glesa blandade kommuner (29 st.)	2,6/2,7	2,9/2,9	2,0/2,1
Tätortsnära landsbygdskommuner (80 st.)	3,2/3,2	3,4/3,4	2,8/2,8
Glesa landsbygdskommuner (53 st.)	3,3/3,4	3,6/3,5	3,1/3,2
Mycket glesa landsbygdskommuner (15 st.)	4,7/4,8	4,8/4,6	4,6/4,9

Källa: Tillväxtverket.

Statliga myndigheter har bidragit till landsbygdernas utveckling

Tillväxtverket har i april 2025 redovisat den centrala bedömningsgrunden vissa statliga myndigheters bidrag till den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken (LI2025/00889). Se även utgiftsområde 19 Regional utveckling, avsnitt 2.6.2

Flera myndigheter redovisade att de har bidragit till landsbygdspolitiken på ett övergripande sätt. Det framkommer flera exempel på att myndigheterna har vidtagit åtgärder för att stärka det territoriella perspektivet, bland annat genom egna initiativ till analyser och uppföljningar utifrån landsbygdsperspektiv. Med territoriellt perspektiv menas bl.a. att hänsyn ska tas till strukturella skillnader, t.ex. olikheter i tätortsstruktur och lokaliseringsmönster, demografi, socioekonomi och näringsliv. Tillväxtverket saknar dock i stort myndigheternas resonemang om hur det territoriella perspektivet faktiskt har påverkat såväl prioriteringen av som inriktningen på insatser. Insatser för att stärka samverkan med regioner och kommuner är andra exempel. Ett antal myndigheter har deltagit i aktiviteter för fördjupat lärande om territoriellt perspektiv, arrangerade inom ramen för det myndighetsnätverk som Tillväxtverket ansvarar för. Landsbygdsperspektivet har också varit närvarande i myndigheternas arbete med finansiering. Några myndigheter redovisade att de har beaktat ett territoriellt perspektiv vid fördelning av medel, t.ex. genom att ta hänsyn till faktorer såsom gleshet och demografi. Flera myndigheter redogjorde och bedömde måluppfyllelse i förhållande till målen för det utgiftsområde de finansierades från men inte i förhållande till den sammanhållna landsbygdspolitiken. Enligt Tillväxtverket har uppdrag som var ställda till ett flertal myndigheter i samverkan och som var finansierade inom främst utgiftsområde 19 Regional utveckling emellertid i stor utsträckning bidragit till den sammanhållna landsbygdspolitiken.

Lokala aktörers utvecklingskapacitet har stärkts

Tillväxtverket slutredovisade i april 2025 regeringsuppdraget att utbetala stöd för utveckling av företagsklimat och näringsliv i vissa gles- och landsbygdskommuner (LI2025/00817). Inom ramen för uppdraget har 39 kommuner i Norrlands inland och vissa kommuner i Dalarna och Värmlands län haft ett särskilt statsbidrag för att arbeta med att stärka sin utvecklingskapacitet när det gäller företagsklimat och näringsliv. Uppdraget har genomförts under perioden 2018–2024 och omfattat totalt

510 miljoner kronor. Kommunerna har enligt Tillväxtverket med hjälp av statsbidraget bl.a. skapat en stabilare grund för sitt näringslivsfrämjande arbete och fått en ökad kunskap om företagets behov och förutsättningar. Vidare har kommunerna kunnat skapa en mer företagsvänlig organisationskultur, förbättrad service och effektiviserat myndighetsutövning samt utvecklat samverkan med regionerna.

Tillväxtverket har med finansiering från landsbygdsprogrammet 2014–2020 genomfört projektet kommuner för serviceutveckling. Inom detta initiativ har 23 kommuner under perioden 2022–31 mars 2025 enligt Tillväxtverket stärkt sin förmåga och långsiktiga kapacitet att arbeta strukturerat med frågor om tillgång till kommersiell service i landsbygderna. Vidare har kommunerna bland annat inspirerats till att i högre omfattning delta i regionala forum och att delta i genomförandet av regionala serviceprogram. Under perioden har de 23 kommunerna beviljats 11,3 miljoner kronor. Uppdraget redovisades i april 2025 i redovisning av arbetet med att främja tillgänglighet till grundläggande kommersiell service och viss offentlig service för företag och medborgare i serviceglesa områden (LI2025/00809).

Tillväxtverket redovisade i april 2025 även regeringsuppdraget att följa upp statsbidrag till socioekonomiskt eftersatta kommuner (LI2025/00834). Den pågående satsningen på 30 kommuner i framför allt landsbygder omfattar 75 miljoner kronor per år under perioden 2018–2027. Enligt Tillväxtverket har satsningens utformning som bygger på en hög grad av flexibilitet och öppenhet i hur kommunerna själva får använda statsbidraget varit en viktig förutsättning för att arbeta långsiktigt med komplexa samhällsproblem och över förvaltningsgränser. Förutom aktiviteter inom bl.a. det förebyggande arbetet, kompetensförsörjning och folkhälsa har Tillväxtverket sett en ökning av aktiviteter kopplade till det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet.

Lokalt ledd utveckling genom leadermetoden har under 2024 tillämpats genom Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu). Jordbruksverket ansvarar för samordningen och lokala aktionsgrupper (LAG) har fått stöd för att ta fram strategier, engagera lokala aktörer och genomföra projekt. Lokalt ledd utveckling har under 2024 genomförts både inom Landsbygdsprogrammet 2014–2022 (men utbetalningar för påbörjade projekt löper t.o.m. 2025) och Sveriges strategiska plan 2023–2027 (den strategiska planen). Totalt omfattas 71 procent av Sveriges landsbygdsbefolkning av Leaderstrategier.

Budgeten i den strategiska planen för lokalt ledd utveckling genom Leader är drygt 1,7 miljarder kronor för hela programperioden. Sedan den strategiska planen godkändes 2023 har bland annat 76 964 personer fått tillgång till förbättrad service genom Leaderprojekt och 26 projekt har fått stöd som bidrar till miljö- och klimatmålen. I dagsläget finns ingen indikator för lokalt ledd utveckling genom leadermetoden i budgetpropositionen och de projekt som får stöd redovisas inte årsvis. Inför budgetpropositionen för 2027 kommer behovet av en årlig redovisning av lokalt ledd utveckling att ses över.

Insatser för ökad digital mognad i små landsbygdsföretag

Tillväxtverket avslutade i mars 2025 genomförandet av tre delåtgärder som har finansierats av landsbygdsprogrammet med syfte att under perioden 2021–2025 öka den digitala mognaden hos små företag i landsbygder (LI2025/00915). Delåtgärderna omfattade samarbetsprojekt mellan olika aktörer, rådgivning och coachning till små företag samt kunskapsspridning genom informations- och demonstrationsinsatser.

För att bl.a. främja aktörssamverkan och kunskapsuppbyggnad om små företags digitala behov har 21 samarbetsprojekt genomförts inom en av de tre delåtgärderna. I samarbetsprojekten har även olika tekniska och digitala lösningar för småföretags

verksamhets- och affärsutveckling utvecklats. Över 1 300 små företag inom en bredd av branscher i landsbygder över hela landet har nåtts av rådgivningsinsatser inom en av de tre delåtgärderna. Av de deltagande företagen hade 78 procent en kvinna som företagsledare och enligt Tillväxtverket bedömer 85 procent av företagen att rådgivningen kommer att stärka företagets verksamhets- och/eller affärsutveckling på längre sikt. Inom delåtgärden informations- och demonstrationsinsatser har olika insatser, t.ex. webbartiklar, seminarier och nätverksverksträffar, enligt Tillväxtverket bidragit till ökad kunskap om målgruppen samt god informations- och kunskaps-spridning från de genomförda delåtgärderna.

Regeringens bedömning av måluppfyllelse för den sammanhållna landsbygdspolitiken

Regeringen bedömer att målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken delvis har uppnåtts genom insatser inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel. Även insatser inom andra utgiftsområden, bl.a. utgiftsområde 19 Regional utveckling och utgiftsområde 22 kommunikationer, har bidragit. Därmed har insatserna sammantaget bidragit till en hållbar utveckling i landsbygderna som stärker konkurrenskraften och robustheten samt gör det än mer attraktivt att bo, leva och verka i hela landet.

En rad olika faktorer påverkar utvecklingen i landsbygderna. Utifrån indikatorn inrikes flyttnetto och befolkning bedömer regeringen att en minskad befolkning i landsbygdskommunerna försvårar möjligheterna att nå målet för landsbygdspolitiken.

Regeringen anser utifrån indikatorn tillgång till fast bredband om minst 1 Gbit/s eller fiber i absoluta närheten att det har skett en förbättring gällande utbyggnaden. Det finns dock fortsatt hushåll och företag som saknar en snabb bredbandsuppkoppling genom fiber. Regeringen bedömer att bredbandsstödet via Europeiska regionala utvecklingsfonden, landsbygdsprogrammet och det nationella stödet via Post- och telestyrelsen har bidragit positivt till den högre utbyggnadstakten av snabbt bredband i landsbygdskommuner.

Utifrån indikatorn tillgänglighet till dagligvarubutik, drivmedel och grundskola, konstaterar regeringen att nätet av dagligvarubutiker i landsbygder låg på en stabil nivå, men att det fanns skillnader mellan kommuntyperna där landsbygdskommunerna fortfarande har längre avstånd i restid. Insatser för kommersiell service inom utgiftsområde 19 Regional utveckling och 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel har därmed bidragit till att villkoren för att leva, bo och verka i hela landet har stärkts. Regeringen bedömer att tillgängligheten till drivmedelsstationer i landsbygdskommunerna var god. Tillgängligheten till grundskolor låg på en stabil nivå, men regeringen bedömer att den minskade tillgängligheten i de mycket glea landsbygdskommunerna försvårar möjligheterna att nå målet för landsbygdspolitiken.

Regeringen bedömer att vissa statliga myndigheter till viss del har bidragit med insatser som har påverkat landsbygdernas utveckling. Regeringen konstaterar att flera myndigheter inte har redogjort för och bedömt i sina redovisningar om de har verkat för att målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken uppfylls. Det är därför inte möjligt att bedöma myndigheternas bidrag till målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken. Det går enligt regeringen inte heller att avgöra hur väl utvecklade myndigheternas samverkan med olika aktörer inom frågor som rör landsbygdspolitiken genomförande har varit.

Regeringen bedömer att de olika statsbidragen till vissa landsbygdskommuner, finansierade inom utgiftsområde 19 Regional utveckling och utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, har bidragit till att kommunerna har kunnat stärka sitt arbete med näringsliv och företagsklimat samt frågor som rör tillgången till kommersiell service. Dessa bidrag bedöms även ha förbättrat kommunernas

långsiktiga möjligheter att erbjuda god välfärd och service till sina invånare. Sammantaget bedömer regeringen att detta har bidragit till att stärka kommunernas utvecklingskapacitet inklusive förmågan att hantera komplexa samhällsutmaningar och samhällsförändringar. Regeringen bedömer att lokalt ledd utveckling genom Leadermetoden har varit en viktig insats för landsbygdsutvecklingen under 2024 som har bidragit till en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar utveckling i hela landet och därmed till målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken.

Regeringen bedömer att ökad digital mognad i småföretag i landsbygder är av betydelse för att ta tillvara digitaliseringens möjligheter i hela landet. Delåtgärderna finansierade av landsbygdsprogrammet bedöms ha bidragit till detta.

2.6.2 En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja

Resultatredovisningen för resultatområde En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja utgår från livsmedelsstrategins tre strategiska områden, Regler och villkor, Konsument och Marknad samt Kunskap och innovation. För dessa områden finns strategiska mål som bedöms som särskilt viktiga för att nå livsmedelsstrategins övergripande mål om en konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås (se avsnitt 2.4).

Avsnittet inleds med redovisning kopplat till det övergripande målet, därefter följer avsnitt för de tre strategiska områdena.

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av livsmedelssektorn bidrar till målet för utgiftsområdet och för det övergripande målet för livsmedelsstrategin har följande indikatorer för livsmedelskedjan bedömts som centrala:

- nettomarginal i livsmedelssektorn
- förädlingsvärde i livsmedelssektorn
- antal sysselsatta i livsmedelssektorn.

Negativ utveckling av nettomarginalen i livsmedelskedjan

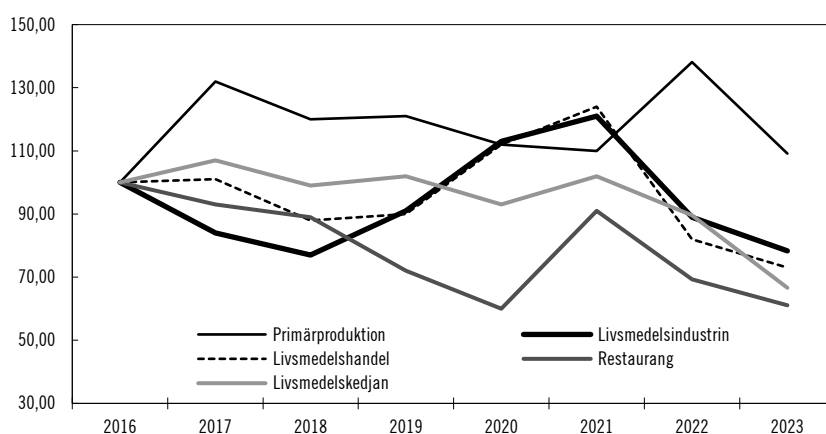
Åtgärderna inom livsmedelsstrategin är av långsiktig karaktär och följs upp fortlöpande av Jordbruksverket, se Uppföljning och utvärdering av livsmedelsstrategin – Årsrapport för 2025 (RA25:4), samt genom senast tillgängliga officiella statistik. Detta innebär en viss eftersläpning i redovisningen.

Utvecklingen av indikatorn nettomarginalen i livsmedelskedjan visar signifikant nedåtgående trender mellan 2016 och 2023. Utvecklingen under de senaste åren kan förklaras av den höga inflationen samt en generell oro på världsmarknaden, vilket lett till snabba prisrörelser. Under våren 2022 nådde FAO:s livsmedelsprisindex den högsta nivån hittills – både i nominella och reala termer. För primärproduktionen bidrog ogynnsamt väder 2023 med torka under början av växtperioden följt av stora mängder nederbörd. Nettomarginalen i livsmedelsindustrin och livsmedelshandeln efter år 2021 förklaras av att de markanta kostnadsökningarna tvingade producenterna att höja sina priser. Samtidigt minskade konsumenternas köpkraft, vilket ledde till att producenternas försäljning minskade drastiskt. De genererade vinsterna i leden blev därmed små, vilket innebär en låg avkastning på det egna kapitalet.

Restaurangledet är den del av livsmedelskedjan som drabbades hårdast av covid-19-pandemin. Efter en tillfällig förbättring under 2021 sjönk nettomarginalen igen under 2022 och 2023 på grund av bl.a. den höga inflationen, företagets prisökningar och de stigande livsmedelspriserna.

Diagram 2.1 Nettomarginalen i livsmedelskedjan

Index 2016=100

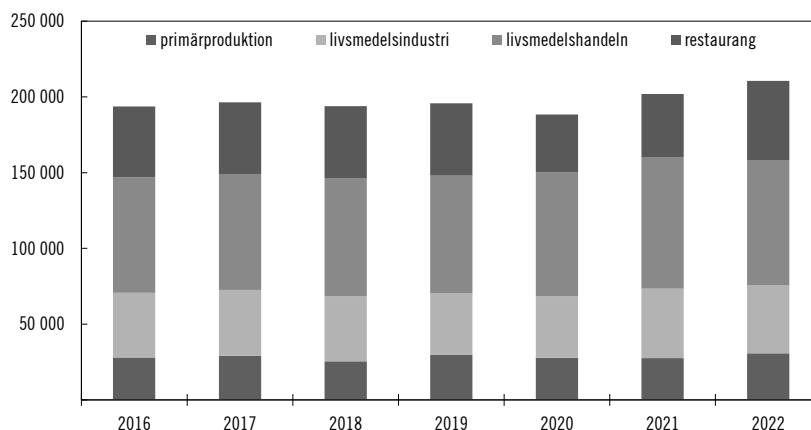
Källa: Statistiska centralbyrån.

Ökat förädlingsvärde i livsmedelssektorn

Indikatorn förädlingsvärde i livsmedelskedjans sektorer visar livsmedelssektorns bidrag till Sveriges BNP och förändringen speglar utvecklingen av omsättningen i de olika delarna av livsmedelskedjan. Det totala förädlingsvärdet i livsmedelskedjan uppgick till drygt 210 miljarder kronor 2022, vilket är 8 procent högre jämfört med 2016. Livsmedelskedjan hade en starkare tillväxt mellan åren 2016 och 2022 (8 procent) jämfört med det totala näringslivet (5 procent). Det är viktigt att notera att den relativt starka tillväxten beror på att livsmedelskedjan hade ett ökande förädlingsvärde 2022, samtidigt som förädlingsvärdet sjönk för det totala näringslivet.

Diagram 2.2 Förädlingsvärde i livsmedelskedjans sektorer

Miljoner kronor

Anm: Fasta priser, basår 2016. Data för 2022 utgör senast tillgängliga data.

Källa: Statistiska centralbyrån.

Relativt oförändrat antal sysselsatta i livsmedelskedjans sektorer

Antalet sysselsatta i hela livsmedelskedjan är relativt oförändrat, dock minskar antalet sysselsatta i primärproduktionen med 2,4 procent, där antalet sysselsatta män minskar mer än antalet sysselsatta kvinnor. I livsmedelsindustrin minskar sysselsättningen med 0,9 procent och här minskar antalet sysselsatta kvinnor mer än antalet män. Antalet anställda i livsmedelshandel och i restaurang ökar med 0,5 procent. Ett minskat antal anställda, samtidigt som omsättningen i primärproduktion och livsmedelsindustri bibehålls eller ökar kan innebära en ökad produktivitet. Inom tjänstesektorn, handel och restaurang ökar efterfrågan och antalet sysselsatta.

Tabell 2.11 Sysselsatta i livsmedelskedjans sektorer

Antal förvärvsarbetande

	2015	2021	2022	2023	2023–2024
Primärproduktion	57 100	55 248	54 446	53 138	-2,4 %
Varav kvinnor	13 839	15 209	15 262	15 131	-0,9 %
Varav män	43 261	40 039	39 184	38 007	-3,0 %
Livsmedels- och dryckestillverkning	53 068	54 584	54 803	54 298	-0,9 %
Varav kvinnor	19 919	20 901	21 116	20 727	-1,8 %
Varav män	33 149	33 683	33 687	33 571	-0,3 %
Handel med livsmedel	124 274	141 781	143 894	144 666	0,5 %
Varav kvinnor	69 631	78 817	79 159	79 159	0,0 %
Varav män	54 643	62 964	64 735	65 507	1,2 %
Restauranger	121 977	137 383	147 043	147 792	0,5 %
Varav kvinnor	58 366	64 300	69 627	70 034	0,6 %
Varav män	63 611	73 083	77 416	77 758	0,4 %
Totalsumma	356 419	388 996	400 186	399 894	0,1 %

Anm.: Primärproduktionen omfattar jordbruk och fiske. Statistik för 2024 redovisas i slutet av 2025. Statistik för 2024 redovisas i slutet av 2025. Från och med 2020 baseras siffrorna på en ny statistikkälla, jämförelser med tidigare år måste göras med försiktighet.

Källa: Statistiska centralbyrån (RAMS)*, (BAS)**.

Regeringens bedömning av måluppfyllelse för En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja

Det är svårt att mellan enskilda år dra några långtgående slutsatser vad gäller livsmedelskedjans utveckling. Det är dock viktigt att över tid följa såväl variationerna mellan år som de långsiktiga trenderna. De senaste åren har varit utmanande för företagen i livsmedelskedjan, med hög inflation, oro på världsmarknaden och snabba prisrörelser. Primärproduktionen har utöver det haft utmanande väder, särskilt 2018 och 2023, medan 2024 i huvudsak får betraktas som ett gott år vädermässigt. Samtidigt har prisökningarna påverkat konsumtionsmönstren för livsmedel. Livsmedelskedjan har trots dessa utmaningar ökat sin omsättning i enlighet med livsmedelsstrategins målsättning att öka livsmedelsproduktionen i Sverige.

Regler och villkor

För att följa upp utvecklingen inom livsmedelskedjan mot målen för livsmedelsstrategins strategiska område Regler och villkor, används kompletterande indikatorer och bedömningsgrunder enligt tabellen nedan.

Tabell 2.12 Kompletterande resultatindikatorer och bedömningsgrunder inom det strategiska området Regler och villkor

	Indikatorer	Bedömningsgrunder
Konkurrenskraft i Livsmedelskedjan	<ul style="list-style-type: none"> – Andel företag i livsmedelskedjan som upplever att lagar och myndighetsregler utgör ett tillväxthinder för sitt företag – Produktion av vissa jordbruksprodukter – Svenska marknadsandelar – Jordbruksmarkens utveckling 	
Den gemensamma Jordbrukspolitiken	<ul style="list-style-type: none"> – Andel deltagare på utbildningar – Andel av jordbruksföretag som har fått investeringsstöd – Andel av jordbruksföretag som har fått startstöd – Andel djurenheter som berörs av djurvälståndersättningar – Andel av jordbruksmark som omfattas av åtagande som stödjer biologisk mångfald eller landskap – Investeringar i produktion av förnybar energi – Andel djurenheter som berörs av djurvälståndersättningar – Andel av jordbruksmark som omfattas av stöd för biologisk mångfald – Andel av jordbruksmark som omfattas av stöd för kolinlagring eller minskade utsläpp av koldioxid – Antal deltagare i åtgärder för kunskap och innovation – Andel av jordbruksföretag som fått investeringsstöd för modernisering – Antal jordbruksföretag som fått startstöd och stöd till unga 	
Djurhälsoläge i Djurhållning	<ul style="list-style-type: none"> – Försäljning av antibiotika till djur – Antibiotikaresistens i djurhållningen – antalet utbrott av smittsamma djursjukdomar 	
Djurskyddskontrollverksamhet	<ul style="list-style-type: none"> – Antalet kontrollinsatser som länsstyrelserna har genomfört – Hur många rutinkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) som har genomförts i förhållande till antalet klagomålskontroller. 	
Kontroll av livsmedelsanläggningar	<ul style="list-style-type: none"> – Andelen utförda kontrolltillfällen av fastställda kontroller enligt riskklassning, för en rullande femårsperiod, för högriskverksamheter. 	
Förstärkt kontroll av foder och livsmedel i primärproduktionen	<ul style="list-style-type: none"> – Andel anläggningar med riskbaserad planerad kontroll 	
Ökad likvärdighet i livsmedelskontrollen	<ul style="list-style-type: none"> – Andel kontrollmyndigheter som finns inom plus minus 10 procentenheter från medianvärdet, när man tittar på andelen av kontrollresultat för rapporteringspunkterna J03 och J08 som angetts som "Med avvikelser" 	
Matsvinn		– Mängden livsmedelsavfall
Jägars försäljning av vildsvinskött		– Andelen subventionerade trikinanalyser
Miljömässig hållbarhet i jordbruket	<ul style="list-style-type: none"> – Förändring i kväve- och fosforutnyttjande i den svenska jordbrukssektorn – Utsläpp av ammoniak från jordbrukssektorn – Förändringar i hälso- och miljörisker vid användning av växtskyddsmedel – Utsläpp av växthusgaser från jordbruket. 	
Fiske och vattenbruk	<ul style="list-style-type: none"> – Biologisk status för fiskbestånd – Svenska yrkesfiskets förädlingsvärde – Svenska vattenbrukets produktion. 	
Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027	<ul style="list-style-type: none"> – Åtgärder som bidrar till god miljöstatus, inbegripet återställande av naturen, bevarande, skydd av ekosystem, biologisk mångfald, djurs hälsa och välbefinnande – Innovationer som möjliggjorts – Företag med högre omsättning – Införda eller förbättrade kontrollmetoder – Ny produktionskapacitet inom vattenbruk – Önskad fångst inom fiske – Akvatiskt skräp som samlats in. 	
Utvecklad jakt och viltförvaltning	<ul style="list-style-type: none"> – Viltstammarnas utveckling – Omfattning av viltskador – Antal viltolyckor i trafiken. 	

Konkurrenskraft i livsmedelskedjan

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av förenkling för företag i livsmedelskedjan bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området

Regler och villkor används följande kompletterande indikator:

- andel företag i livsmedelskedjan som upplever att lagar och myndighetsregler utgör ett tillväxthinder för sitt företag.

Uppföljningen sker genom Tillväxtverkets undersökning Företagens villkor och verklighet, som redovisas vart tredje år. Det innebär att indikatorn inte kommer kunna uppdateras årligen utan endast vart tredje år då aktuella uppgifter finns att tillgå. Den senast tillgängliga uppgiften visar att 41 procent av företagen i livsmedelssektorn anger lagar och myndighetsregler som det största tillväxthindret (Tillväxtverkets rapport Företagens villkor och verklighet 2023, rapport 0454). Regeringen har därför arbetat med att förbättra villkoren för företagen i livsmedelskedjan på flera olika sätt.

För att stärka arbetet med regelförenkling har regeringen genom en ändring i Tillväxtverkets instruktion inrättat ett förenklingsråd som ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket (SFS 2024:201). Förenklingsrådet ska bl.a. lämna förslag till regeringen på förenklingsåtgärder som minskar företagens regelbörda och administrativa kostnader eller på annat sätt underlättar för företag att följa befintliga regelverk. Regeringen har också skapat ett implementeringsråd som ska bistå regeringen i arbetet med att stärka svenska företags konkurrenskraft genom att undvika implementering över miniminivå, att motverka omotiverade regelbördor samt att minska administrativa kostnader och andra fullgörandekostnader vid genomförande av EU-regelverk i svensk rätt (dir. 2024:51).

Tillväxtverket har inom sitt regeringsuppdrag att genomföra åtgärder under 2020–2025 inom ramen för livsmedelsstrategin (N2019/03240) fortsatt utvecklingen av webbportalen verksamt.se. Detta har bland annat skett genom ett pilotprojekt för företag i livsmedelskedjan. Syftet har varit att underlätta för företagen genom att ge en samlad överblick över de regelverk som gäller för den verksamhet företagen bedriver samt vilka tillstånd verksamheten kräver.

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av jordbruket bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

- produktion av vissa jordbruksprodukter (tabell 2.11)
- svenska marknadsandelar (tabell 2.12)
- jordbruksmarkens utveckling (tabell 2.13).

Positiv utveckling av produktionen av jordbruksprodukter

Produktionsvolymerna i animalieproduktion visar inga stora förändringar mellan 2023 och 2024. Spannmålsskörden 2024 var en normalskörd och med ett gott kvalitetsutfall. Sockerbets-skörden var betydligt bättre än de föregående åren.

Tabell 2.13 Produktion av vissa jordbruksprodukter

Kvantitet i 1000 ton

	2012	2021	2022	2023	2024 ¹
Spannmål	5 070	4 965	5 823	4 328	5 149
Oljeväxter	334	344	427	316	284
Potatis	805	826	852	810	880
Sockerbetor	2314	2 046	1 892	1 743	2 119
Invägd mjölk	2861	2 782	2 765	2 819	2 800
Griskött	233	253	254	243	246
Matfågel	118	183	176	176	182
Nötkött	122	136	135	138	139
Ägg	122	128	155	133	130

¹ Preliminära uppgifter för 2024 hämtas från Jordbruksverkets återkommande redovisning av marknadsbalanserna.

Källa: Jordbruksverket, 2025 RA25:4.

Den svenska marknadsandelen för svenskproducerad mat visar små förändringar

Svensk marknadsandel visar hur stor del av den totala konsumtionen i Sverige som produceras i Sverige. Marknadsandelarna för svenskproducerad mat visar i huvudsak små förändringar mellan 2023 och 2024. Exporten av spannmål ökade eftersom skördeutfallet var normalt, vilket innebär att marknadsandelen är högre än 100 procent. Marknadsandelarna för ägg minskade kraftigt för andra året i rad, som en följd av fågelinfluensa. Marknadsandelarna för mjölkekvalenter fortsätter att gradvis minska. Prisökningar på livsmedel har påverkat konsumtionsmönstren.

Tabell 2.14 Svensk marknadsandel i vissa sektorer

Andel svensk produktion, värde över 1 betyder att produktionen överstiger konsumtionen

	2012	2021	2022	2023	2024 ¹
Morötter	0,91	0,97	0,94	0,97	0,96
Äpplen	0,20	0,28	0,28	0,29	0,29
Nötkött	0,51	0,58	0,56	0,58	0,58
Griskött	0,68	0,83	0,82	0,82	0,81
Matfågel	0,65	0,76	0,73	0,71	0,71
Ägg	0,91	0,89	1,01	0,95	0,87
Mjölkekvalenter	0,78	0,73	0,72	0,75	0,71
Ost	0,56	0,42	0,39	0,39	0,37
Matpotatis	0,79	0,92	0,91	0,97	0,92
Spannmål	1,24	1,18	1,36	1,04	1,23

¹ Preliminära uppgifter för 2024 hämtas från Jordbruksverkets återkommande redovisning av marknadsbalanserna

Källa: Jordbruksverket, 2025 RA25:4.

Oförändrad utveckling av jordbruksmarken i Sverige

Det är en förutsättning för ökad livsmedelsproduktion att företagen har tillgång till produktiva markresurser och att jordbruksmarkens bördighet behålls och utvecklas samt att det sker en anpassning till det förändrade klimatet. Arealen jordbruksmark är i stort sett oförändrad jämfört med 2023. Sedan 2010 har åkermarken minskat med 104 500 hektar vilket motsvarar en arealminskning med ca 4 procent.

Tabell 2.15 Jordbruksmark i Sverige

Tusen hektar

	2010	2014	2022	2023	2024
Åkermark	2 633	2 596	2 538	2 530	2 527
Betesmark och slätteräng	452	436	464	453	454

Källa: Jordbruksverket, Sveriges officiella statistik, statistik databasen.

Den gemensamma jordbrukspolitiken

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av EU:s gemensamma jordbrukspolitik (GJP) bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används de kompletterande indikatorer som redovisas nedan i tabellerna 2.15, 2.16 och 2.17. Samtliga resultatindikatorer i GJP följs upp av Jordbruksverket. För fördjupad redovisning och analys av hur programmen fortskrider hänvisas till programmens respektive årsrapport och till Jordbruksverkets årsredovisning.

Hög måluppfyllelse för delar av EU-programmen för jordbruket

Den övergripande målsättningen med GJP är enligt art 39 i EUF-fördraget att höja produktiviteten inom jordbruket, tillförsäkra jordbruksbefolkningen en skälig levnadsstandard, stabilisera marknaderna, trygga livsmedelsförsörjningen och tillförsäkra konsumenterna tillgång till varor till skäliga priser. Åtgärderna inom GJP bidrar bl.a. till stärkta inkomster men bidrar även till flera miljömål och till utvecklingen på landsbygderna.

Inom landsbygdsprogrammet har det t.o.m. den 31 december 2024 betalats ut 45,5 miljarder kronor, vilket motsvarar 95 procent av budgeten. Beslut om stöd har fattats för 98 procent av budgeten. Totalt sett kommer måluppfyllelsen att vara god för flertalet åtgärder i landsbygdsprogrammet. Målen för bl.a. stöd som bidrar till att skapa nya jobb och minska utsläpp av växthusgaser och ammoniak bedöms få hög måluppfyllelse när programmet är avslutat. Mål som bedöms få låg måluppfyllelse gäller antal insatser för småskalig infrastruktur, service och fritid, natur- och kulturmiljöer samt miljöinvesteringar dels eftersom intresset för att ansöka om dessa stöd varit lägre än förväntat, dels att beviljade projekt varit större vilket medfört att budgeterade medel räckt till färre antal insatser. Det relativt låga utfallet för deltagare på utbildningar förklaras delvis även av att många projekt ännu inte är slutredovisade och därmed inte registrerade. Årets låga måluppfyllelse för de kompletterande indikatorerna andel som berörs av djurvälståndssättningar respektive åtagande för biologisk mångfald och landskap förklaras av att de stöd som ingår i hög grad nu är stängda.

Tabell 2.16 Kompletterande indikatorer för landsbygdsprogrammet 2014–2022

	Programmets mål	Utfall t.o.m. 2024	Utfall t.o.m. 2024 i %
Antal deltagare på utbildningar	135 500	42 205	31,15
Andel av jordbruksföretag som fått investeringsstöd	5,28 %	5,12 %	97,03
Andel av jordbruksföretag som fått startstöd	1,21 %	1,14 %	93,82
Andel djurenheter som berörs av djurvälståndersättningar	17,41 %	0 %	0
Andel av jordbruksmark som omfattas av åtagande som stödjer biologisk mångfald eller landskap	19,18 %	0,62 %	3,24
Investeringar i produktion av förnybar energi (euro)	63 072 200	49 326 105	78,21

Anm.: Samtliga siffror avser räkenskapsår 2024, dvs 16 okt 2023–15 okt 2024.

Källa: Jordbruksverket.

Ansökningstrycket för de flesta areal- och djurbaserade stöden och ersättningarna inom den strategiska planen har varit enligt förväntan. Under 2024 har Jordbruksverket betalat ut ca 11,8 miljarder kronor av areal- och djurbaserade stöd. I jämförelse med föregående år är det en ökning till följd av att en del av direktstödet från kalenderår 2023 betalades ut i början av året, utöver de ordinarie utbetalningarna av stöd och ersättningar i slutet av året. Av de direktstöd som betalats ut till enskilda företag gick 10 procent till företag där ansökan var registrerad på en kvinna och 90 procent till företag där ansökan var registrerad på en man.

Tabell 2.17 Kompletterande indikatorer för areal- och djurbaserade stöd i Sveriges strategiska plan för GJP 2023–2027

	Mål 2024	Utfall 2024	Utfall i %
Andel djurenheter som berörs av djurvälståndersättningar	17,4	17,8	102
Andel av jordbruksmark som omfattas av stöd för biologisk mångfald	27,8	25,3	91
Andel av jordbruksmark som omfattas av stöd för kolinlagring eller minskade utsläpp av koldioxid	17,2	15,4	90

Anm.: Samtliga siffror avser räkenskapsår 2024, dvs 16 okt 2023–15 okt 2024.

Källa: Årsrapport för den strategiska planen, Jordbruksverket.

Projekt- och företagsstöden redovisas, för den strategiska planen, per räkenskapsår, vilket är perioden 16 oktober 2023–15 oktober 2024. För denna period har 280 miljoner kronor i projekt- och investeringsstöd utbetalats av Jordbruksverket. Långa handläggningstider medför avvikelser mot den planerade utbetalningsnivån. För många åtgärder, till exempel investeringsstöd för konkurrenskraft och startstöd, är söktrycket högt i förhållande till kvarvarande medel, men för vissa investeringsstöd inom miljöområdet är söktrycket lägre. Jordbruksverket arbetar med åtgärder för att korta handläggningstider och öka intresset för stöden kommande år. Långa handläggningstider medför låg måluppfyllelse när det gäller investeringsstöd.

Tabell 2.18 Kompletterande indikatorer för projekt- och företagsstöd i Sveriges strategiska plan för GJP 2023–2027

	Mål 2024	Utfall 2024	Utfall i %
Antal deltagare i åtgärder för kunskap och innovation	4760	5057	106
Andel av jordbruksföretag som fått investeringsstöd för modernisering	1,75%	0,25%	14
Antal jordbruksföretag som fått startstöd och stöd till unga	870	962	106

Anm.: Samtliga siffror avser räkenskapsår 2024, dvs. den 16 okt 2023–den 15 okt 2024.

Källa: Årsrapport för den strategiska planen, Jordbruksverket.

En tredje ändring av planen genomfördes under hösten 2024 och en fjärde under våren 2025. Den tredje ändringen innebar en förändring av tillämpningen av grundvillkor samt införandet av ett nytt stöd för landskapselement och icke-produktiva ytor, föranledda av ändringar i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 av den 2 december 2021 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013. Dessutom infördes ett sanktionssystem för arbetsmiljö och arbetsrätt i enlighet med gällande bestämmelser i samma förordning.

Den fjärde ändringen omfattade en ny ersättning för vallodling, höjda ersättningsnivåer för betesmarker och slätterängar, skyddszoner hotade fjäderfäraser och skötsel av våtmarker, förbättrade villkor i flera investeringsstöd för miljön, höjda ersättningsnivåer i kompensationsstödet samt tekniska ändringar i syfte att bland annat minska risken för finansiella korrigeringar från EU vid planens genomförande. Den fjärde ändringen innebar även ett tillskott av 746 000 000 kronor som fördelats till investeringsstöd för konkurrenskraft, startstöd och tekniskt bistånd.

Förändringarna av Sveriges strategiska plan syftar till att förstärka den strategiska planen och förbättra genomförandet av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige, och därigenom bidra till att livsmedelsstrategins mål nås (prop. 2016/17:104, bet. 2016/17: MJU23, rskr. 2016/17:338).

Djurhälsoläge i djurhållningen

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen i animalieproduktionen bidrar till målen för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

- försäljning av antibiotika till djur
- antibiotikaresistens i djurhållningen
- antalet utbrott av smittsamma djursjukdomar.

Fortsatt gott djurhälsoläge

Övervakning av resistens i livsmedelskedjan sker i enlighet med kommissionens genomförandebeslut (EU) 2020/1729 av den 17 november 2020 om övervakning och rapportering av antimikrobiell resistens hos zoonotiska och kommensala bakterier och

om upphävande av genomförandebeslut 2013/652/EU. I ett internationellt perspektiv har Sverige fortsatt en låg förekomst av resistens i djurhållningen. Även om situationen i ett internationellt perspektiv överlag är god upptäcker SVA varje år meticillinresistenta *Staphylococcus aureus*-bakterier (MRSA) vid ett antal tillfällen från prov från djur i Sverige, främst från hundar och katter. En baslinjestudie gällande MRSA hos gris ska genomföras i hela EU under 2025. Inför denna gjordes en pilotstudie där MRSA påvisades i prover från gris.

Som framgår av tabell 2.19 har andelen tarmprover från svenska slaktkycklingar med *E. coli* som producerar ESBL (ett enzym som bryter ned de flesta antibiotika ur penicillingruppen) minskat över tid och sedan 2019 kan en stabilt låg nivå noteras.

Tabell 2.19 Andel (procent) av slumpmässigt utvalda friska slaktkycklingar provtagna vid slakt som bär på ESBL-bildande *E. coli*

Procent	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Odling efter anrikning	39	43	34	13	3	3	1	2	1	3
Direktodling	23	36								

Källa: SVA.

Andelen *E. coli* från friska slaktkycklingar respektive slaktgrisar (provtagna vid slakt) som är känsliga för alla testade substanser redovisas i tabell 2.20. Provtagningen är utformad så att grisar respektive kycklingar provtas vartannat år. Under 2024 provtogs slaktkycklingar och resultatet visar på en stabil nivå de senaste åren. Andelen *E. coli*-bakterier som är känsliga för antibiotika är fortsatt hög vilket är positivt.

Tabell 2.20 Andel (procent) *E. coli* från friska slaktgrisar respektive slaktkycklingar som är känsliga för alla testade substanser (antibiotika)

Procent	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Slaktgris	68		71		71		64		73	
Slaktkyckling		71		69		72		69		79

Källa: SVA.

Förebyggande insatser för god djurhälsa och ett gott smittskydd syftar till att ge en minskad förekomst av de djursjukdomar som kan innebära stora konsekvenser för både djurvälståndet och ekonomin. Dessutom blir effekten ett minskat behov av användning av antibiotika och därmed minskad risk för uppkomst och spridning av resistens. Sverige har ett gott djurhälsoläge hos både vilda och tama djur även om det varje år förekommer vissa geografiskt avgränsade utbrott av smittsamma djursjukdomar. Det goda hälsoläget är till stor del ett resultat av ett långvarigt och systematiskt nationellt arbete som har lett till att flera allvarliga infektionssjukdomar har utrotats. Många av de smittämnen som är vanliga i andra länder förekommer inte alls eller i mycket begränsad omfattning hos djur i Sverige.

Sveriges strategi mot antibiotikaresistens har utvärderats under 2025 och ett sektorsövergripande arbete pågår för att ta fram en ny strategi som ska gälla från och med 2026. Se även utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, avsnitt 4 Folkhälsopolitik.

Under 2024 har 319 utredningar av allvarliga och smittsamma djursjukdomar (epizootier) i Sverige lett till provtagning (se tabell 2.22), varav epizootisk sjukdom har konstaterats i 77 fall. Detta är en kraftig ökning från tidigare år som förklaras av att Sverige drabbades av sjukdomen blåtunga under hösten 2024. Blåtunga stod för 72 av de 77 konstaterade fallen. Då det inte längre ansågs möjligt eller kostnadseffektivt att

utrota blåtungor i Sverige beslutade Jordbruksverket att i september 2024 avlista sjukdomen som en epizootisjukdom. Därefter är konstaterade fall inte med i statistiken.

Tabell 2.21 Antalet utredningar av epizootisjukdom som lett till provtagning samt antalet fall/besättningar där epizootisjukdom konstaterats

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Utredningar av epizootisjukdomar som lett till provtagning	131	185	256	138	141	145	205	178	210	319
Fall/besättningar med konstaterad epizootisjukdom	4	22	9	5	3	5	29	6	7	77

Källa: SVA, årsredovisningar 2015–2024 samt egna beräkningar.

De senaste åren har stora smitthändelser inträffat årligen och ibland har det pågått flera händelser parallellt. Det har också skett en strukturomvandling inom lantbruket och livsmedelsproduktionen mot allt större besättningar vilket har inneburit kostnadsökningar för både stat och näring vid utbrott.

Den 6 september 2023 påvisade SVA afrikanskt svinpestvirus (ASF) hos vildsvin från Fagersta. SVA:s bedömning var vid årsskiftet 2023–2024 att ingen aktiv smittspridning längre pågick och att inget djur dött av ASF efter september 2023. Baserat på övervaknings- och laboratorieresultat genomförde SVA flera riskvärderingar som ledde till att Jordbruksverket lättade på restriktionerna i flera steg i den smittade zonen under det första halvåret av 2024. Baserat på riskvärderingarna kunde Sverige ansöka om att åter bli officiellt friförklarade från ASF, vilket beviljades den 20 september 2024 av EU:s stående veterinärkommitté.

Under hösten 2024 drabbades Sverige av det första utbrottet av blåtungor på 15 år, efter att sjukdomen spridit sig i Europa under 2023 och 2024. När Sverige senast drabbades av ett utbrott var den gemensamma strategin inom EU att bekämpa sjukdomen genom fleråriga vaccinationskampanjer. Efter införandet av den nya EU-lagstiftningen inom djurhälsoområdet 2021 är blåtungor nu en C-sjukdom och behöver inte längre bekämpas. Den strategi som Jordbruksverket valde för utbrottet av blåtungor under 2024 var i stort sett samma som övriga drabbade EU-länder.

Djurskydds kontrollverksamhet

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av länsstyrelsernas djurskydds kontroll bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området. Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

- antalet kontrollinsatser som länsstyrelserna har genomfört
- hur många rutinkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) som har genomförts i förhållande till antalet klagomålskontroller.

Ännu ett utmanande år för djurskydds kontrollverksamheten

Länsstyrelserna genomförde tillsammans totalt 15 660 kontrollinsatser under 2024. Utöver kontrollinsatserna hanterades även 4 793 klagomålsärenden genom utskick av informationsbrev under 2024.

Tabell 2.22 Antal genomförda kontrollinsatser av länsstyrelserna

	2020	2021	2022	2023	2024
Kontrollinsatser	16 390	15 909	16 383	16 186	15 660

Källa: Jordbruksverket.

För att följa upp att djurskyddskontrollen sker riskbaserat och i tillräcklig omfattning samt för att hantera det stora antalet klagomålsärenden från bl.a. allmänheten ska minst lika många rutinkontroller som klagomålskontroller genomföras. Sett till ett genomsnitt för hela landet har fler rutinkontroller än klagomålskontroller utförts samtliga år under perioden 2016–2024 med undantag för 2018.

Antalet fysiska kontroller som har utförts har minskat över tid medan administrativ handläggning av bl.a. klagomålsärenden, uppföljningar och tillstånd har ökat. Detta kan ses som en åtgärd för att effektivisera kontrollarbetet.

Ärenden enligt lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter har ökat i förhållande till föregående verksamhetsår och är ofta resurskrävande.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om djurskydds- och miljökrav vid offentlig upphandling av livsmedel (bet. 2021/22:MJU29 punkt 15, rskr. 2021/22:388). Av tillkännagivandet följer att regeringen bör vidta ytterligare åtgärder, såväl nationellt som på EU-nivå, för att möjliggöra och säkerställa att det vid offentlig upphandling enbart ska köpas in livsmedel som har producerats i linje med svenska djurskydds- och miljökrav (bet. 2021/22:MJU29 s. 60).

Regeringen beslutade den 9 februari 2023 att ge en särskild utredare i uppdrag att bl.a. kartlägga i vilken utsträckning krav på djurskydd ställs vid offentlig upphandling (dir. 2023:19). Utredningen om en konkurrenskraftig animalieproduktion (LI 2023:01) överlämnade den 29 augusti 2024 sitt betänkande Animalieproduktion med hög konkurrenskraft och gott djurskydd (SOU 2024:56). Av betänkandet framgår att andelen livsmedel med svenskt ursprung är relativt hög vid kommunernas offentliga inköp av livsmedel vilket enligt utredningen kan bero på att det ställs djurskyddskrav. Upphandlingsmyndighetens kriteriedatabas med förslag på kravformuleringar kopplade till bl.a. djurskydd underlättar också för den som ska upphandla att ställa sådana krav. Av kommunernas måltidspolicyer framgår att det i hög grad finns ambitioner om att ställa djurskyddskrav vid offentlig upphandling. Betänkandet har remitterats och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Just nu pågår även en översyn av EU:s upphandlingsdirektiv. I det inledande arbetet har regeringen bl.a. framfört som Sveriges preliminära ståndpunkt att medborgarna bör kunna lita på att offentliga kontrakt tilldelas företag som håller en hög nivå av djurskydd. Eftersom kommunerna redan idag i hög utsträckning ställer krav på djurskydd och Sverige framfört frågan i översynen av upphandlingsdirektiven anser regeringen att det inte behövs några ytterligare åtgärder och att tillkännagivandet därmed är slutbehandlat.

Kontroll av livsmedelsanläggningar

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av myndigheternas livsmedelskontroll bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikator:

- andelen utförda kontrolltillfällen av fastställda kontroller enligt riskklassning, för en rullande femårsperiod, för högriskverksamheter.

Indikatorn är ny och används första gången för kontroll utförd 2024. Omklassning av samtliga livsmedelsverksamheter inför 2024 och en ny uppföljningsmodell för kontrollen gör att kontrollresultaten från 2024 och framåt måste följas upp med en ny indikator.

En ny indikator för att mäta andel kontrollerade högriskverksamheter

Andelen utförda kontrolltillfällen av fastställda kontroller enligt riskklassning, för en rullande femårsperiod, för högriskverksamheter, var 79,5 procent under 2024. Resultaten kan inte jämföras bakåt i tiden då denna indikator används för första gången.

Tabell 2.23 Andelen utförda kontrolltillfällen av fastställda kontroller enligt riskklassning, för en rullande femårsperiod, för högriskverksamheter

	2024
Antal verksamheter	5 488
Antal kontroller enligt beslutad frekvens	13 010
Antal utförda kontroller	10 343
Andel utförda kontroller av antal kontroller enligt beslutad frekvens (%)	79,5

Anm.: Det är viktigt att notera att inte alla kontrollmyndigheter har kontrollobjekt i högsta riskklassen och att alla inte rapporterar in verksamheter i denna klass. År 2024 hade 233 kontrollmyndigheter rapporterat in högriskverksamheter. Källa: Livsmedelsverket.

Förstärkt kontroll av foder och livsmedel i primärproduktionen

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

- andel anläggningar med riskbaserad planerad kontroll.

Andel anläggningar med riskbaserad planerad kontroll är ungefär lika som tidigare år. Under 2024 kontrollerade länsstyrelserna 670 av de 1000 anläggningar som skulle kontrolleras enligt den nationella riskbaserade kontrollplaneringen som tagits fram gemensamt av Livsmedelsverket, Jordbruksverket och länsstyrelserna., dvs. 67 procent. Det finns stora skillnader i vilken utsträckning planerade kontroller utförs i landet och andelen var något lägre 2024 jämfört med 2023 och 2022. Det var 70 procent av länsstyrelserna som inte utförde tillräckligt stor del (dvs. 90 procent) av de tilldelade kontrollerna. Det genomfördes 54 riskbaserade kontroller av anläggningar som länsstyrelserna själva valt ut. Totalt fick 1,9 procent av de registrerade primärproducenterna riskbaserad kontroll under 2024.

Tabell 2.24 Anläggningar i primärproduktion av livsmedel och foder med riskbaserad planerad kontroll

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Antal anläggningar	34 678	34 679	35 800	37 212	38 563	37 456	38 033	37 896
Antal anläggningar med riskbaserad planerad kontroll	422	417	462	762	737	825	783	724
Andel anläggningar med riskbaserad planerad kontroll (%)	1,2	1,2	1,3	2,0	1,9	2,2	2,1	1,9

Källa: Livsmedelsverket.

Ökad likvärdighet i livsmedelskontrollen

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

- Andel kontrollmyndigheter som finns inom plus minus 10 procentenheter från medianvärdet, när man tittar på andelen av kontrollresultat för rapporteringspunkterna J03 och J08 som angetts som ”Med avvikelse”.

Indikatorn är ny och framtagen av Livsmedelsverket för att mäta likvärdigheten i kontrollen. De kontrollpunkter som används för denna indikator är hygien- och temperaturkontroll. Dessa två kontrolleras i stor omfattning av alla myndigheter, och lämpar sig därför för att jämföra kontrollmyndigheternas benägenhet att bedöma att en avvikelse föreligger.

En ny riskklassning av livsmedelsföretag har genomförts och nya indikatorer för att mäta likvärdigheten i livsmedelskontrollen har införts

Regeringen har från den 1 januari 2024 infört fasta avgifter per slaktat djur (tidigare benämnt EU:s minimiavgifter) för den offentliga kontrollen av slakterier och vilthanteringsanläggningar i syfte att underlätta för jordbruksföretag att skicka djur till slakterier utan långa transporter och alltför höga slaktkostnader. Fasta avgifter innebär ett enklare och mer förutsägbart avgiftssystem för alla slakteriföretag samt transparens vad gäller företagens kostnader för kontrollen.

Livsmedelsverket har genomfört en rad åtgärder i syfte att öka likvärdigheten i livsmedelskontrollen i hela landet. En ny riskklassningsmodell har införts som från 2024 förväntas leda till att kontroller blir mer riskbaserade och likriktade. Myndigheten har även tagit fram indikatorer för uppföljning av livsmedelskontrollen i syfte att visa i vilken grad kontrollmyndigheterna utför en riskbaserad tillräcklig kontroll och därmed bidra till att kontrollen blir bättre och mer likvärdig. Utöver detta har utbildningar och konferenser hållits för att samordna kontrollen i landet och öka likvärdigheten.

Matsvinn

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av mängden livsmedelsavfall bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används bedömningsgrunden:

- mängden livsmedelsavfall

Mängden livsmedelsavfall på oförändrad nivå

Naturvårdsverkets redovisning 2025 av utvecklingen av livsmedelsavfall i Sverige under perioden 2020 till 2023 visar att varken den totala mängden livsmedelsavfall eller livsmedelsavfall per person har minskat utan ligger mer eller mindre på samma nivå som tidigare. Enskilda led i livsmedelskedjan som t.ex. livsmedelsbutiker har dock minskat sitt livsmedelsavfall.

Livsmedelsverket har 2025 tillsammans med Jordbruksverket och Naturvårdsverket efter en utvärdering uppdaterat handlingsplanen från 2018 Fler gör mer – Handlingsplan för minskat matsvinn 2030. Den uppdaterade planen fokuserar på samarbete mellan aktörer i livsmedelskedjan, förändrat konsumentbeteende och ökad kunskap, forskning och innovation med syfte att uppnå målen.

Jägares försäljning av vildsvinskött

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av tillgången på svenskt vildsvinskött på marknaden bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används bedömningsgrunden:

- andelen subventionerade trikinanalyser

Nu är det möjligt för jägare att sälja vildsvinskött

Inom ramen för Livsmedelsstrategin och det så kallade vildsvinspaketet har regeringen under de senaste åren vidtagit flera åtgärder för att öka volymerna av svenskt vildsvinskött på marknaden genom att underlätta köttets väg till konsument och skapa incitament för jägare att skjuta fler vildsvin. Regeringen införde 2021 subventioner riktade till privatpersoner av kostnader för analyser av trikiner och cesium-137 i vildsvinskött. Syftet är att med bibehållen livsmedelssäkerhet öka mängden vildsvinskött som konsumeras. Redovisningar från SVA och Livsmedelsverket visar att andelen subventionerade trikinanalyser jämfört med det totala antalet trikinanalyser på vildsvin ökade under 2024. Under 2024 genomfördes totalt 125 022 trikinanalyser och 116 949 trikinprover omfattades av analyssubventionerna. Detta kan jämföras med totalt 98 365 trikinanalyser respektive 86 173 subventionerade trikinprover under 2023. Även antalet cesiumprover som omfattas av subventionerna ökade något, från 955 prover 2023 till 1009 2024. Kostnaderna för subventionerade trikin- och cesiumanalyser uppgick till 13,8 miljoner kronor 2024 vilket är ca 18 procent högre än föregående år, då kostnaderna uppgick till 11,7 miljoner kronor. I regeringsbeslut inom ramen för Livsmedelsstrategin 2.0 anges att regeringen beräknar att medel för subventionerna för trikin- och cesiumanalyser kommer att avsättas till och med 2030 (LI2025/00645).

Under 2024 beslutades ändringar i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och förordning (2021:576) om ersättning för vissa kostnader för analys av vildsvinskött för att underlätta och möjliggöra för jägare att från november 2024 sälja vildsvin direkt till lokala butiker och restauranger samt sälja vildsvin och vildsvinskött direkt till privatpersoner.

Miljömässig hållbarhet i jordbruket

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av miljömässig hållbarhet i jordbruket bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

- förändring i kväve- och fosforutnyttjande i den svenska jordbrukssektorn
- utsläpp av ammoniak från jordbrukssektorn
- förändringar i hälso- och miljörisker vid användning av växtskyddsmedel
- utsläpp av växthusgaser från jordbruket.

Miljömässig hållbarhet i jordbruket

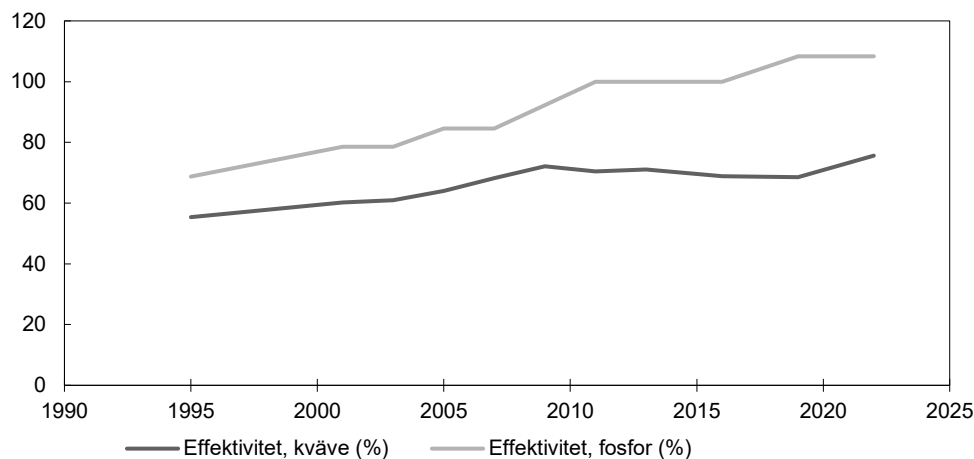
Ett arbete med att utveckla indikatorerna pågår. I årets text är redovisningen av kväve- och fosforutnyttjandet kompletterat med ett diagram över utvecklingen av effektiviteten i jordbrukets näringsutnyttjande av kväve och fosfor. För utsläppen av växthusgaser är redovisningen kompletterad med ett diagram över utvecklingen av utsläppsintensitet för växthusgaser inom jordbrukssektorn.

Växtnäringsbalansberäkningar för jordbruksmark (åker och betesmark) samt effektiviteten i näringsutnyttjandet följs upp vart tredje år genom statistik från Statistiska centralbyrån. Den senaste statistiken, dvs. den som finns för 2022 och som redovisades i slutet av 2024 (Statistiska meddelanden MI 40 SM 2401), visar en balans med ett överskott på 29 kilo per hektar vad gäller kväve, vilket är en minskning jämfört med den senast gjorda balansberäkningen som avsåg 2019, där överskottet var 40 kilo per hektar. Minskningen kan till största del förklaras av minskad tillförsel av kväve via mineralgödsel till vall 2022, beroende på de höga gödselpriserna som rådde under 2022. När det gäller fosfor ligger balansen för 2022 på ett underskott på 1 kilo per hektar för riket som helhet. Inom det nationella snittet finns dock en spridning,

där Götalands södra slättbygder har ett underskott på 5 kg per hektar och Götalands skogsbygder ett överskott på 1 kg per hektar. I diagrammet nedan redovisas utvecklingen av effektiviteten för jordbrukets näringsutnyttjande för kväve och fosfor enligt Statistiska centralbyråns beräkningar. Effektiviteten beräknas som bortförel med skördeprodukter i procent av total näringstillförel av kväve respektive fosfor. För kväve har effektiviteten ökat sedan 1995, då den låg på 55 procent i snitt för hela riket. För 2022 beräknas effektiviteten till 75 procent, efter att den legat på ca 70 procent de senaste 15 åren. Fr.o.m. 2016 års balansberäkningar ligger effektiviteten i fosforutnyttjandet över 100 procent, vilket kan jämföras med 67 procent 1995.

Diagram 2.3 Effektiviteten i jordbrukets näringsutnyttjande för kväve och fosfor

Procent

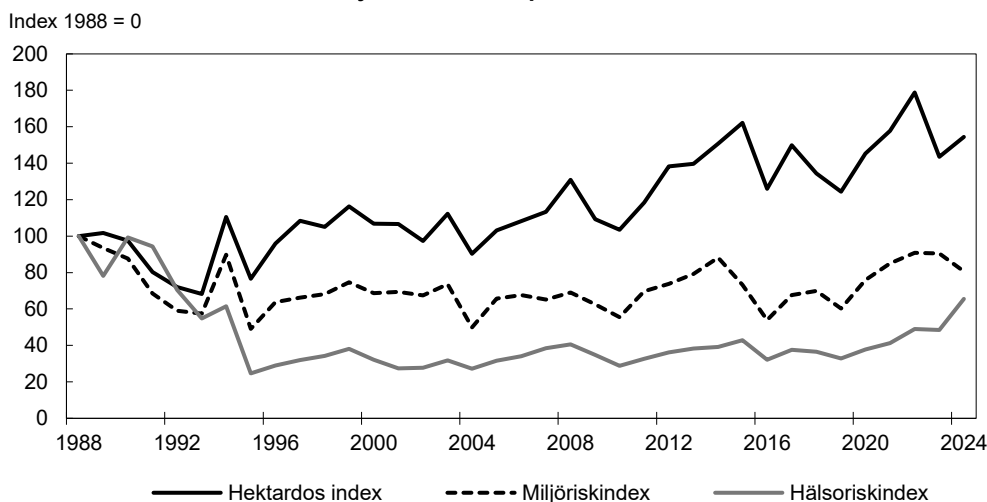

Källa: Statistiska centralbyrån.

Enligt statistik från Naturvårdsverket uppgick jordbrukets utsläpp av ammoniak till 49 000 ton 2023, vilket är en svag ökning jämfört med 2022 då utsläppen uppgick till 48 600 ton. Sverige har ett pågående överträdelseärende om överskridande av utsläppsåtagandet för ammoniak till 2020 enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2284 av den 14 december 2016 om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföroreningar, om ändring av direktiv 2003/35/EG och om upphävande av direktiv 2001/81/EG, det så kallade taktidirektivet. Regeringen satsar därför 100 miljoner kronor årligen från 2025 till 2027 för att minska utsläpp av ammoniak från jordbruket. Satsningen görs genom investeringsstödet Kväveklivet. Se vidare om taktidirektivet och Kväveklivet i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.

I diagrammet nedan illustreras trender för hektardoser samt hälso- och miljörisker vid användningen av växtskyddsmedel inom jordbruk, skogsbruk och trädgårdsodling bidragit till.

Diagram 2.4 Riskindex för växtskyddsmedel i Sverige åren 1988–2024 uppdelat i hälso- och miljöriskindex respektive hektardoser

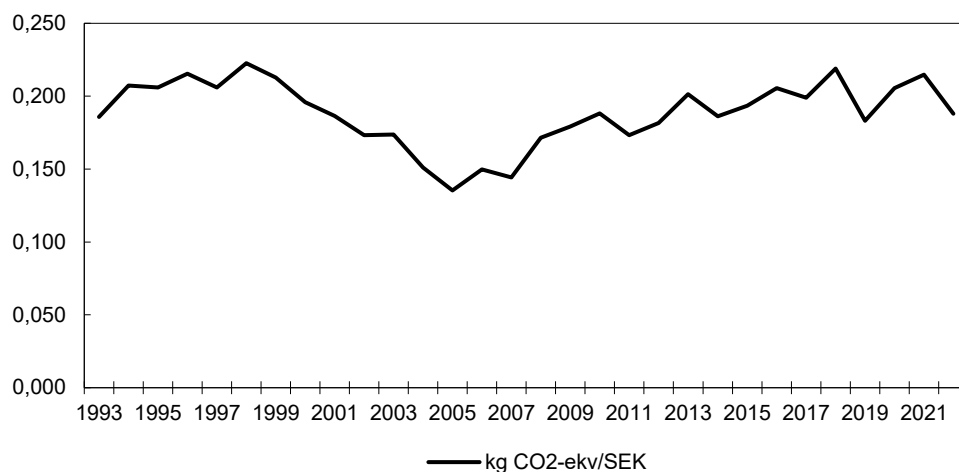
Källa: Kemikalieinspektionen.

Diagrammet visar att samtidigt som hektardoser av växtskyddsmedel ökat sedan 1988 har miljö- respektive hälsorisker förblivit relativt konstant.

Jordbruksverket samordnar en rad myndigheter i arbetet med att genomföra den nationella handlingsplanen för hållbar användning av växtskyddsmedel 2023–2027. Arbetet främjar ett fortsatt skydd av människors hälsa, för miljön, minskade risker för pollinerare och andra nyttoinsekter i syfte att utveckla hållbara odlingssystem. Förebyggande åtgärder har bidragit till att Sverige har en betydligt lägre användning av växtskyddsmedel per hektar jämfört med de flesta länderna i Europa och resthalterna från växtskyddsmedel i inhemskt producerade vegetabilier är mycket låga.

Jordbrukssektorns utsläpp av växthusgaser uttryckt i koldioxidekvivalenter i Sverige var 6,3 miljoner ton 2023. Det innebär att utsläppen minskade något jämfört med 2022 även om de i princip har varit oförändrade under de senaste tio åren. Utsläppen motsvarar ca 14 procent av Sveriges totala utsläpp. Jordbrukets utsläpp från arbetsmaskiner samt utsläpp och upptag från åkermark och betesmark redovisas i andra sektorer.

I diagrammet nedan illustreras jordbrukets klimateffektivitet genom trenden för utsläppsintensitet för växthusgaser för jordbrukssektorn, i koldioxidekvivalenter per förädlingsvärde. Utsläppsintensiteten varierar mellan enskilda år, framför allt beroende av skördens storlek och marknadssituationen olika år varför utvecklingen av trender över några års sikt kan ge en bättre bild av utvecklingen. Efter att utsläppsintensiteten sedan 2005 ökat har trenden under den senaste tioårsperioden fram till 2022 planat ut.

Diagram 2.5 Utsläppsintensitet växthusgaser i jordbrukssektorn

Anm.: Kg koldioxidekvivalenter (CO2-ekv) per förädlingsvärde i kronor. Fasta priser, basår 2020.

Källa: Egen bearbetning utifrån SCB Utsläpp av växthusgaser från jordbruk efter växthusgas och delsektor. År 1990–2023, samt SCB BNP från produktionssidan (ENS2010) efter näringsgren SNI 2007. År 1980–2022.

Karantänsskadegörare är växtskadegörare som ska bekämpas och utrotas eftersom de kan få oacceptabla miljömässiga och ekonomiska konsekvenser om de sprids. Relativt få fynd görs i kontrollen även om fynd av potatisskadegörare gjordes under 2024, dock utan att skadegörarna fått spridning. Detta visar att inventeringen är effektiv och sundhetsläget fortsatt relativt gott. I regleringsbrevet för 2025 gavs SVA uppdraget att påbörja arbetet med att inrätta ett nationellt referenslaboratorium för växtskadegörare som avser analys och identifiering, samt utforma en långsiktig plan för arbetet.

Fiske och vattenbruk

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av en hållbar förvaltning av fiskbestånden och en hållbar utveckling av fiskerinäringen, inklusive vattenbruket, bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

- biologisk status för fiskbestånd
- svenska yrkesfiskets förädlingsvärde
- svenska vattenbrukets produktion.

Utvecklingen av beståndsstatusen pekar på fortsatta utmaningar

Ett långsiktigt hållbart fiske är beroende av livskraftiga fiskbestånd och välmående hav och vatten. Flera faktorer bidrar därmed till den biologiska statusen för fiskbestånden. Utöver fiske har övergödning, miljögifter, klimatförändringar och ett ökat predationstryck från sälar och skarvar en bidragande påverkan. Se vidare avsnitt 2 i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.

I enlighet med den gemensamma fiskeripolitiken ska nyttjandet av de levande marina biologiska resurserna ske på ett sådant sätt att fiskbeståndet återställs till och bevaras över nivåer som säkerställer en maximal hållbar avkastning (MSY). MSY utgör det största årliga uttag ett fiskbestånd kan producera utan att beståndet minskar och är ett centralt mål i den gemensamma fiskeripolitiken (GFP). Detta uttag fastställs genom de årliga fiskemöjligheterna, inom ramen för GFP, i form av totalt tillåtna fångstmängder (Total Allowable Catch, TAC) och kvoter och därtill knutna regleringar.

Kommissionens årliga meddelande till Europaparlamentet och rådet, Hållbart fiske i EU: lägesrapport och riktlinjer för 2026, som innehåller en lägesrapport om

utmaningar som finns och framsteg som har gjorts på väg mot ett mer hållbart fiske, presenterades den 6 juni 2025 (COM(2025) 296). Kommissionen konstaterar i sitt meddelande, likt tidigare år, att framsteg görs för att uppnå målet om ett hållbart fiske i EU och att fisketrycket generellt minskar över tid samtidigt som biomassan i haven ökar. I Nordostatlanten och i Östersjön har majoriteten av fiskemöjligheterna fastställts enligt MSY. Detta gäller för EU:s interna bestånd samt för de bestånd som delas med tredje länder. För de bestånd där den vetenskapliga rådgivningen har inneburit att inget fiske bör ske fastställs låga kvotnivåer avsedda för oundvikliga bifångster i kombination med ytterligare bevarandeåtgärder. För ett fåtal kvoter har EU och tredje länder, så kallade kuststater, inte kunnat enas om en fördelning av de gemensamma bestånden vilket har lett till unilaterala fiskekvoter som överskrider hållbara nivåer. Kommissionen konstaterar att fisketrycket i Medelhavet och Svarta havet har minskat till historiskt låga nivåer men att fisketrycket trots detta är för högt. Det riktade fisket i Östersjön är fortsatt stängt för fyra av tio kvoterade arter. De resterande kvoterna i Östersjön har fastställts enligt MSY och försiktighetsansatsen. Kommissionen gör fortsatt bedömningen att den fleråriga planen för Östersjön innehåller verktyg som främjar fiskbeståndens återhämtning men att dessa åtgärder inte kommer att vara tillräckliga för att återhämta fiskbestånden i Östersjön så länge medlemsstaterna inte tillämpar och genomför EU-lagstiftningen inom andra politikområden fullt ut.

Som en följd av bl.a. regeringens proposition Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske (prop.2023/24:156, bet. 2024/25:MJU5, rskr. 2024/25:32) tar regeringen ett helhetsgrepp för att kunna återhämta fiskbestånden och ett antal åtgärder har vidtagits. Parallellt har Havs- och vattenmyndigheten tagit nästa steg i det tidigare uppdraget från 2022, att genomföra ett tidsbegränsat vetenskapligt projekt som motsvarar en utflyttning av trålgränsen för fartyg som fiskar efter pelagiska arter i centrala Östersjön (N2022/01237). Myndigheten har infört nationella bestämmelser som innebär att pelagiskt trålfiske förbjuds innanför 12 nautiska mil från norra Öland till Norra egentliga Östersjön och omfattar de medlemsstater som har avtal om tillträde till fiske i svenskt territorialvatten. Förbudet trädde i kraft den 1 februari 2025 och följs upp med analyser om vilka effekter ett trålförbud, tillsammans med miljöfaktorer och predatorer har på strömmingsbeståndet.

Havs- och vattenmyndigheten har fortsatt utveckla regelverk och kontrollförfaranden för vägning och rapportering av osorterade pelagiska landningar. Myndigheten har även tillsammans med berörda parter och stöd av SLU utarbetat en provtagningsplan som förtydligar provtagningen vid landning av osorterad fångst av framför allt sill och skarpsill och syftar till att uppnå en mer exakt vägning och rapportering per art. Provtagningsplanen tillsammans med nya föreskrifter för kontrollförfarande, trädde i kraft under våren 2025 och förväntas leda till ett mer korrekt nyttjande av kvoterna för pelagiska arter. Förändringarna bidrar till mer hållbar förvaltning av fiskbestånden, korrekt kvotavräkning och förbättrade vetenskapliga beståndsuppskattningar. Under året har Havs- och vattenmyndigheten även utvecklat IT-funktioner som möjliggör automatisk validering och kontroll av rapporterade data för att ytterligare kvalitetssäkra fiskerikontrollens arbete samt undvika systematisk felrapportering från fiskets aktörer.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om översyn av förvaltningsplanen för Östersjöns fiskbestånd (bet. 2021/22:MJU6 punkt 2, rskr. 2021/22:61). Av tillkännagivandet följer att regeringen ska verka för att en ny översyn av den gällande förvaltningsplanen för torsk, sill, strömming och skarpsill i Östersjön genomförs samt att det behövs en reviderad plan för att utveckla en mer lokal-anpassad förvaltning och därmed ta hänsyn till olika delbestånd (bet. 2021/22:MJU6 s. 34 och 35).

I samband med förhandlingen 2016 inför beslut om en förvaltningsplan för torsk, sill/strömming och skarpsill verkade Sverige för, och fick gehör för, att inkludera en översynsklausul i EU-förordningen. Klausulen innebär att planen ska utvärderas vart femte år.

Kommissionen presenterade sin första utvärderingsrapport i september 2020 och drog slutsatsen att den fleråriga planen utgör ett stabilt, långsiktigt instrument för genomförandet av den gemensamma fiskeripolitiken i Östersjön. I september 2024 presenterade kommissionen den andra utvärderingsrapporten om genomförandet av den fleråriga planen för bestånden av torsk, sill/strömming och skarpsill i Östersjön och det fiske som nyttjar dessa bestånd samt om delegering av befogenheter till kommissionen enligt denna fleråriga plan (COM[2024] 703 final). Kommissionen anser fortfarande att den fleråriga planen har visat sig vara ett användbart verktyg för att genomföra den gemensamma fiskeripolitiken, särskilt för att fastställa fiskemöjligheter, även med beaktande av att både Östersjöns marina miljö och fiskbestånden i Östersjön har fortsatt att försämrats sedan den första rapporten presenterades. Genomförandet av den fleråriga planen för Östersjön har enligt kommissionen bidragit till ett minskat fisketryck. Kommissionen konstaterar att, enligt Internationella havsforskningsrådet (ICES), andra dödlighetsfaktorer än fiske blivit förhärskande för vissa bestånd, framför allt för de två torskbestånden, som fortfarande befinner sig på historiskt låga biomassanivåer.

Kommissionens slutsats är att den fleråriga planen utgör ett stabilt långsiktigt instrument för att genomföra den gemensamma fiskeripolitiken i Östersjön. Kommissionen konstaterar att den fleråriga planen 1) innebär mindre osäkerhet vid fastställandet av kvoter, 2) gör det möjligt att anta korrigerande åtgärder för bestånd som utsätts för tryck (även vid stängning av fisket), 3) gör förfarandet för fastställandet av kvoter mer insynsvänligt för intressenter och medlemsstater och 4) gör det möjligt för fiskeindustrin att bättre planera sitt fiske.

När det gäller det som framhålls i tillkännagivandet om behovet av en reviderad plan för att utveckla en mer lokalanpassad förvaltning och därmed ta hänsyn till olika delbestånd, så uppmanade rådet i samband med Jordbruks- och fiskerådsmötet i oktober 2022, på initiativ från Sverige, kommissionen att efterfråga rådgivning från ICES angående åtgärder och orsakssamband till minskad ålders- och storleksfördelning för strömmingsbestånden i Östersjön. ICES har lämnat råd om ett antal åtgärder som skulle krävas på vetenskaplig nivå för att förstå dessa orsakssamband. ICES konstaterar att en lång rad av dessa åtgärder är pågående men att viss datainsamling fortfarande behövs på längre sikt bland annat angående beståndsgenetik, d.v.s. kunskap om olika delbestånd och beståndsstruktur. ICES har även i en separat fråga från DG ENVI avseende lämpliga tröskelvärden kring storleks- och åldersstruktur för fiskbestånd som följer av Havsmiljödirektivet svarat att dessa behöver definieras tydligare på EU-nivå för att frågan ska kunna besvaras. Regeringen avser att fortsatt verka för en översyn av förvaltningsplanen och att förvaltningen ska ta större hänsyn till såväl storleks- och åldersstruktur som olika delbestånd.

Regeringen anser mot bakgrund av de redovisade förhållandena och åtgärderna att tillkännagivandet är slutbehandlat.

Viss ekonomisk återhämtning inom svenskt yrkesfisket i havet och fortsatt positiv trend inom insjöfisket.

Antal fiskefartyg fortsätter att minska inom det havsbaserade yrkesfisket som 2023 minskade med ca 3 procent i jämförelse med 2022. Däremot ökade infiskad volym mellan dessa år med 3 procent som en konsekvens av sammantaget högre kvoter. Den största volymökningen har skett inom segmentet med aktiva redskap som stod för ca

98 procent av ökningen. Den generella trenden är dock en minskning i infiskad vikt under senaste tioårsårsperioden. Det infiskade värdet har en mer stabil utveckling över tid på grund av prisjusteringar som minskar effekten av förändringar i landad volym. Förädlingsvärdet följer det infiskade värdet men 2022 sker det en större minskning på grund av minskat infiskat värde i kombination med ökade driftskostnader så som bränslekostnader. De som främst använder aktiva redskap står för den största delen av förädlingsvärdet och det största längdsegmentet, över 24 meter, står för ca 60 procent av förädlingsvärdet. Skillnaderna i förädlingsvärdets utveckling är dock stora mellan olika fartygssegment.

Utvecklingen inom insjöfisket är mer stabil med en viss minskning av antal licenser över perioden medan infiskad volym och särskilt värde har haft en mer positiv utveckling under perioden.

Tabell 2.25 Utvecklingen för svenskt yrkesfiske i havet respektive sötvatten – antal fartyg eller licenser, infiskad volym, infiskat värde och förädlingsvärde 2014–2023

	2014*	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023**
Totalt antal fartyg (havet)	1 103	1 080	1 053	981	957	925	874	869	835	812
Totalt infiskad volym (havet) (ton)	172 276	202 856	198 086	221 755	215 123	178 142	171 067	153 394	139 029	142 502
Totalt infiskat värde (havet) (mnkr)	979	1 098	1 240	1 195	1 233	1 255	1 213	1 193	1 168	1 368
Totalt förädlingsvärde (havet) (mnkr)	450	576	631	608	592	591	624	615	525	628
Totalt antal licenser (sötvatten)	174	175	169	172	168 (274, fartyg)	156	153	156	155	157
Totalt infiskad volym (sötvatten) (ton)	1 598	1 351	1 642	1 640	1 506	1 671	1 571	1 671	1 658	1 723
Totalt infiskat värde (sötvatten) (mnkr)	83	99	87	109	116	111	107	137	166	150

Anm.: Förädlingsvärde är infiskat värde minus insatsförbrukning, såsom fasta kostnader, rörliga kostnader, bränslekostnader och kostnader för reparation och underhåll.

*År 2014 infördes personlig fiskelicens för yrkesmässigt fiske i insjöarna tidigare hette det yrkesfiskelicens.

**Preliminära uppgifter.

Källa: Statistiska centralbyrån och Havs- och vattenmyndigheten.

Produktion inom svenskt vattenbruk minskar

Den totala produktionen inom svenskt vattenbruk minskade något 2023 jämfört med året innan, beroende på en minskning av produktion av musslor. Den totala produktionen av matfisk och sättfisk ökade dock med ca 5 procent och skattas till 10 900 ton. Ökningen härrör främst till sättfisk medan produktionen av matfisk enbart avser en marginell ökning jämfört med 2022. Regnbåge står fortsatt för största andelen av såväl sätt- som matfiskproduktionen. Det framräknade totala saluvärdet av produktionen för konsumtion minskade jämfört med året innan och uppgick till 566 miljoner kronor. Antalet sysselsatta inom vattenbruket uppgick till 523 personer. Det innebär en ökning med drygt 25 procent jämfört med året innan. Av totala antalet sysselsatta är ungefär 80 procent män och 20 procent kvinnor. Utvecklingen inom svenskt vattenbruk t.o.m. 2023 redovisas i tabell 2.26.

För att underlätta för företag som vill starta eller utveckla vattenbruksverksamhet har Jordbruksverket inrättat vägledande lotsar och innovationssupport, vilket på sikt förväntas bidra till en ökad sjömatproduktion.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen det som utskottet anför om en översyn av det regelverk som reglerar vattenbruk för att underlätta långsiktiga utvecklings-

möjligheter för det svenska vattenbruket (bet. 2017/18:MJU13 punkt 2, rskr. 2017/18:182). Riksdagen har även tillkännagett för regeringen att regeringen bör vidta ytterligare åtgärder för att underlätta utvecklingen av vattenbruket och skyndsamt se över regelverket för att öka graden av vattenbruk (bet. 2019/20:MJU11 punkt 9, rskr. 2019/20:185).

Regeringen uppdrog den 16 augusti 2018 åt Jordbruksverket att, i samråd med Havs- och vattenmyndigheten, analysera processerna för tillståndsgivningen eller andra regelverk som utgör ett hinder för vattenbrukets utveckling och ge förslag till förändringar och förenklingar. Uppdraget redovisades, efter att regeringen förlängt uppdraget, den 30 september 2020. Den 31 maj 2021 redovisade Havs- och vattenmyndigheten och Jordbruksverket även en ny gemensam strategi för yrkesfisket, vattenbruket, fritidsfisket och fisketurismen samt nya sektorsspecifika handlingsplaner, inklusive en specifik strategi för vattenbrukssektorn.

I syfte att snabba på utvecklingen av ett hållbart vattenbruk har regeringen föreslagit ytterligare resurser för nationell medfinansiering av kommande havs-, fiskeri- och vattenbruksprogram. I enlighet med budgetpropositionen för 2022 (prop. 2021/22:1 utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel, avsnitt 2.9.28) ökas anslaget 1:28 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027 med 79 miljoner kronor 2022. Anslaget beräknas öka med samma belopp 2023–2027.

Inom ramen för livsmedelsstrategin bedriver Tillväxtverket ett arbete för att förenkla tillståndprocesserna inom vattenbruket. Tillväxtverket rapporterar årligen hur detta arbete fortskrider.

Den 30 juni 2022 beslutade regeringen kommittédirektiven En moderniserad fiskelag och förbättrade förutsättningar att bedriva vattenbruk (dir. 2022:92). En särskild utredare fick i uppdrag att göra en översyn av regelverket på fiskeområdet i syfte att få till stånd en sammanhållen lagstiftning med en tydlig systematik och att anpassa regelverket till de nya unionsbestämmelserna om fiskerikontroll. Utredaren skulle även se över hur bestämmelserna om vattenbruk kan förenklas för att främja ett mer konkurrenskraftigt och hållbart vattenbruk. Utredaren redovisade delbetänkandet Förenklade förutsättningar för ett hållbart vattenbruk (SOU 2023:74) den 6 december 2023. Den 13 mars 2025 beslutade regeringen propositionen Förbättrade förutsättningar för ett hållbart vattenbruk (prop. 2024/25:136). I propositionen föreslår regeringen ändringar i fiskelagen som innebär att kravet på odlingstillstånd tas bort. Ett vattenbruks påverkan på den omgivande miljön bör i stället enbart beaktas inom ramen för miljölagstiftningen. I miljöbalken föreslås bland annat att allt vattenbruk undantas från kravet på tillstånd för vattenverksamhet. Förslagen syftar dels till att undvika dubbelprövning av vattenbruksverksamheter, dels till en mer enhetlig prövning av vattenbruket oavsett vilken organism som odlas eller föds upp. Tillsammans med regeringens förslag i propositionen Lättnader i strandskyddet - ett första steg (prop. 2024/25:102), om att vattenbruk ska undantas från strandskyddet och om krav på bygglov för ekonomibyggnader, medför propositionens förslag betydande regelförenklingar för vattenbruket. I juni 2025 antog riksdagen regeringens förslag om nya regler för vattenbruk (bet. 2024/25:MJU23, rskr. 2024/25:272). Lagändringarna träder i kraft den 1 juli 2026. I augusti beslutade regeringen om vissa ändringar i bl.a. förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen och miljöprövningsförordningen (2013:251), som behövs till följd av förslagen i prop. 2024/25:136. Förordningsändringarna träder i kraft den 1 juli 2026. Regeringen anser mot bakgrund av det ovan redovisade att tillkännagivandena är tillgodosedda och slutbehandlade.

Tabell 2.26 Produktion, försäljningsvärde och antal sysselsatta i vattenbruk 2015–2023

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Produktion (ton)									
Matfisk	10 752	13 451	12 834	11 108	9 602	9 865	11 884	9 541	9 735
Sättfisk	1 073	861	924	731	918	828	866	856	1 189
Musslor	1 525	2 317	2 014	1 986	1 977	2 297	3 457	2 346	1 684
Försäljningsvärde (mnkr löp. priser)									
Matfisk, matkräftor och blötdjur	344,6	487,0	521,0	520,6	395,6	404,3	541,9	634,8	565,5
Sättfisk och sättkräftor	78,9	67,5	83,9	62,7	79,3	74,5	72,4	72,1	72,5
Antal sysselsatta	411	469	364	406	436	543	531	416	523
Kvinnor	75	85	63	95	99	138	126	77	109
Män	336	384	301	311	337	405	405	339	414

Källa: Jordbruksverket.

Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027**Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder**

I syfte att redovisa resultat och bedöma hur havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet 2021–2027 bidrar till målet för utgiftsområdet används följande indikatorer för resultatredovisning i budgetpropositionen:

- åtgärder som bidrar till god miljöstatus, inbegripet återställande av naturen, bevarande, skydd av ekosystem, biologisk mångfald, djurs hälsa och välbefinnande
- innovationer som möjliggjorts
- företag med högre omsättning
- införda eller förbättrade kontrollmetoder
- ny produktionskapacitet inom vattenbruk
- önskad fångst inom fiske
- akvatiskt skräp som samlats in.

Resultatredovisning för Havs-, fiskeri och vattenbruksprogrammet 2021–2027

Per den 12 augusti 2025 hade 374 ansökningar beviljats stöd, vilket uppgår till ca 1 049 miljoner kronor. Per den 12 augusti 2024 hade 296 ärenden beviljats stöd. I budgetpropositionen för 2025 redovisades att 596 ärenden beviljats stöd, vilket berodde på ett skrivfel. Med stöd av uppgifter i ansökningarna av icke slutförda åtgärder redovisas en prognos om förväntade resultat i tabellen nedan.

Förstärkningen av programmets budget i budgetpropositionen för 2025 har inneburit att medel har kunnat omfördelas till åtgärder som tidigare har varit stängda, vilket möjliggör fler projekt och investeringar. Det gäller bland annat åtgärder som främjar utvecklingen inom fiskerinäringen och beredningsindustrin, och som bidrar till biologisk mångfald och en mer hållbar havsförvaltning. Förstärkningen har även lett till att flera av programmets mål har höjts.

Finansierade projekt och investeringar bidrar till ett mer hållbart fiske och vattenbruk och främjar biologisk mångfald

Många projekt som bidrar till att bevara eller restaurera akvatiska ekosystem och främja den biologiska mångfalden i hav och sjöar har beviljats stöd inom programmet. Inom programmet beviljas även stöd till innovationer, såsom nya produkter, processer eller affärsmodeller, i syfte att uppnå ökad hållbarhet inom fiske- eller vattenbruksnäringen. Programmet finansierar också investeringar för ökad

produktionskapacitet i vattenbruket samt investeringar inom fiskberedningsindustrin som bl. a. syftar till resurseffektiviseringar och ökat mervärde av produkter och som kan öka omsättningen inom dessa företag.

Programmet har även per den 12 augusti 2025 bidragit till minskning av oönskade fångster inom fiske som motsvarar 57 ton, och till att 72 ton akvatiskt skräp har samlats in, vilket är nästan en fördubbling jämfört med året innan. För dessa indikatorer finns inga uppsatta mål och resultaten presenteras därför inte i tabellen.

För att ytterligare främja utvecklingen av ett hållbart vattenbruk har regeringen möjliggjort för fler aktörer att söka stöd för investeringar i vattenbruk genom ändringar i förordningen (2022:1461) om stöd från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden. Ändringarna innebär att flera företag kan vara berättigade till stöd från programmet, som till exempel jordbruksföretag som investerar i innovativa produktionssystem av fisk på sina gårdar.

Tabell 2.27 Indikatorer för havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammets genomförande 2021–2027

Indikatorer	Förväntade resultat utifrån		Mål
	beviljade ansökningar	Resultat från slutförda projekt	
Åtgärder som bidrar till god miljöstatus, inbegripet återställande av naturen, bevarande, skydd av ekosystem, biologisk mångfald, djurs hälsa och välbefinnande (antal åtgärder)	1 848	1 047	1 108
Innovationer som möjliggjorts* (antal nya produkter, tjänster, processer, affärsmodeller eller metoder)	125	10	68
Företag med högre omsättning (antal företag)	110	30	83
Införda eller förbättrade kontrollmetoder (antal metoder)	30	29	60
Ny produktionskapacitet inom vattenbruk (ton/år)	13 759	1 031	5 000

*Indikatorn innefattar innovationer inom fiske, vattenbruk och beredning. I Budgetpropositionen 2025 redovisades uppgifter om innovationer inom fiske och beredning.

Källa: Jordbruksverket.

Utvecklad jakt och viltförvaltning

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av jakt och viltförvaltning bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Regler och villkor används följande kompletterande indikatorer:

- viltstammarnas utveckling
- omfattning av viltskador
- antal viltolyckor i trafiken.

Viltstammarna är stabila förutom vildsvin, säl och skarv

När det gäller klövvilt är en sammanvägd bedömning att stammarna för älg, kronhjort, dovhjort och rådjur har en stabil utveckling även om antal viltolyckor i trafiken ökat något sedan föregående år, medan den svenska vildsvinstammen ökat under 2024. Den svenska vildsvinsstammen har under en trettioårsperiod vuxit från några hundra individer under 1980-talet till mellan ca 300 000 och 400 000 individer som mest för några år sedan. Utvecklingen av viltolyckor, avskjutning samt antal inlämnade

trikinprov indikerar en minskning av vildsvinsstammen mellan åren 2020 och 2023 på mellan 20 och 30 procent men under 2024 indikerar statistiken att stammen åter är i en snabb tillväxtfas.

När det gäller stammarna av havslevande predatorer så som säl och skarv visar statistik att även de har haft en stark tillväxt. Antalet räknade bon med häckande skarv längs den svenska kusten har gått från 40 000 år 2012 till över 70 000 år 2023. Tillväxten i gråsälbeståndet är för närvarande ca 5 procent om året och populationen i Östersjön har under de senaste 25 åren ökat från ca 10 000 till ca 70 000 individer. Dessa växande stammar medför skador på det småskaliga yrkesfisket främst genom deras uttag av fisk. Sälarna orsakar även skada i fiskeredskap. Det kan även finnas en påverkan av sälarnas uttag av fisk på återhämtningen av flera olika kustrovfiskbestånd.

När det gäller rovdjur visar inventeringar och populationsanalyser att rovdjursstammarna under 2024 har bibehållit gynnsam bevarandestatus. Skydds- och licensjakt har kunnat bedrivas på varg, lodjur, björn och järv. Stammarna regleras för att begränsa socioekonomisk påverkan. För att gynnsam bevarandestatus inte ska riskeras vid licensjakt tillämpar förvaltande myndigheter årliga beskattningsmodeller som underlag inför beslut om licensjakt.

Som ett resultat av regeringsuppdrag om utvecklad vargförvaltning har Naturvårdsverket genomfört en revidering av riktlinjerna för beslut om skyddsjakt på varg, vilket bör möjliggöra att beslutsprocessen om skyddsjakt på varg blir effektivare och bidrar till lägre skadebild. Inom detta uppdrag redovisade Naturvårdsverket även en analys av under vilka förutsättningar referensvärdet skulle kunna vara i den nedre delen av intervallet om 170–270 vargar. Inom samma uppdrag har nya riktlinjer för flytt av varg inom Sverige tagits fram gemensamt av Naturvårdsverket, SVA och Jordbruksverket, vilket ska bidra till att invandrade genetiskt viktiga individer kan bevaras vid behov, samtidigt som skador för rennäringen minskas under den processen.

Medel från anslag 1:7 *Ersättningar för viltskador m.m.* har betalats ut till samtliga län under året. Anslaget har nyttjats i sin helhet, vilket är en ökning från föregående år. Bidragen fördelas till förebyggande åtgärder och till ersättning för skador. Anslaget används även för besiktning, samt informations- och utbildningsinsatser. Effekten av anslagspostens användning är att tamdjursägare och jordbruksföretag får ett ekonomiskt incitament att arbeta förebyggande mot skador av vilt som är fredat, vilket ger färre skadetillfällen och mindre skador per tillfälle.

Det totala antalet trafikolyckor med vilt inblandat samt där eftersök gjorts har ökat sedan 2023 (se tabell 2.28). Den totala kostnaden för eftersöksverksamheten är ca 127 miljoner kronor.

Tabell 2.28 Antal hanterade viltolyckor i trafiken och antal djur som varit inblandade i viltolycka i väg- och järnvägstrafiken

Viltslag	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dovhjort, antal djur	2 546	2 918	3 267	3 244	4 695	5 388	5 788	6 126
Dovhjort, antal viltolyckor						5 594	6 016	6 357
Kronhjort, antal djur	425	414	486	403	463	435	506	443
Kronhjort, antal viltolyckor						449	524	457
Rådjur, antal djur	45 863	46 985	47 304	45 159	49 567	47 568	49 757	51 553
Rådjur, antal viltolyckor						48 360	50 718	52 476
Vildsvin, antal djur	6 082	6 938	7 696	7 216	5 481	5 831	5 915	9 218
Vildsvin, antal viltolyckor						6 556	6 603	10 466
Älg, antal djur	5 941	5 951	5 602	4 607	6 634	5 637	6 175	6 551
Älg, antal viltolyckor						5 819	6 438	6 814
Övrigt vilt, antal djur	425	544	576	507	419	415	466	494
Övrigt vilt, antal viltolyckor						428	476	509
Totalt, antal djur	61 282	63 750	64 931	61 136	67 564	65 582	68 999	74 385
Totalt, antal viltolyckor						67 521	71 185	77 079

Anm.: Uppdelning av statistiken mellan antal hanterade viltolyckor i trafiken och antal djur som varit inblandad i trafikolyckor finns fr.o.m. 2022.

Källa: Nationella viltolycksrådet.

Regeringens bedömning av måluppfyllelse för det strategiska området Regler och villkor

Regeringen bedömer att inrättandet av Implementeringsrådet och Förenklingsrådet är viktiga steg i arbetet för att underlätta för företagen. Regeringen bedömer även att Tillväxtverkets arbete med att utveckla webbportalen verksamt.se kommer göra det enklare för företagen att få en samlad överblick över de regelverk som gäller för den verksamhet företagen bedriver samt vilka tillstånd verksamheten kräver.

Regeringens övergripande bedömning är att det totala höga budgetutnyttjandet för landsbygdsprogrammet 2014–2022 bidragit väl till målen, även om alla enskilda mål inte nås under året. När det gäller genomförandet av den strategiska planen visar de kompletterande indikatorerna att de areal- och djurbaserade stöden, startstödet och projektstöd för kompetensutveckling i hög utsträckning har bidragit till uppsatta mål 2024. Regeringens genomförda förstärkningar och ändringar av den strategiska planen bedöms kunna ge förenklningar och såväl bidra till möjligheten att möta den efterfrågan som finns för vissa stöd, som ge ett ökat intresse för de stöd och ersättningar som erbjuds och högre måluppfyllelse under kommande år. Även de förenklade grundvillkoren i den strategiska planen bedöms kunna bidra till ett bättre genomförande av den gemensamma jordbrukspolitiken i Sverige, samtidigt som två nya ersättningar inom miljöområdet, för vallodling respektive blommande åker och fältkant, som regeringen har infört, ger jordbruksföretagen möjligheter att leverera ytterligare miljönytta.

Regeringens bedömning av måluppfyllelsen av djurhälsoläget i djurhållningen är att Sverige generellt har ett gott djurhälsoläge hos både vilda och tama djur med få utbrott av smittsamma djursjukdomar. Förekomsten av antimikrobiell resistens hos livsmedelsproducerande djur är låg i ett internationellt perspektiv. Struktur- och omvandlingen i lantbruket med färre och större besättningar innebär dock att konsekvenserna vid sjukdomsutbrott blir större, i form av stora kostnader och produktionsstörningar, vilket i sin tur kan påverka livsmedelsförsörjningen. Ett förändrat klimat innebär en risk för ökad och förändrad smittspridning inom djurhållningen, och det kan leda till ett generellt sämre djurhälsoläge och påverkan på animalieproduktionen.

Regeringens bedömning av måluppfyllelsen vad gäller djurens hälso- och sjukvård är att det finns utvecklingsbehov då det under de senaste årtiondena har skett en utveckling som innebär stora förändringar och utmaningar. Utmaningarna handlar om bristen på djurhälsopersonal och statens åtagande att säkerställa en väl fungerande organisation vid utbrott av smittsamma djursjukdomar och vid vård av djur i hela landet, dygnet runt. I juni 2024 gav därför regeringen en utredare i uppdrag att utreda utformningen av en tillgänglig, hållbar och effektiv veterinär beredskap (LI2024/01428). Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2025. Tillgång till djursjukvård i hela landet dygnet runt är viktigt för att upprätthålla en god djurhälsa och ett gott djurskydd samt för en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja. Jordbruksverket, som har i uppdrag att säkerställa tillgången till veterinärer där privata alternativ saknas, måste ges förutsättningar att fullfölja sitt uppdrag.

Regeringen bedömer att det råder en relativt jämn balans mellan den i förväg planerade och riskbaserade djurskyddskontrollen och den händelsestyrda djurskyddsverksamheten. Det tyder på att kontrollmyndigheterna, sett till landet i stort, riktar tillgängliga resurser för att prioritera rutinkontroller. Det bedöms dock fortfarande vara en utmaning för länsstyrelserna att utföra rutinmässiga kontroller av kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur i tillräcklig omfattning. Regeringen bedömer vidare att träffsäkerheten i djurskyddskontrollen kan anses vara god. Regeringen kan dock konstatera att det fortsatt finns stora skillnader i utförandet av planerade kontroller och bedömer att det finns fortsatt behov av att utveckla verksamheten för att säkerställa att arbetet på djurskyddsområdet sker på ett resurseffektivt, träffsäkert och likvärdigt sätt över hela landet.

Regeringen bedömer att kontrollen av livsmedel och foder i primärproduktionen huvudsakligen har utförts enligt den nationella kontrollplaneringen för primärproduktionen. Resultatet är i nivå med tidigare år. Livsmedelskontrollen i ledet efter primärproduktion är generellt riskbaserad, väsentliga avvikelser upptäcks och åtgärder för att följa upp avvikelser vidtas. Samtidigt finns kvarvarande brister i ett mindre antal kontrollmyndigheter.

Regeringen bedömer att införande av fasta avgifter per slaktat djur för den offentliga kontrollen av slakterier och vilthanteringsanläggningar medför mer likvärdiga avgifter samt minskar slaktkostnaderna för slakteriföretagen. Fasta avgifter bedöms medföra ett enklare och mer förutsägbart och likvärdigt avgiftssystem för alla slakteriföretag samt transparens vad gäller företagets kostnader för kontrollen.

Regeringen bedömer att det viktiga arbetet med effektiva och förebyggande åtgärder för att minska livsmedelsförluster tidigt i livsmedelskedjan och matsvinn behöver fortsätta för att etappmålen inom området ska kunna nås. Inom miljömålssystemet finns två etappmål med slutår 2025 för minskade livsmedelsförluster och matsvinn.

Regeringen bedömer att de åtgärder som vidtagits inom ramen för vildsvinspaketet har möjliggjort för konsumenterna att konsumera mer svenskt vildsvinskött. Det är ännu för tidigt att bedöma i vilken utsträckning som regeringens senaste åtgärd, att låta jägare sälja vildsvin direkt till lokala butiker och restauranger samt sälja vildsvin och vildsvinskött direkt till privatpersoner, ökar incitamenten för jakt på vildsvin och avsättningen av vildsvinsskött.

Regeringen bedömer att det är svårt att mellan enskilda år dra några långtgående slutsatser vad gäller utvecklingen av miljömässig hållbarhet i jordbruket då miljöpåverkan från jordbruket är beroende av många icke-påverkbara faktorer såsom årsmån, samt av vad och hur mycket som produceras. Det är därför viktigt att över tid följa såväl variationerna mellan år som de långsiktiga trenderna. Hållbar jordbruksproduktion behöver också relateras till en rad aspekter såsom resurs-

effektivitet, produktivitet, anpassning till ett förändrat klimat och möjligheten att utveckla konkurrenskraftiga och lönsamma jordbruksföretag. Regeringen konstaterar att det i viss mån saknas indikatorer för att bedöma dessa aspekter, men att det sker en positiv utveckling över tid i jordbrukets bidrag till en hållbar livsmedelsproduktion, genom förbättrad effektivitet i näringsutnyttjandet och en positiv utveckling av jordbrukets klimateffektivitet.

För att uppnå en god växthälsa är en effektiv bekämpning av växtskadegörare centralt. Hotet från växtskadegörare ökar när klimatet förändras. Regeringen bedömer att långsiktighet är viktig för att effektivt identifiera och bekämpa växtskadegörare som hotar svenskt jordbruk.

Regeringen bedömer att en rad faktorer, både mänskliga och naturliga, påverkar fiskbestånden negativt. Trots att fiskekvoter och fisketryck fastställs på det som bedöms vara långsiktigt hållbara nivåer för en majoritet av fiskbestånden i Nordostatlanten och i Östersjön innebär utvecklingen fortsatta utmaningar för vissa bestånd. Detta gäller inte minst för fiskbestånden i Östersjön. Svårighet att nå överenskommelser om bestånd som delas med tredje länder samt den dåliga statusen på havsmiljön och de marina ekosystemen på flera områden är faktorer som fortsatt försvårar måluppfyllelsen av de fiskeripolitiska målen.

Regeringen bedömer vidare att det är svårt att förutse om den infiskade volymen inom fisket till havs kommer att bestå då detta är avhängigt beståndsutveckling och beslut om fiskemöjligheter framöver. Detta kommer även påverka utvecklingen av förädlingsvärdets i olika fartygssegment. Däremot bedömer regeringen att utvecklingen inom insjöfisket fortsatt är positiv vad gäller infiskad volym och ett ökat infiskat värde till följd av en stabil beståndsutveckling och en positiv prisjustering sett till hela perioden.

Regeringen bedömer att effektiviseringen av fiskerikontrollen bidrar till ett mer hållbart fiske och därmed också till målet för det strategiska området Regler och villkor om en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja där produktionen ökar.

Regeringens bedömning är att vattenbruket har potential att bidra till ökad hållbar livsmedelsproduktion, tillväxt och sysselsättning och därmed till målet för resultatområdet En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja. Regeringen har bedömt att vattenbruket behöver ges bättre förutsättningar för att utvecklas och nå sin fulla potential och har därför under 2025 överlämnat propositionen Förbättrade förutsättningar för ett hållbart vattenbruk till riksdagen (prop. 2024/25:136, bet. 2024/25: MJU23, rskr. 2024/25:272).

Regeringen bedömer att Havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet bidrar till det övergripande målet för en konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja där livsmedelsproduktionen ökar samtidigt som miljömål nås. Bedömningen grundar sig i att programmet finansierar åtgärder för bättre miljö och ökad livsmedelsproduktion, och att genomförandet av programmet visar förväntade resultat utifrån beviljade ansökningar som överträffar flera fastställda mål.

Regeringen bedömer att utvecklingen av viltförvaltningen skapar förutsättningar för en ekosystembaserad och adaptiv förvaltning som bl.a. möjliggör att viltet kan nyttjas som resurs. Sveriges viltstammar av jaktbart vilt är viktiga såväl ur ett landsbygdspolitiskt som ur ett livsmedelsberedskapsperspektiv. Samtidigt krävs det fortsatta insatser för att minska viltskador och ersätta de skador som ändå uppkommer, för att upprätthålla en livsmedelsproduktion både på kort och lång sikt. Regeringen bedömer att viltstammarna i Sverige huvudsakligen är i balans men förvaltningen av varg,

vildsvin, säl och skarv behöver utvecklas. Vidare fortsätter viltolyckor att öka och regeringen bedömer att det krävs åtgärder i syfte att motverka den utvecklingen.

Konsument och marknad

För att följa upp utvecklingen inom livsmedelskedjan mot målen för livsmedelsstrategins strategiska område Konsument och marknad, används kompletterande indikatorer och bedömningsgrunder enligt tabellerna nedan.

Tabell 2.29 Kompletterande resultatindikatorer och bedömningsgrunder inom det strategiska området Konsument och marknad

	Indikatorer	Bedömningsgrunder
Säkra svenska livsmedel	<ul style="list-style-type: none"> – Antalet utbrott av vissa zoonoser hos livsmedelsproducerande djur – Antalet fall av vissa livsmedelsburna zoonoser hos människor 	
Produktionen av ekologiska livsmedel		– Försäljningen av ekologiska livsmedel
Livsmedelsexport	– Exportandel i svensk livsmedelsindustri	

Livsmedelsverket och Folkhälsomyndigheten har slutredovisat sitt regeringsuppdrag med förslag på nationella mål och indikatorer för att ge en tydlig inriktning för arbetet med hållbar och hälsosam livsmedelskonsumtion i Sverige.

Säkra svenska livsmedel

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av livsmedelssäkerhet bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Konsument och marknad används följande kompletterande indikatorer:

- antalet utbrott av vissa zoonoser hos livsmedelsproducerande djur
- antalet fall av vissa livsmedelsburna zoonoser hos människor.

Indikatorerna används för att uppskatta hur vanligt det är att människor blir sjuka av livsmedel och relaterar till målet om att konsumenter ska ha ett högt förtroende för livsmedel.

Andelen kycklingflockar positiva för campylobacter

I Sverige, liksom i EU, är infektion med campylobacter den mest rapporterade livsmedelsburna zoonosen hos människa. Hantering av rå kyckling och konsumtion av kyckling som inte har upphettats tillräckligt anses vara den viktigaste smittkällan. Förekomsten av campylobacter i slaktkyckling och hos människa är säsongsberoende och normalt högre under sommarhalvåret. Ökningen av inhemskt smittade humanfall föregås ofta av en ökning av andelen positiva fynd i kycklingflockar. Ett officiellt kontrollprogram för campylobacter drivs av Svensk fågel som huvudman och finansieras till största delen av Jordbruksverket. Förekomsten av campylobacter i kycklingflockar är fortfarande relativt låg i ett internationellt perspektiv. Dock ökade prevalensen av campylobacter i slaktgrupper av slaktkyckling år 2024 till 7,0 procent från ett stabilt läge på omkring 5 procent från 2019–2023 men prevalensen var lägre än åren före 2019.

Tabell 2.30 Andelen kycklingflockar positiva för campylobacter

Procent	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Andel (procent)	11,6	15,4	10,7	8,7	5,3	5,1	5,7	5,1	5,2	7,0

Källa: SVA.

Antalet fall av vissa livsmedelsburna zoonoser hos människor

Under 2024 rapporterades 5 440 fall av campylobacterinfektion hos människa, vilket är en minskning från förra året. Andelen fall smittade i Sverige låg på samma nivå som förra året, medan andelen utlandsmittade minskade. Av fall som smittades utanför Sverige var det vanligast att smittas i något annat europeiskt land. Sjukdomen fortsätter vara den vanligaste anmälningspliktiga zoonosen i Sverige, och är högre bland män än bland kvinnor. Åldersfördelningen bland män var signifikant skild från kvinnor med högre incidens framför allt hos pojkar i de yngre åldersgrupperna. Bland kvinnor var incidensen högst i åldersgruppen 20–24 år.

Antalet rapporterade fall av listeria och enterohemorragisk E. coli (ehec) minskade jämfört med 2023. För salmonella var antalet rapporterade fall något högre än förra året, men betydligt lägre jämfört med 2019 och tidigare. Incidensen för personer smittade i Sverige var den högsta på över ett decennium och därmed högre än för personer smittade utanför Sverige. Två större utbrott bidrog till ökningen. Ett utbrott var kopplat till ukrainska ägg och ett annat till alfalfagroddar groddade på förorenade frön producerade i Italien. Listeriainfektioner minskade i jämförelse med förra året och majoriteten av fallen smittades i Sverige, och incidensen var fortsatt högst bland äldre.

Tabell 2.31 Antalet fall av vissa livsmedelsburna zoonoser hos människor

Antal fall per 100 000 invånare, oavsett smittland

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Campylobacter	93,18	110,27	104,82	79,48	64,81	33,04	38,75	49,09	53,5	51,4
<i>varav kvinnor</i>	46,8	46,7	46,8	44,6	44,8	43,1	44,3	45,9	44,8	44,7
<i>varav män</i>	53,1	53,2	53,1	55,3	55,1	56,8	55,3	54,0	55,2	55,2
Ehec	5,59	6,37	4,98	8,72	7,31	4,73	6,24	8,15	8,9	8
<i>varav kvinnor</i>	55,3	54,7	53,3	54,9	53,6	53,9	51,8	54,2	56,0	55,1
<i>varav män</i>	44,6	45,2	46,6	45,0	46,3	46,0	48,0	45,1	44,0	44,8
Listeria	0,89	0,68	0,80	0,87	1,09	0,85	1,02	1,19	1,2	1,1
<i>varav kvinnor</i>	47,7	52,9	55,5	51,6	56,6	45,4	45,7	53,6	42,8	60,5
<i>varav män</i>	52,2	47,0	44,4	48,3	43,3	54,5	54,2	45,6	57,2	39,4
Salmonella	23,32	22,47	22,53	19,94	19,29	7,96	9,03	10,81	12,4	15,2
<i>varav kvinnor</i>	49,9	48,4	48,8	47,1	50,7	48,5	52,4	50,8	49,9	50,3
<i>varav män</i>	50,0	51,5	51,0	52,8	49,2	51,4	47,0	48,4	50,1	49,6

Källa: Folkhälsomyndigheten.

Produktionen av ekologiska livsmedel

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av försäljningen av ekologiska livsmedel bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Konsument och marknad används bedömningsgrunden:

- försäljningen av ekologiska livsmedel

Produktionen av ekologiska livsmedel fortsätter att minska

Även under 2024 fortsatte trenden nedåt för ekologisk odling. Under 2024 minskade den ekologiskt brukade jordbruksarealen med 54 500 hektar, vilket är en nedgång med ca 10 procent. Andelen ekologiskt odlad areal var knappt 17 procent 2024. Den totala försäljningen av ekologiska livsmedel har minskat något sedan 2022. Totalt såldes det under 2023 ekologiska livsmedel för 30,9 miljarder i Sverige, vilket utgjorde 4,4 procent av den totala försäljningen. Andelen ekologiska livsmedel minskade under

2023 med 0,7 procentenheter. Av den ekologiska försäljningen 2023 bestod hälften av KRAV-märkt ekologisk försäljning.

Livsmedelsexport

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen av konkurrenskraften och livsmedelsexporten bidrar till målet för utgiftsområdet och det strategiska området Konsument och marknad introduceras följande kompletterande indikator:

- exportandel i svensk livsmedelsindustri.

Ökad export av livsmedel från Sverige

Under 2024 ökade värdet av den totala exporten av livsmedels- och jordbruksprodukter, undantaget vidareexporten av norsk fisk, med ca 2 procent och uppgick därmed till drygt 81 miljarder kronor. Störst ökning i exportvärde sågs för kategorierna diverse livsmedel och kaffe, medan spannmål, kött samt mjölk och mejerivaror minskade mest. Samtidigt växte importen av livsmedels- och jordbruksprodukter undantaget kategorin fisk med nästan 3 procent eller 5 miljarder kronor under 2024. Störst ökning sågs för kaffe, frukt och grönsaker, drycker, djurfoder, mejeriprodukter och spannmål. Däremot minskade importvärdet tydligt för oljor och fetter, oljevaxter samt kött. Sammantaget ökade det negativa handelsnettot under 2024 inom kategorin med ca 3 procent eller 2 miljarder kronor till drygt 74 miljarder kronor.

Den 5–7 mars 2024 besökte landsbygdsministern Japan tillsammans med företrädare för svenska livsmedelsföretag, för att bland annat delta på Asiens största livsmedelsmessa Foodex. Under 2024 har regeringen inrättat ett livsmedelspolitiskt råd med uppdrag att genom rådgivning bidra till regeringens arbete med att uppnå livsmedelsstrategins mål om en konkurrenskraftig livsmedelskedja där livsmedelsproduktionen ökar. Två möten har hållits i det livsmedelspolitiska rådet, den 13 mars samt den 18 september 2024, där det senare mötet dedikerades åt livsmedelsexporten. Regeringen har under 2025 beslutat om en uppdatering av den nationella livsmedelsstrategin, Livsmedelsstrategin 2.0 där exportfrämjandet är ett av tre nya fokusområden.

Tabell 2.32 Exportandel i svensk livsmedelsindustri (exklusive oljor, fetter och färsk fisk)

År	Exportandel
2012	23 %
2013	24 %
2014	26 %
2015	26 %
2016	25 %
2017	26 %
2018	26 %
2019	27 %
2020	28 %
2021	31 %
2022	33 %
2023	33 %

Källa: SCB.

Regeringens bedömning av måluppfyllelse för det strategiska området Konsument och marknad

Regeringen bedömer att målet att konsumenter ska ha ett högt förtroende för livsmedel är uppfyllt. Livsmedelsburna utbrott sker men tack vare god beredskap och förmåga att analysera smitta är det möjligt att vidta både korrigerande och förebyggande åtgärder.

Regeringen bedömer att en låg förekomst av livsmedelsburna zoonoser hos livsmedelsproducerande djur och resultaten i de nationella provtagningsprogrammen förstärker bilden av att maten på den svenska marknaden är säker och att det finns goda förutsättningar för ett högt förtroende för svenska livsmedel.

Den nedåtgående trenden för ekologisk odling under de senaste åren fortsätter. En anledning till den nedåtgående trenden är att intresset för ekologisk produktion har minskat, huvudsakligen på grund av vikande efterfrågan på ekologiska produkter i konsumentledet. Detta beror i sin tur till viss del på minskad köpkraft i hushållen under lågkonjunkturen, men även på att andra hållbara koncept som svenskt och närproducerat blivit mer populära. Mot slutet av 2023 fanns en viss ökning i försäljningen av ekologiska livsmedel men ökningen höll inte i sig under 2024. Dock blev den fortsatta nedgången ändå måttlig.

Regeringen bedömer vidare att större satsningar på främjande av livsmedellexport behövs för att vända trenden med stigande negativt handelsnetto av livsmedels- och jordbruksprodukter, undantaget vidareexporten av norsk fisk. Exportsatsningarna genom Livsmedelsstrategin 2.0 är därför viktiga. Regeringen bedömer samtidigt att mervärden i svensk livsmedelsproduktion behöver framhävas och konkurrenskraften i svensk livsmedelsproduktion öka, inte minst med tanke på att exporten är en viktig drivkraft för att öka svensk livsmedelsproduktion.

Kunskap och innovation

För att följa upp utvecklingen inom livsmedelskedjan mot målet för livsmedelsstrategins strategiska område Kunskap och innovation, används kompletterande indikatorer och bedömningsgrunder enligt tabellen nedan.

Tabell 2.33 Kompletterande resultatindikatorer och bedömningsgrunder inom det strategiska området Kunskap och innovation

	Indikatorer	Bedömningsgrunder
Areella näringars forskning och utveckling	– Livsmedelssektorns forsknings- och utvecklingskostnader i procent av livsmedelssektorns omsättning	
Kvaliteten vid Sveriges lantbruksuniversitet	– Antal helårsstudenter – Antal sökande och registrerade – Prestationsgrad och examinationsfrekvens (antal examinerade individer) – Andel disputerade lärare – Vetenskaplig publicering – Externa medel	

Areella näringars forskning och utveckling

I och med att de offentliga satsningarna på forskning och utveckling i livsmedelskedjan har ökat de senaste åren, ökar även forsknings- och utvecklingsaktiviteterna i hela livsmedelskedjan hos både stora och små företag. Tabell 2.34 är baserad på officiell statistik. Uppgifter för senare år är inte tillgängliga. Över 100 företag är involverade i de olika centrumbildningar som Formas finansierar och söktrycket från näringen till Vinnovas olika utlysningar har ökat de senaste åren.

Tabell 2.34 Livsmedelssektorns forsknings- och utvecklingskostnader i procent av livsmedelssektorns omfattning

Miljoner kronor	2019	2020	2021	2022	2023
FoU-utgifter	818	1 090	827	710	987
FoU-utgifter som procent av omsättningen	0,08	0,10	0,07	0,06	-

Anm.: Siffran gäller för företag med fler än tio anställda och exkluderar primärproduktionen.

Källa: Rapport 2025:4 Uppföljning och utvärdering av livsmedelsstrategin.

Under 2024 betalade Formas ut totalt 738 miljoner kronor i forskningsstöd till forskning inom de areella näringarna. Till det nationella forskningsprogrammet för livsmedel fördelades 146 miljoner kronor. Forskningsprogrammet har under året utvärderat de centrumbildningar för hållbarhet och konkurrenskraft i livsmedelssystemet som beviljades 2020. Utvärderingen visade att programmet har bidragit till centrum som har stor relevans för livsmedelssystemet och potential att flytta forskningen inom sektorn framåt. Tre av fyra centrum har därefter beviljats förlängning. Formas har inlett arbetet med att utveckla det nationella forskningsprogrammet för livsmedel för att öka samverkan med näringslivet. Myndigheten har också inlett arbetet med att skapa ett nytt forsknings och innovationsprogram med fokus på cirkulär bioekonomi inklusive skog i samråd med näringslivsorganisationer. Resultatredovisning för Formas verksamhet lämnas även i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur, avsnitt 4.

Inom Kompetenscentrum för växtförädling, Grogrund har fem nya projekt startats; robust vete, framtidens äpple, motståndskraftig potatis, ärtan och resistensförädling.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen ska ge lämplig myndighet eller forskningsinstitut, t.ex. Skogforsk, i uppdrag att ta fram och genomföra ett växtförädlingsprojekt för resistens mot almsjuka respektive askskottsjuka (bet. 2020/21:MJU15 punkt 19, rskr. 2020/21:260). Formas fick 2022 i uppdrag att sammanställa pågående svensk forskning om almsjuka och askskottsjuka samt forsknings- och utvecklingsprojekt kring motståndskraftigt växt- och plantmaterial. Uppdraget redovisades till Regeringskansliet den 15 mars 2022. Formas rapport innehåller en forskningsssammanställning samt en rekommendation kring vidare arbete för att öka resistens mot almsjuka och askskottsjuka. Regeringen beslutade den 27 april 2023 att tillsätta en särskild utredare med uppdrag att identifiera inhemska skogsträd där förädling kan vara en kostnadseffektiv åtgärd för långsiktigt bevarande samt, om utredaren bedömer det ändamålsenligt, föreslå hur förädlingsverksamhet ska hanteras, exempelvis i form av ett förädlingsprogram (dir. 2023:60). Åtgärden svarade väl mot tillkännagivandet eftersom syftet är att öka motståndskraften hos hotade skogsträd såsom alm och ask mot skadegörare och långsiktigt bevara sådana arter. Den 16 maj 2024 överlämnades betänkandet En framtid för alm och ask - förädling, forskning och finansiering (SOU 2024:35) som bl.a. föreslår åtgärder för att bekämpa almsjukan på Gotland och att förädla för resistens mot almsjukan och askskottsjukan. Delar av betänkandet som huvudsakligen avser åtgärder mot almsjuka på Gotland remitterades under hösten 2024 tillsammans med ett förslag till förordning om ändring i växtskyddsförordningen (2022:795). I budgetpositionen för 2025 beslutades att tillföra medel till Formas för skogsträdsförädling för ökad motståndskraft för att skapa mer resistent skogsträd, inklusive alm och ask, till anslag 1:24 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* (2024/25:MJU2 och rskr. 2024/25:105). Den 23 januari 2025 beslutade regeringen en förordningsändring i Växtskyddsförordningen (2022:795) som bl.a. möjliggör för Skogsstyrelsen att meddela föreskrifter om åtgärder för bekämpning av almsjuksvamp på Gotland. Den 13 mars 2025 beslutade regeringen att ge Formas i

att uppdrag att stödja förädling av skogsträd inklusive alm och ask för ökad motståndskraft (LI2025/00588). I samma beslut gav regeringen Skogsstyrelsen i uppdrag att bekämpa almsjukan på Gotland. I uppdraget till Formas ingick bl.a att avtala med Skogforsk om stöd till långsiktiga program för resistensförädling för bevarande av alm och ask. Regeringen anser mot bakgrund av de redovisade åtgärderna – särskilt utredningen, tillförda medel för skogsträdsförädling för ökad motståndskraft samt uppdragen till Formas och Skogsstyrelsen – att tillkännagivandet är tillgodosett och slutbehandlat.

Kvaliteten vid Sveriges lantbruksuniversitet

Antalet helårsstudenter uppgick under 2024 till 4 077 (omkring 70 procent kvinnor och 30 procent män) vilket innebär en minskning med 360 helårsstudenter jämfört med 2021. Det beror bl.a. på att de tillfälliga satsningarna under coronapandemin har avslutats men också att söktrycket till SLU:s utbildningar har minskat på total nivå. Av de 32 programmen på grundnivå hade nio program en könsfördelning inom intervallet 40 till 60 procent. Inom forskarutbildningen är könsfördelningen jämnare, andelen män är 39 procent. SLU arbetar för förbättrad jämställdhet. En handlingsplan för breddad rekrytering och breddat deltagande fastställdes i december 2022 av SLU. Under 2024 har handlingsplanen förankrats, bland annat genom diskussioner med programnämnderna.

Utökningen av utbildningsplatser för veterinärer och djursjukskötare har fortsatt enligt plan och byggs successivt ut. Hösten 2023 startade en ny version av veterinärutbildningen med utrymme för 145 nybörjarplatser, jämfört med tidigare 100. Programmet kommer att vara fullt utbyggt i alla årskurser 2028. Djursjukskötprogrammet hade 115 nybörjarplatser hösten 2023, att jämföras med 80 platser innan utbyggnaden började. Programmet kommer att vara fullt utbyggt i alla klasser 2025.

Tabell 2.35 Sökande och registrerade till högskoleutbildning vid SLU

	2020	2021	2022	2023	2024
Sökande grundnivå	6 821	7 602	6 326	5 285	5 058
Registrerade grundnivå	1 097	1 126	987	947	977
Andel kvinnor/män	70/30	71/29	68/32	71/29	70/30
Sökande avancerad nivå	6 169	5 400	5 016	4 873	4 606
Registrerade avancerad nivå	525	451	408	337	473
Andel kvinnor/män	65/35	62/38	68/32	67/33	70/30

Källa: SLU, årsredovisning för 2024.

Prestationsgraden, det vill säga avklarade högskolepoäng (helårsprestation) per helårsstudent, är högre än den genomsnittliga prestationsgraden för samtliga studenter nationellt.

Tabell 2.36 Prestationsgrad läsåren 2020–2024 vid SLU

Procent	2020	2021	2022	2023	2024
Kvinnor	87	87	88	90	91
Män	83	84	84	87	89
Totalt	86	86	87	89	90

Källa: SLU.

Andel disputerade lärare var 82 procent år 2024 (47 procent kvinnor och 53 procent män), det är samma nivå som år 2020. Forskare vid SLU publicerade 2 370 artiklar och kunskapsöversikter (reviews) under 2024, vilket är en ökning med 8 procent jämfört med 2023. Ett mått på hög kvalitet är att 15 procent av alla artiklar från SLU som publiceras internationellt tillhör de 10 procent mest citerade i världen inom sina respektive ämnesområden. SLU rankas mycket högt internationellt: som nummer 1 i skogsforskning, 5 inom markvetenskap och 7 inom veterinärmedicin m.fl. områden (Center for World University Rankings 2024).

Den externa finansieringen har under den senaste femårsperioden ökat med ca 339 miljoner kronor till 1,5 miljarder kronor. Av de totala intäkterna 2024 utgjorde den 57 procent. SLU är aktivt inom olika EU-program och under 2024 var 105 olika projekt inom ramprogrammet aktiva på SLU, vilket är en ökning från 2023. Det är framför allt större samarbetsprojekt som blivit fler. SLU hade fortsatt fokus på samverkan med samhällets aktörer, både nationellt och internationellt.

Regeringens bedömning av målpåfyllelse för det strategiska området Kunskap och innovation

Regeringen bedömer att de redovisade insatserna inom området har bidragit till att uppfylla det övergripande målet för utgiftsområdet och det strategiska målet Kunskap och innovation. Regeringen bedömer att forsknings- och innovationspropositionens, Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60, bet. 2024/25:UbU15, rskr. 2024/25:219), fokus på samverkan med näringen, särskilt för forskningsprogrammet för livsmedel och den nya satsningen på bioekonomi, ger goda förutsättningar för att bidra till att lösa samhällsutmaningar inom de gröna näringarna.

Regeringen gör bedömningen att Formas utlysningar och satsningarna på kunskap, innovation och nyttiggörande utformats väl för att tillgodose behovet av forskning, innovation och ökad samverkan och därmed synergier mellan aktörer. Regeringen bedömer att kompetenscentrum för växtförädling, Grogrund, är avgörande för att tillgodose framtidens behov av konkurrenskraftiga växtsorter.

Regeringen bedömer att de indikatorer som valts för verksamheten vid SLU visar att universitetet bidrar till att uppfylla målen för utgiftsområdet. Regeringen konstaterar att SLU:s höga ranking liksom andelen högciterade forskningspublikationer globalt visar att den forskning, utbildning och miljöanalys som bedrivs har mycket goda förutsättningar att bidra till Sveriges behov av kunskapsbaserad utveckling och till kompetensförsörjning för de gröna näringarna. Antalet studenter vid SLU minskar på sikt samtidigt som samhället efterfrågar utbildad arbetskraft i sektorn och regeringen anser därför att mer behöver göras för att stärka kompetensförsörjningen inom de gröna näringarna.

2.6.3 Skog

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen i skogen bidrar till målet för utgiftsområdet och skogspolitikens två jämställda mål, produktionsmålet och miljömålet, används följande centrala indikatorer:

- tillväxt, avverkning och skogsbruksåtgärder
- skog och vilt i balans
- skydd mot skadeinsekter m.m.
- miljöhänsyn i skogsbruket
- skydd och bevarande av skogsmark
- skogsbrukets klimatnytta.

Redovisning för Levande skogar finns i utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur, avsnitt 3.17.

Ett långsiktigt hållbart och konkurrenskraftigt skogsbruk för jobb och hållbar tillväxt i hela landet

Det nationella skogsprogrammet, med visionen ”Skogen det gröna guldets ska bidra till jobb och hållbar tillväxt i hela landet samt till utvecklingen av en växande bioekonomi”, är en byggsten i genomförandet av den nationella skogspolitikens.

Regeringen har tillsatt ett råd för skogsindustrins värdekedja, som ett rådgivande organ för regelbundna diskussioner och utbyte av erfarenheter med näringslivet avseende skogsindustrins värdekedja. Rådet ska bidra till regeringens arbete för ett hållbart svenskt skogsbruk och främja skoglig tillväxt och konkurrenskraftig skogsnäring med ökad innovationskraft utifrån skogspolitikens jämställda mål om produktion och miljö.

Utredningen 2024 års skogspolitiska utredning (dir 2024:16) redovisade i december 2024 sitt delbetänkande Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk (SOU 2024:91). Utredaren föreslår en rad ändringar av lagar och förordningar. Delbetänkandet har remitterats och bereds inom Regeringskansliet. Utredningens slutbetänkande redovisades den 31 augusti 2025.

Skogsstyrelsen har genom sin verksamhet bidragit till genomförandet av det nationella skogsprogrammet, genom en rad insatser. Under 2024 har Skogsstyrelsen bland annat gett stöd och samverkat med länsstyrelser och regioner i arbetet med regionala skogsprogram samt arrangerat det nationella skogsprogrammets årskonferens där pågående utredningsarbete och årets omvärldsanalys redovisades. Skogsstyrelsen har redovisat att klimatanpassningen inom skogsbruket har utvecklats men pekar på fortsatt behov av förändringsarbete. Genom insatser, där Skogsstyrelsen och andra myndigheter biträder Regeringskansliet, har arbetet med EU- och internationella skogsfrågor intensifierats och inflytande över policyutvecklingen utövats, inte minst genom utarbetandet och antagandet av arbetsprogram för den svenska ordförandeskapsperioden i Forest Europe 2025–2026 och genomförandet av Världsskogskongressen IUFRO 2024.

Vidare har Skogsstyrelsen arbetat med kunskapskliv i projekt som ”Gränslös arbetskraft till skogs” och inom ramen för landsbygdsprogrammet genomfört informations- och kursverksamhet för utveckling av miljövärden i skogen. Skogsstyrelsen har även arbetat och genomfört åtgärder för jämställd skogsnäring, bl.a. genom arbetet i Skogssektorns jämställdhetsråd.

Tillväxt, avverkning och skogsbruksåtgärder

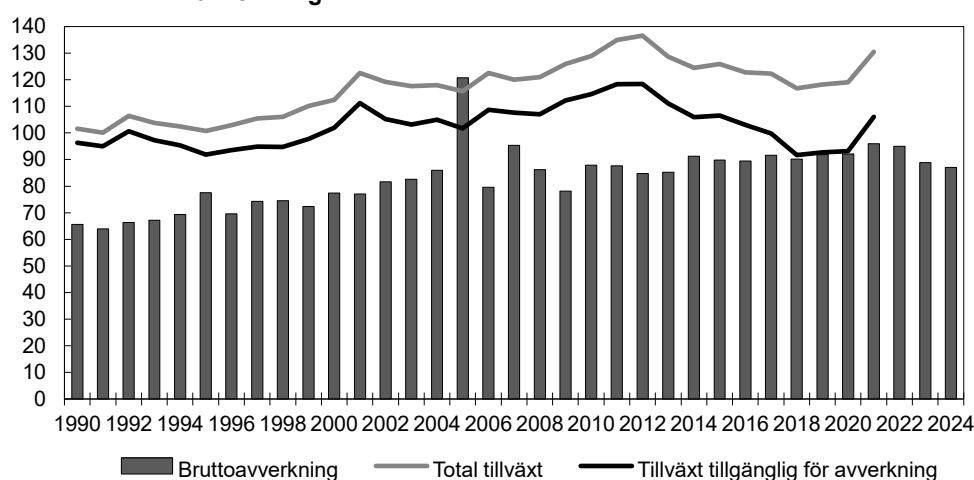
Diagram 2.6 visar att den totala tillväxten av skogsbiomassa, inklusive tillväxt på mark undantagen från virkesproduktion, samt tillväxt tillgänglig för avverkning har ökat under flera decennier. Under perioden 2015–2023 uppgick den totala tillväxten till i genomsnitt 121 miljoner m³sk (skogskubikmeter) per år (SLU Skogsdata 2025). Från ca 2015 fram till 2018 sjönk tillväxten. Orsaken till den minskade tillväxten 2015–2018 bedöms främst vara torra somrar. Dessutom ökade den naturliga avgången under samma period, bl.a. beroende på ökade insektsangrepp. Därefter har en återhämtning skett men tillväxten är fortsatt på en något lägre nivå än under åren runt 2010.

Diagram 2.6 visar även att gapet mellan total tillväxt och tillväxt tillgänglig för avverkning har ökat sedan 1990. Tillväxt tillgänglig för avverkning beräknas som årlig tillväxt på virkesproduktionsmark med avdrag för naturlig avgång som inte tillvaratagits, samt tillägg för tillväxt på andra ägoslag än skogsmark. Beräkningarna

baseras på den faktiska arealen virkesproduktionsmark vid varje givet år. Det växande gapet beror främst på en succesivt ökande areal skogsmark som avsatts för naturvårdsändamål vilket är en följd av den skogspolitik som infördes fr.o.m. 1994. Under den senaste 10-årsperioden har dessutom volymen naturlig avgång som inte tillvaratagits ökat.

Diagram 2.6 visar också att avverkningsnivån i Sverige steg trendmässigt från 2012 fram till 2022, för att därefter minska igen åren 2023 och 2024. År 2024 uppgick bruttoavverkningen enligt Skogsstyrelsens preliminära beräkning till ca 87,1 miljoner m³sk. Det är den lägsta avverkningsnivån sedan 2013 och 9 procent lägre än 2021 då avverkningen var som högst. Statistiken över arealen mark anmäld för slutavverkning indikerar dock att minskningen i bruttoavverkning avstannat under inledningen av 2025. Skogsstyrelsen bedömde 2022 att den högsta hållbara avverkningsvolymen uppgår till 95–100 miljoner m³sk per år fram till 2035 (Skogsstyrelsen-SKA22).

Diagram 2.6 Bruttoavverkning jämfört med total tillväxt och tillväxt tillgänglig för avverkning

Anm.: Bruttoavverkning inkluderar hela lämnade träd. Total tillväxt och tillväxt tillgänglig för avverkning redovisas i löpande femårsmedelvärden. Tillväxt i alla åldersklasser ingår. Tillväxt och avverkning på andra ägoslag än skogsmark ingår. Total tillväxt: Alla ägoslag förutom bebyggd mark. Inklusiv fjäll fr.o.m. 2017.

Källa: Skogsstyrelsen, Riksskogstaxeringen samt SLU, Skogsdata 2025.

Sågtimmer står i genomsnitt för ca 56 procent av skogsbrukets avverkningsintäkter (49 procent av stamvedsvolymen). Försäljning av sågtimmer till sågverken är därmed den främsta drivkraften för avverkning och investeringar i skogsbruk. Massaved står för ca 32 procent av intäkterna (43 procent av stamvedsvolymen) medan energived och avverkningsrester (grot) står för ungefär 12 procent av intäkterna. Restströmmar från skogsbruket och längs förädlingskedjan motsvarar ungefär halva avverkningsvolymen och tillvaratas till största delen som bioenergi, framför allt i massa- och pappersindustrin samt i kraftvärmeverk.

De sanktioner som införts sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har stor påverkan på såväl råvarusituationen i närområdet som regionala och globala marknader för skogsprodukter. Vad gäller råvarusituationen har konkurrensen i Östersjöområdet ökat kraftigt de senaste åren, främst driven av hög finsk efterfrågan för att ersätta tidigare råvaruförsörjning från Ryssland. Detta gäller inte minst marknaden för massaved. På trävarumarknaden har stora exportvolymerna från Ryssland och Belarus ersatts av sågade trävaror från västeuropeiska producenter. Svensk produktion har dessutom gynnats av en svag valuta vilket inneburit en fortsatt hög efterfrågan på svenska sågade trävaror i Europa och på den globala marknaden, trots vikande konjunktur. De globala marknaderna för pappersmassa och papper har påverkats i mindre omfattning.

Under de fem senaste avverkningsäsongerna fram till våren 2024 föryngrings-avverkades i genomsnitt ca 240 000 hektar årligen. Plantering är den vanligaste föryngringsformen med 87 procent, därefter följer naturlig föryngring med 7 procent, sådd 4 procent samt ingen åtgärd 2 procent. Andelen plantering har ökat stabilt sedan början av 00-talet medan andelen naturlig föryngring har minskat kraftigt, vilket medfört att genomsnittlig volym frö- och skärmträd har minskat i motsvarande grad. Av de föryngringar som inventerades under perioden juli 2021 till juni 2024 uppfyllde 81 procent krav enligt föreskrifter meddelade av Skogsstyrelsen, vilket är i princip oförändrat jämfört med motsvarande period 2020–2023. Tall är det vanligaste trädslaget vid föryngring och stod 2024 för 54 procent av de levererade plantorna. Andelen av magra marker i Götaland som föryngras med tall ökar gradvis. Genomsnittet för den senaste inventerade treårsperioden uppgick till 55 procent, vilket nästan är en fördubbling sedan 2016.

Under 2024 inkom till Skogsstyrelsen 281 ansökningar om tillstånd till avverkning i fjällnära skog, vilka omfattade totalt 9 100 hektar. Antalet ansökningar och den areal som ansökningarna omfattar är på en fortsatt hög nivå men arealen har minskat jämfört med 2023. Under 2024 fattades beslut i 202 ärenden avseende drygt 11 000 hektar. För något mer än 700 hektar beslutades om tillstånd för avverkning och för ca 10 500 beslutades om avslag för avverkning. Då avslagen på tillstånds-ansökningarna också är på en historiskt hög nivå avverkas det inte mer fjällnära skog nu än tidigare. Tillstånd behövs inte för röjning eller gallring. Se vidare om ersättning för nekat avverkningsstillstånd i avsnitt Skydd och bevarande av skogsmark nedan.

Skog och vilt i balans

Resultaten från älgskadeinventeringen visar på fortsatt stora skador, även om skadorna i vissa områden minskat, som i Götaland där årsskadorna på tall minskat från 14 till 13 procent under 2024. I landet som helhet är nivån oförändrad med en skadenivå på 11 procent årsskadad tall, att jämföras med det av myndigheterna framtagna målet 5 procent för tolerabel skadesituation. En fortsatt trend är att vid mer än 90 procent av de inventerade ytorna har rönn, sälg, asp och ek svårt att växa upp till fullstora träd. För skogsbruket utgör viltbete den enskilt största skadeorsaken. Skogsbrukets direkta intäktsbortfall på grund av viltbete har av Skogsstyrelsen och skogsbruket beräknats till 1,3–1,4 miljarder kronor per år. Förutom minskning av klövviltstammarnas storlek bidrar förbättrad ståndortsanpassning av skogsbruket med ökade fodermängder i skogen till att förbättra balansen mellan skog och vilt. Skogsstyrelsen arbetar sedan flera år med verksamheten Mera tall för att öka tallföryngringar på marker där tall är mest lämpligt, vilket har lett till att andelen tallplantor har ökat.

Skydd mot skadeinsekter m.m.

Efter de senaste årens omfattande granbarkborreangrepp visar den senaste inventeringen av SLU att skadorna gått ned med 95 procent jämfört med toppåret 2021. Totalt har drygt 34 miljoner m³sk dödats av granbarkborre efter att utbrottet startade 2018, varav 0,3 miljoner m³sk under 2024. Att skadorna minskat de senaste åren beror till stor del på ett mildare klimat, vilket gynnat granens motståndskraft, samtidigt som barkborrarnas förökningstakt avtagit. Utbrott av andra insekts-skadegörare har skett under året fast i mindre betydande omfattning. Sett till andra skadegörare har almsjukan ökat kraftigt under 2024 med angrepp inom stora delar av Götaland och Svealand, och där törskate fortsatt ger stora skador i norra Sverige. Skogsstyrelsen har utvecklat sin rådgivning kring skadegörare och skadeinsekter och rekommenderar ståndortsanpassning där skogsägare bör eftersträva skogar med hög variation i trädslag, ålder och skötsel för att minska risken för utbredda skador.

Miljöhänsyn i skogsbruket

Under avverkningsåsongerna 2018/19–2020/21 lämnades i medeltal drygt 9 procent av den avverkningsanmälda arealen som miljöhänsyn vid föryngringsavverkning. Andelen miljöhänsyn varierar mycket mellan olika avverkningsobjekt. I norra Norrland var andelen lämnad hänsyn 11 procent, i södra Norrland 10 procent och i Svealand och Götaland ca 8 procent i medeltal. Skogsstyrelsen har presenterat resultat från den nya miljöhänsyns-uppföljningen. På föryngringsavverkningar med någon form av strandlinje (hav, sjö eller vattendrag) har kantzoner lämnats som hänsyn på 65 procent av sträckan strandlinje, förra året var siffran 71 procent. Medelbredden på kantzoner är 11 meter på samtliga föryngringsavverkningar. Hos enskilda ägare är medelbredden på kantzonerna ca 9 meter och hos övriga ägare ca 14 meter.

Den totala mängden död ved på all produktiv skogsmark har ökat markant under de senaste decennierna och uppgår i dag till 258 miljoner m³, eller 10,9 m³ per hektar. Sedan SLU:s Riksskogstaxeringen började inventera all död ved i mitten av 1990-talet har mängden död ved utanför formellt skyddade områden ökat med 74 procent till 9,8 m³ per hektar. Norra Norrland, som är den landsdel där mängden död ved endast ökat marginellt, visar nu en ökande trend. Ökningen av mängden död ved beror på en ökad tillförsel av hård död ved genom att träd som dör av naturliga orsaker inte omhändertas samt att död ved, exempelvis i form av högstubbar, tillskapas vid avverkning. Mängden död ved i de formellt skyddade områdena är i genomsnitt knappt 29 m³ per hektar. Den totala volymen lämnad död ved vid föryngringsavverkning har legat ganska stabilt under perioden 2005–2015. Mängden död ved i skogslandskapet är ett etablerat nyckelmått för att bedöma förutsättningar för biologisk mångfald.

Inventeringar 2024 visar att ca 10 procent av de kända kulturlämningarna i landet var skadade eller grovt skadade vid föryngringsavverkning, vilket är i nivå med de senaste årens inventeringar. Bland enskilda ägare har skadenivån minskat under de senaste åren medan nivån hos övriga ägare är i nivå med tidigare år. Markberedning är fortsatt den vanligaste orsaken till skada eller grov skada på dessa lämningar.

Volymen lämnade hänsynsträd har minskat till 2,3 m³ per hektar avverkningsåret 2013/14 jämfört med 4,1 m³ 2000/01. Antalet grova hänsynsträd ligger stabilt på samma nivå medan klenare träd har minskat.

Skydd och bevarande av skogsmark

Statistiska centralbyrån (SCB) redovisar årligen statistik över formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor samt improduktiv skogsmark (tabell 2.37). För 2024 var 27,1 procent av skogsmarken undantagen från skogsbruk för virkesproduktion, vilket gynnar både växt- och djurliv. Med anledning av metodmässiga och juridiska skillnader mellan formerna ska dock en aggregering av siffrorna göras med försiktighet. Skogsstyrelsen har från och med 1993 till och med 2024 beslutat om ca 9 000 biotopskyddsområden omfattande omkring 35 400 hektar, samt drygt 5 500 naturvårdsavtal om drygt 40 000 hektar. Under 2024 bildades 570 hektar biotopskydd och 140 hektar naturvårdsavtal. Jämfört med perioden 2002–2005 har takten i bildandet minskat med ca 88 procent. En bidragande orsak till det minskade antalet nya formella skydd bildade av Skogsstyrelsen på senare år är att anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* använts för att betala ut intrångsersättning till markägare som nekats tillstånd att avverka fjällnära skog. Mellan 2020 och 2024 har Skogsstyrelsen totalt betalat ut 953 miljoner kronor i intrångsersättning till markägare för nekat tillstånd till avverkning för drygt 25 200 hektar fjällnära skog. Under 2024 uppgick utbetalningarna till 324 miljoner kronor, avseende nekade tillstånd att avverka 8 500 hektar, att jämföra med 72 miljoner kronor 2021. De fjällnära skogsarealer där tillstånd för avverkning nekats ingår inte i SCB:s statistik (tabell 2.37).

Tabell 2.37 Formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor och improduktiv skogsmark, dvs. mark där det inte sker virkesproduktion 2024

	Arealer i hektar, utan överlapp mellan former		Andel av total skogsmark	
	Produktiv skogsmark	Skogsmark totalt	Produktiv skogsmark	Skogsmark totalt
Formellt skyddad skogsmark	1 444 500	2 524 900	6,3 %	9,4 %
Frivilliga avsättningar	1 391 700	1 391 700	5,9 %	5,0 %
Hänsynsytor	545 200	545 200	2,3 %	1,9 %
Improduktiv skogsmark	0	3 017 400	0,0 %	10,8 %

Källa: Statistiska centralbyrån, Formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor samt improduktiv skogsmark 2024 MI 41 Rapport 2025:02.

Skogsbrukets klimatnytta

Det svenska skogsbruket bidrar till betydande klimatnytta, dels genom att skogsprodukter, restprodukter och avfall från skogsbruk och skogsindustri används som förnybara material och bioenergi och ersätter fossila alternativ, dels genom nettoupptag av koldioxid i skog, mark och träprodukter. Klimatvinster från skogsprodukter uppstår även vid en cirkulär hantering av dessa när de kan återvinnas. Närmare information om åtaganden som rör skogens klimatnytta lämnas i Klimatredovisningen i bilaga till volym 1.

Att bygga i trä kan ersätta fossilintensiva byggmaterial och möjliggöra en industrialiserad byggprocess med lågt koldioxidavtryck, samtidigt som det lagrar kol över tid. Andelen småhus i trä är sedan länge mycket hög, ca 90 procent. Andelen nyproducerade bostäder i flerbostadshus med stomme i trä dubblerades under perioden 2015–2021. Den andelen uppgick 2023 till 16 procent. Detta är en ökning sedan 2022 då andelen var 14 procent (Statistiska centralbyrån). Biobränslen från de gröna näringarna svarar i dagsläget för ca 39 procent av den svenska slutliga energianvändningen (biobränslen och biodrivmedel samt slutanvänd fjärrvärme och slutanvänd el som producerats av biobränsle). Av det kommer ca tre fjärdedelar från skogsbruket och skogsindustrins biprodukter. Total tillförd mängd biobränsle 2023 var 150 TWh, jämfört med 154 TWh 2022.

Naturvårdsverkets redovisning av utsläpp och upptag av växthusgaser från markanvändning visar att skog och skogsmark samt träprodukter, hade ett nettoupptag 2023 på drygt 36,7 miljoner ton koldioxidekvivalenter, vilket är något lägre än 2022 eftersom den minskade avverkningen minskat kolpoolen träprodukter. Den totala tillväxten i den svenska skogen har sedan 1990 ökat i motsvarande grad som bruttoavverkningen, varpå nettoupptaget varit relativt konstant, men nettoupptaget har minskat särskilt sedan 2017 eftersom skillnaden mellan total tillväxt och total avgång har minskat. De senaste metodförbättringarna i växthusgasinventeringen har inneburit att profilen för hela tidsserien sedan 1990 har ändrats betydligt och för 2023 visar ett nettoupptag som är 29 miljoner ton koldioxidekvivalenter lägre än 1990. Redovisningen inkluderar upptag och utsläpp inom växande skog, mineraljord, torvmark, naturlig avgång, avverkning, massa- och träprodukter och biobränslen. Andra markkategorier redovisas samlat i Klimatredovisningen i bilaga till volym 1.

Regeringens bedömning av måluppfyllelse för Skog

Sammantaget gör regeringen bedömningen att de redovisade insatserna bidrar till att uppfylla målen för utgiftsområdet och de två jämställda skogspolitiska målen. Regeringen bedömer även att de redovisade insatserna bidrar till att uppnå skogsprogrammets vision.

Skogsindustrins allt högre råvarukostnader i kombination med en starkt valuta har lett till att framför allt den svenska sågverksindustrin begränsat produktionen och att bruttoavverkningen minskat. Tillväxten tillgänglig för avverkning har återhämtat sig jämfört med tidigare år. Regeringen bedömer att bruttoavverkningen 2024 var lägre än den årliga tillväxten tillgänglig för avverkning.

Ambitiösa nationella klimatmål fram till 2045 och åtaganden inom EU:s klimatramverk till 2050 innebär att behovet av skoglig biomassa ökar inom och utanför Sverige. Regeringen bedömer därför att den skogliga tillväxten behöver ökas på såväl kort som lång sikt, inom ramen för ett hållbart skogsbruk.

Regeringen bedömer att omfattningen av viltskador och andra skador på skog är fortsatt problematisk och att nuvarande åtgärder inte är tillräckliga för att nå målen.

Regeringen bedömer att samarbete mellan skogsägare och myndigheter, utvecklade metoder för upptäckt och bekämpning samt gynnsam väderlek har bidragit till att motverka granbarkborrens spridning. Brukandet av skogen behöver fortsatt klimatanpassas för att säkra skogens ekosystemtjänster som exempelvis produktion av virke, rekreation, förebyggande av ras och översvämningar samt bevarande av biologisk mångfald. Klimatanpassning behövs också för den svenska skogsnäringens framtida konkurrenskraft.

Regeringens bedömning är att miljöhänsynen i svenskt skogsbruk bidrar till att uppnå miljö kvalitetsmålet Levande skogar. Trots pågående miljöförbättringsinsatser tar det tid att se resultat i uppföljningen. Det finns ett fortsatt behov av att utveckla hänsynen till natur- och kulturmiljövärden för skogsbruk och dess uppföljning. Den totala resursanvändningen av den svenska skogen är fortfarande hög och områden som avverkas och avsätts för naturvård är fortsatt hög. Marginalen för att göra ytterligare naturvårdsavsättningar, hantera effekterna av större skogsskador och samtidigt behålla eller öka avverkningsnivån har minskat avsevärt. Ytterligare avsättningar för naturvårdsändamål kommer därför påverka framtida avverkningsmöjligheter och vice versa. Det finns också fortsatt behov av att utveckla hänsynen vad gäller utförande och anpassning till lokala förhållanden.

Den positiva utvecklingen av död ved bör fortsätta för att stärka förutsättningarna för arter beroende av död ved. Förbättringar i hänsyn till kulturmiljöer kan ses bland enskilda skogsägare, men det kvarstår vissa utmaningar, särskilt i samband med markberedning.

Skogsstyrelsens beslut om biotopskydd har utvecklats i jämn takt sedan 2019 men minskade till 86 beslut 2024. Skogsbrukets frivilliga avsättningar och hänsynsytor utgör viktiga kompletterande delar i arbetet med att bevara skogens miljövärden, inom ramen för ett hållbart och aktivt skogsbruk. Nekade tillstånd till avverkning i fjällnära skogar har också bidragit till att bevara värdefulla miljöer. De arealer där avverkning förbjudits genom myndighetsbeslut utgör produktiv skogsmark som undantas för virkesproduktion, men som inte ingår i den officiella statistiken över skyddad mark och därmed inte i uppföljningen av nationella och internationella mål.

Regeringen bedömer att förslagen i promemorian Skyddet genom nationell fridlysning anpassas till arternas skyddsbehov och andra angelägna intressen (KN2025/01529) bl.a. bidrar till förutsägbarhet för när nationell fridlysning inte ska få hindra att mark nyttjas på ett ändamålsenligt sätt, samtidigt som hänsyn tas till miljö- och naturvärden. Promemorian har remitterats. Det pågår också ett arbete med frågan om ersättning till markägare vid rådighetsinskränkningar till följd av fridlysningsbestämmelserna.

Ett aktivt skogsbruk med hög tillväxt och användning av produkter från förnybar råvara bedöms ge högsta långsiktiga klimatnytta. Förnybar råvara behövs för att

ersätta fossilintensiva resurser såväl i Sverige som i andra länder via export. Nedgången i skogens tillväxt medför att Sverige riskerar att inte nå sina EU-åtaganden om ökat nettoupptag i LULUCF-sektorn och regeringen noterar att många andra medlemsstater har liknande utmaningar. Det är vidare inte klarlagt i vilken utsträckning Sverige bidrar till internationella åtaganden om biologisk mångfald. För att öka skogens klimatnytta, såväl för substitution som för ökat nettoupptag, bedöms insatser för ökad tillväxt, god skogshälsa och en växande cirkulär bioekonomi behövas. Det finns stor potential att ytterligare öka kolinlagring i långlivade träprodukter och andelen trä inom byggande, både nationellt och internationellt.

2.6.4 De samiska näringarna

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen inom rennäringen bidrar till målet för utgiftsområdet och målet för de samiska näringarna används följande centrala respektive kompletterande indikatorer:

- renbruksplanernas användning
- vinterrenhjordens antal
- årets slakt
- prisutveckling för renkött
- bedömning av rovdjursskador.

Rennäringen står inför stora utmaningar

Det finns 51 samebyar i Sverige och all rennäring bygger på det fria naturbetet då renen är ett vandringsdjur. Antal renar i Sverige fortsätter att minska och bidragande orsaker kan vara ett ökande antal rovdjur, minskat renbete, klimatförändringar som orsakar sämre betesförhållanden samt brist på reservbete och lavskogar. Vintern 2023/24 var ett av de sämre åren avseende betesförhållanden. Under 2024 beviljades 24 samebyar katastrofskydd, dvs. bidrag till utfodring som erhålls när renens bete ”läses” av is eller extremt snödjup. Sammanlagt har 11,7 miljoner kronor utbetalats, vilket nästan är en tredubbling jämfört med säsongen 2022/2023 när endast 4,3 miljoner kronor utbetalades. Antal slaktade renar ligger på ungefär samma nivå som föregående år men medelpriset per kilo renkött fortsätter att öka markant.

Rovdjursskadorna inom renskötselområdet är fortsatt högre än toleransnivån på 10 procent. Rovdjursersättning utgör ett viktigt stöd till rennäringen som står inför många utmaningar. Regeringen har därför vidtagit olika åtgärder för att förbättra förutsättningarna för rennäringen. I Sametingets regleringsbrev för budgetåret 2024 avseende anslag 1:22 *Främjande av rennäringen m.m.* inom utgiftsområde 23 Areella näringar, landsbygd och livsmedel höjde regeringen nivåerna för rovdjursersättning för järv, lodjur, björn, och varg. Regeringen har också gjort en justering genom en ändring i viltskadeförordningen (2001:724), av ersättningsystemet för björn, i syfte att förbättra förutsättningarna för fördelningen av medlen mellan berörda samebyar.

Tabell 2.38 Statistik om rennäringens utveckling 2013/14–2023/24

	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2020/21	2021/22	2022/23	2023/2024
Vinterrenhjord (antal djur)	254 200	250 364	248 139	254 247	248 702	241 013	240 419	234 623	235 958	230 427	-*
Slakt (antal djur)	54 440	56 333	54 802	59 121	53 150	47 618	49 631	40 811	47 350	50 370	50 739
Medelpris per kilogram (kronor)	52,8	57,1	59,5	68,6	66,5	67,4	67,6	72	78,9	102,3	115,9
Pristillägg (tkr)	17 095	17 768	16 362	18 806	16 381	14 825	15 175	12 504	14 442	17 076	16 004
Slaktvärde (tkr) (exkl. pristillägg)	74 491	83 312	80 291	107 366	90 641	81 767	85 509	73 975	92 487	135 788	153 442
Ersättning för rovdjursförekomst (tkr) (från anslag 1:22)	49 837	53 822	53 120	50 412	54 268	50 130	55 493	49 329	52 576	51 135	57 810

*Statistik saknas.

Källa: Sametinget.

Regeringens bedömning av måluppfyllelse för De samiska näringarna

Regeringen bedömer att rennäringen står inför stora utmaningar. Utöver den fortsatta minskningen av antalet renar ökar den konkurrerande markanvändningen från andra verksamheter i renskötselområdet. Renbruksplanerna behöver utvecklas för att ge en bättre överblick av tillgången på för rennäringen lämpliga betesområden. Arbetet med förvaltningsverktyget behöver fortsätta då omfattningen av rovdjursskadorna alltjämt överstiger den fastställda toleransnivån. Rennäringen bidrar till att upprätthålla fjällens karaktär av ett betespräglat och storslaget landskap vilket är viktigt för att uppnå miljö kvalitetsmålet Storslagen fjällmiljö.

2.6.5 Civilt försvar och krisberedskap – livsmedelsförsörjning och dricksvatten

Resultatindikatorer och andra bedömningsgrunder

För att redovisa resultat och bedöma hur utvecklingen inom sektorn bidrar till målet för det civila försvaret, exempelvis den del av målet som handlar om att säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna, tas stöd av de gemensamma mål som myndigheterna inom beredskapssektorn livsmedelsförsörjning och dricksvatten har definierat:

- Alla i Sverige har tillgång till tillräckligt med säker mat, säkert dricksvatten och fungerande avfalls- och avloppshantering i kris, höjd beredskap och ytterst krig.
- Myndigheterna i beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten skapar goda förutsättningar för offentliga och privata aktörer att kunna upprätthålla sin samhällsviktiga verksamhet och bidra till livsmedels- och dricksvattenförsörjning samt avfalls- och avloppshantering i kris, höjd beredskap och ytterst krig.
- Tillsammans agerar myndigheterna för att med samordnade åtgärder höja förmågan.

Sektorsspecifika indikatorer har ännu inte tagits fram. Regeringen avvaktar myndigheternas pågående arbete med indikatorer.

Resultatredovisning för Civilt försvar och krisberedskap - livsmedelsförsörjning och dricksvatten

En stärkt beredskapssektor för livsmedelsförsörjning och dricksvatten

Livsmedelsverket är sektorsansvarig myndighet och samordnar arbetet i beredskapssektorn Livsmedelsförsörjning och dricksvatten. De övriga beredskapsmyndigheter som ingår i sektorn är Jordbruksverket, SVA, Naturvårdsverket och länsstyrelserna. Sektorn omfattar hela livsmedelskedjan inklusive avlopp och avfall. Myndigheterna har under de senaste åren upparbetat en effektiv struktur för det gemensamma arbetet.

På uppdrag från regeringen inledde myndigheterna under 2024 arbetet med att utveckla ett investeringsprogram för förmågehöjning inom sektorns ansvarsområde. Programmet är tänkt att samla insatser som bidrar till att upprätthålla förmågan hos verksamhetsutövarna i hela kedjan att kunna producera och leverera i kris, höjd beredskap och ytterst krig. Inom ramen för arbetet med investeringsprogrammet har Jordbruksverket utvecklat ett rådgivningskoncept och investeringsstöd för ökad robusthet i primärproduktionen av livsmedel, både inom lantbruket och fiskeri-näringsarna. Rådgivningen och investeringsstödet ska i första hand gå till åtgärder som förbättrar primärproducenternas förmåga att fortsätta sin produktion vid höjd beredskap. Livsmedelsverket genomförde under 2024 inom ramen för investeringsprogrammet ett pilotprojekt där kommuner och regioner kunde söka medel för investeringar för att öka förmågan att upprätthålla offentlig måltidsverksamhet och dricksvattenförsörjning vid kris, höjd beredskap och ytterst krig. Livsmedelsverket har även under 2024 tagit fram ett underlag som grund till det fortsatta arbetet med att öka robustheten hos landets livsmedelsbutiker och Naturvårdsverket har inlett arbete med att utveckla insatser för avlopp och avfall. Ytterligare insatser inom ramen för investeringsprogrammet är under utveckling.

Livsmedelsverket, Jordbruksverket och SVA har sedan 2024 haft ett gemensamt regeringsuppdrag att vidta förberedande åtgärder för en uppbyggnad av omsättningslager för livsmedelssektorn. Arbetet har fokuserat på de delar som rör primärproduktionen, men en analys av hela livsmedelskedjan pågår. Jordbruksverket lämnade en första rapport En robust livsmedelsförsörjning i kris och krig del 1 – beredskapslagring av spannmål i april 2024. Myndighetens förslag är att beredskapslagring av spannmål bör ske genom avtalsbaserade omsättningslager inom ramen för företagets verksamhet. Enligt förslaget ska staten äga råvaran, som förvaras och omsätts av företagen.

I mars 2025 redovisade Jordbruksverket sitt fortsatta arbete i rapporterna Mat i hela landet oavsett vad som händer – beredskapslagring av spannmål i de fyra nordligaste länen och En robust livsmedelsförsörjning i kris och krig del 2 – beredskapslagring av insatsvaror till jordbruket. För insatsvaror föreslår Jordbruksverket att beredskapslagra en årskonsumtion av de allra mest nödvändiga insatsvarorna. Förslagen i rapporterna utgör ett viktigt underlag i regeringens fortsatta arbete.

Livsmedelsverket har tillsammans med länsstyrelserna fortsatt arbetet med nödvattenövningar och även genomfört utbildningar kring nödvattenutrustningar med Civilförsvarsförbundet och i samverkan med kommuner och VA-bolag. Myndigheten har även upphandlat nationella förstärkningsresurser för nödvattenförsörjning och gjort förstärkningar av personal som jobbar med den Nationella vattenkatastrofgruppen VAKA.

Stödet till dricksvattenaktörer har stärkts ytterligare genom vidareutveckling av Handboken i krisberedskap och civilt försvar för dricksvatten, bland annat har delarna om radiak utvecklats. Livsmedelsverket har även påbörjat arbete med att ta fram underlag för ett vatten som inte uppfyller kvalitetskraven i Livsmedelsverkets

föreskrifter om dricksvatten, men som kan drickas under ytterst svåra förhållanden och begränsad tid utan att orsaka skada på konsumenten – så kallat krigsdricksvatten. Arbetet kommer pågå till 2026.

Arbete med Nationellt beredskapslaboratorium för vatten – Mikrobiologi, ett samarbete mellan SVA, Livsmedelsverket och FOI, har fortsatt enligt plan under 2024.

Regeringens bedömning av måluppfyllelse för Civilt försvar och krisberedskap – livsmedelsförsörjning och dricksvatten

Regeringen bedömer att genom satsningar i budgetpropositionen för 2024 och 2025 har myndigheterna inom beredskapssektorn kunnat genomföra konkreta förmågehöjande insatser för livsmedelsförsörjning och dricksvatten.

Regeringen har uttalat att beredskapslagring kommer vara en viktig beståndsdel när ett system byggs upp för att klara livsmedelsförsörjning under de förhållanden som kan antas råda under höjd beredskap och ytterst krig. Det förberedande arbetet när det gäller beredskapslagring av spannmål och insatsvaror i primärproduktionen har kommit långt. När det gäller beredskapslagring i leden efter primärproduktionen är det något som sektorn behöver analysera vidare. Myndigheterna har i sina regleringsbrev för 2025 i uppdrag att inleda arbetet med att etablera omsättningslager för livsmedelssektorn.

Att enbart beredskapslagra skapar dock ingen uthållighet i livsmedelskedjan som måste kunna klara av att anpassa sig och ställa om för att producera, förädla och distribuera livsmedel även under stora påfrestningar, exempelvis krigsliknande förhållanden eller en kris som orsakats av ett förändrat klimat. Att upprätthålla en öppen handel så långt möjligt under sådana situationer är grundläggande för en fungerande livsmedelsförsörjning. Under 2024 genomförde Livsmedelsverket ett pilotprojekt för investeringar i robusta offentliga måltider och dricksvattenförsörjning, där kommuner och regioner hade möjlighet att söka medel. Från den 1 april 2025 är det också möjligt att söka rådgivnings- och investeringsstöd för robust primärproduktion.

Intresset för båda dessa insatser har varit mycket stort. Regeringen bedömer att dessa stöd bidrar till konkret och snabb förmågehöjning och robusthet inom flera delar av livsmedelskedjan och att arbetet med det investeringsprogram som beredskapssektorn tar fram är centralt för att bygga den förmåga som krävas för att sektorn ska kunna fortsätta producera och leverera under kris och ytterst krig.

2.7 Regeringens bedömning av måluppfyllelsen

Regeringen gör bedömningen att de insatser som redovisats under respektive resultatområde sammantaget bidrar positivt till målet för utgiftsområdet.

2.8 Politikens inriktning

2.8.1 En sammanhållen landsbygdspolitik

Landsbygdernas utveckling är avgörande för hela Sveriges framgång. Regeringen har ett samlat fokus: Hela Sverige ska fungera. Villkoren för att bo, leva och verka i landsbygderna ska stärkas. Därför gör regeringen en översyn av den sammanhållna landsbygdspolitikerna med målsättningen om en samlad landsbygdspolitisk proposition våren 2026.

I juni 2025 lämnade SVESAM – Utredningen för Sveriges sammanhållna utveckling delbetänkandet Ökad tydlighet, stärkt samverkan – förutsättningar för framtidens utvecklingspolitik (SOU 2025:85).

Landsbygdernas förutsättningar skiljer sig åt i olika delar av landet. För att uppnå målet för en sammanhållen landsbygdspolitik behövs därför en bredd av insatser inom många utgiftsområden. Det ska finnas tillgång till vård, skola, omsorg och kultur i hela landet. Regeringen föreslår att det avsätts 300 miljoner kronor 2026 och 2027 för att stödja utveckling till en nära vård i gles- och landsbygder inom utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, avsnitt 3. Forskning och innovation ska bidra till att lösa samhällsutmaningar som landsbygderna står inför. Kompetensförsörjning och möjligheterna till kompetensutveckling ska främjas. Goda och attraktiva livs- och boendemiljöer är av betydelse och det behöver byggas fler bostäder, inte minst genom förbättrad tillgång till byggbar mark och regelförenklingar. Regeringen avser att ytterligare reformera strandskyddet. Regeringen gav i juni 2025 en särskild utredare i uppdrag att bl.a. föreslå ändringar med inriktningen att öka möjligheterna för att bygga nära vatten, analysera och ta ställning till hur kommunerna kan ges en större roll i frågor som rör strandskyddet, samt föreslå hur regelverket bör utformas avseende fastighetsägares eller andra rättighetshavares möjlighet att nyttja en fastighet (dir. 2025:59).

Det ska finnas bättre förutsättningar för ett mångsidigt, konkurrenskraftigt och hållbart näringsliv med god förmåga till förnyelse. De areella näringarnas konkurrenskraft behöver stärkas och produktionen inom näringarna behöver öka på ett hållbart sätt. Tillgänglighet genom digital kommunikation och transportinfrastruktur är grundläggande för landsbygdernas utveckling. Utbyggnaden och underhållet av vägar, järnvägar, laddinfrastruktur och konnektivitet, inklusive fiber och mobilnät, är viktiga faktorer. Drivmedel till rimliga priser och ett stabilt energisystem behövs i hela Sverige. De som bor, lever och verkar i landsbygderna ska känna trygghet och ha förtroende för rättsväsendet. Antalet poliser och den lokala närvaron behöver öka i hela landet. Beredskapen och förmågan att hantera fredstida kriser, höjd beredskap och ytterst krig ska stärkas. Genom att goda livsvillkor, jobb och försörjning värnas i hela landet kan individers och därigenom samhällets försvarsvilja och motståndskraft stärkas. I ett robust samhälle är det av stor vikt att kommersiell och offentlig service fungerar även under svåra påfrestningar. För att ytterligare stödja dagligvarubutiker i gles- och landsbygder avser regeringen att ytterligare höja det maximala beloppet för särskilt driftstöd, i förordningen (2014:1243) om stöd för att främja tillgången till grundläggande kommersiell service, se utgiftsområde 19 Regional utveckling, avsnitt 2.8.1.

Regeringens utveckling och styrning av landsbygdspolitiken är samordnad med vissa insatser inom flertalet utgiftsområden, som bidrar till synergier och anpassas utifrån lokala och regionala förutsättningar. Kommunerna, regionerna, de statliga myndigheterna och det civila samhällets organisationer har viktiga roller för att uppnå målet för den sammanhållna landsbygdspolitiken.

2.8.2 En konkurrenskraftig och hållbar livsmedelskedja

Svensk livsmedelsproduktion är ett föredöme med stor miljöhänsyn, låga klimatavtryck och en god djuromsorg. Riksdagens beslut om livsmedelsstrategin 2017 slår fast att den hållbara svenska livsmedelsproduktionen ska öka. För att vässa och konkretisera livsmedelsstrategin har regeringen fattat beslut om en uppdatering av strategin, Livsmedelsstrategin 2.0. Utifrån de senaste årens dramatiska omvärldshändelser, förändrade geopolitiska och allvarliga säkerhetsläge har regeringen i den nya livsmedelsstrategin dragit slutsatsen att ett ökat fokus måste läggas på stärkt lönsamhet

och konkurrenskraft samt ökad robusthet i livsmedelskedjan för att livsmedelsstrategins mål ska kunna nås till 2030. Regeringen har fortsatt höga ambitioner inom samtliga hållbarhetsaspekter, såväl generellt som specifikt för livsmedelsproduktionen. Därför har miljöinsatserna inom den gemensamma jordbrukspolitiken kompletterats med nationella åtgärder, bland annat när det gäller att minska utsläppen av ammoniak. Sådana åtgärder beskrivs närmare under utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur.

Den svenska grundläggande utgångspunkten i arbetet med EU:s gemensamma jordbrukspolitik efter 2027 är att den kommande reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken ska leda till lönsamhet, konkurrenskraft och förenkling samtidigt som politiken ska bidra till uppfyllandet av gemensamt beslutade miljö- och klimatåtaganden. En förändrad omvärldsbild innebär även att ett ökat fokus bör ligga på att främja en robust primärproduktion i hela landet som kan bidra till en trygg livsmedelsförsörjning och därigenom en ökad beredskap. Det är angeläget att åtgärder och styrmedel är utformade och avvägda så att de samlat fungerar väl utifrån företagens perspektiv. Det är en viktig utgångspunkt i arbetet med förenkling och för att möjliggöra förnyelse och för ökad attraktivitet hos sektorn. Det är positivt att kommissionens vision för jordbruk och livsmedel (Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt regionkommittén, En vision för jordbruk och livsmedel, En attraktiv jordbruks- och livsmedelsindustri för kommande generationer COM/2025/75 final) har ett nytt och brett angreppssätt. Ett tydligare jordbrukarperspektiv är viktigt i analysen och genomförandet av såväl EU-gemensamma som nationella initiativ och styrmedel. Nuvarande programperiod för den gemensamma jordbruks- och fiskeripolitiken tar slut 2027. Utformningen därefter beror på de ramar som sätts i kommande fleråriga budgetram. Den 16 juli 2025 presenterade kommissionen sitt förslag till en ny flerårig budgetram för åren 2028–2034 (se Fakta-PM 2025/26:FPM3). Ramarna och innehållet är föremål för pågående förhandling, se utgiftsområde 27 Avgiften till Europeiska unionen, avsnitt 2.7.

Kontrollen i livsmedelskedjan behöver bli mer likvärdig och effektiv i hela landet för att underlätta för livsmedelskedjans företag och stärka deras konkurrenskraft. Regeringen bereder betänkandet En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan – för ökad effektivitet, likvärdighet och konkurrenskraft (SOU 2025:64).

I betänkandet Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan (SOU 2024:44) föreslås att den riskbaserade och planerade fuskkontrollen centraliseras till Livsmedelsverket, Jordbruksverket och Kemikalieinspektionen inom sina respektive områden och Livsmedelsverket föreslås vidare få ett särskilt ansvar att samordna kontrollen. Betänkandet har remitterats.

För att stärka konkurrenskraften och lönsamheten i svensk mjölkproduktion med bibehållen god djurvälstånd föreslår regeringen en utökad djurvälståndersättning för att kompensera lantbrukare för de ökade kostnader som kravet på bete för mjölkkor utgör.

Det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige är avgörande för en bibehållen jordbruksproduktion i hela landet och bidrar till öppet odlingslandskap, levande landsbygd och stärkt försörjningsförmåga. Regeringen föreslår att stödet förstärks fr.o.m. 2026 vilket är en viktig åtgärd i Livsmedelsstrategin 2.0 för att kunna nå livsmedelsstrategins mål om en ökad livsmedelsproduktion i hela Sverige.

Fästingar, knott och myggor är alla exempel på vektorer som kan sprida smittor. På senare tid har vektorburna smittor pekats ut som ett ökande hälsohot i Sverige med potentiell påverkan på såväl folkhälsa som djurhälsa. Ett varmare klimat kan innebära

att riskerna ökar. I dagsläget saknas systematisk vektorövervakning i Sverige vilket påverkar vår förmåga till tidig upptäckt i händelse av nya vektorburna hälsohot. Regeringen föreslår därför en stärkning av SVA:s förvaltningsanslag för att förebygga och hantera smittsamma sjukdomar samt för att bygga upp en övervakning av vektorer.

Arbetet fortsätter för att nå god miljöstatus i havsmiljön samtidigt som havets resurser används hållbart så att havsanknutna näringar liksom livsmedelsförsörjningen kan utvecklas. Med helhetsperspektivet i propositionen Ett levande hav – ökat skydd, minskad övergödning och ett hållbart fiske (prop. 2023/24:156, bet. 2024/25: MJU5, rskr. 2024/25:32) ska ekosystemansatsens tillämpning stärkas genom att arbetet med hållbar förvaltning av fiskresurserna ska integreras och växelverka starkare i övrigt havsmiljöarbete. Det fortsatta arbetet med att minska övergödningen, flytta ut trälgränsen och öka skyddet av marina områden är viktiga beståndsdelar för att stärka fiskbestånden. Att även möjliggöra allmän jakt på skarv och beståndsreglerande jakt på säl är viktigt för att hämma de negativa effekterna som dessa havslevande predatorer orsakar bl.a. på fisket och fiskbeståndet. Incitamenten för att jaga säl behöver öka. Regeringen bedriver ett aktivt påverkansarbete för att EU-förbudet mot handel med sälprodukter ska tas bort. Det är också viktigt med det fortsatta arbetet att identifiera verktyg och genomföra åtgärder för olika kuststräckors regionala behov och utmaningar för att stärka bestånden av stor rovfisk och ekosystemens motståndskraft.

Regeringen anser att det är viktigt att förstärka det fortsatta arbetet för att främja det småskaliga kustfisket och för att öka andelen av svenska landningar som nyttjas som livsmedel. Regeringen föreslår ökade medel för att finansiera Jordbruksverkets främjande och utveckling av fiskerinäringen och vattenbruket.

Regeringens utgångspunkt är att den operativa viltförvaltningen så långt som möjligt ska vara decentraliserad. Beslut ska fattas på lokal och regional nivå utifrån de förutsättningar som där råder. Viltförvaltningen ska bygga på vetenskapliga underlag och uppfattas som legitim av de människor och verksamheter som berörs. Regeringen verkar för att minska vargstammen samtidigt som gynnsam bevarandestatus bibehålls. Referensvärdet för gynnsam bevarandestatus ska vara i enlighet med riksdagens mål, bl.a. för att minska konflikterna med tamdjurshållningen. För att finansiera nödvändiga förvaltningsåtgärder i syfte att möjliggöra en minskning av vargstammen, föreslår regeringen ökade medel till Naturvårdsverket.

EU-kommissionen har inom ramen för Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1907/2006 av den 18 december 2006, EU:s kemikalieförordning Reach lämnat förslag till förbud mot bly i ammunition för jakt och sportskytte och i fiskesänken. Förslaget om förbud mot bly i ammunition riskerar enligt regeringens bedömning att äventyra Europas försörjning av militär ammunition samtidigt som det kan få negativ inverkan på jakt- och viltförvaltning. Regeringen avråder därför kommissionen från att gå vidare med förslaget.

Betänkandet En ny nationell myndighet för viltförvaltning (SOU 2025:50) har överlämnats till regeringen. I betänkandet föreslås bl.a. att en ny jakt- och viltvårdsmyndighet skapas. Regeringen bereder betänkandets förslag. Betänkandet är remitterat till den 25 september 2025.

Genom beslutet om Livsmedelsstrategin 2.0 prioriteras arbetet med främjande av svensk livsmedelsexport. För att ytterligare intensifiera arbetet kommer regeringen att utöka antalet lantbruksråd vid ambassader på strategiska marknader. Dessa råd ska bland annat arbeta med att öka antalet marknadstillträden för svenska livsmedels-, jordbruks- och skogsprodukter samt bistå företag i deras etablerings- och

tillväxtprocesser. Regeringen kommer att tillsätta lantbruksråd i Washington och i Seoul med sidoackreditering mot Japan, se även utgiftsområde 1 Rikets styrelse.

Forskning, utbildning samt nyttiggörande och samverkan som leder till innovation inom utgiftsområdet är grundläggande för att stärka konkurrenskraft och bidra till en hållbar samhällsutveckling. Det är viktigt med samverkan mellan staten och näringslivet, inte minst i det innovationsfrämjande arbetet.

Den pågående klimatförändringen tillsammans med Sveriges unika växtodlingsförhållanden ställer krav på växtförädling för nya växtsorter för det svenska jordbruket. Tillgång till växtodlingssorter är en förutsättning för en robust och konkurrenskraftig jordbruksutveckling i hela Sverige. SLU Grogrund – centrum för växtförädling av livmedelsgrödor har visat sin potential genom att utveckla grödor som klarar exempelvis extremväder och har bidragit till ökad samverkan mellan forskare och företag. Regeringen föreslår att grundfinansieringen för SLU Grogrund ökas, för att ge möjlighet till ytterligare utveckling och större långsiktig verksamhet.

Forskningen inom SLU ligger i topp i världen på flera områden. SLU förväntas lämna viktiga bidrag till kompetensförsörjning, till nytta för ett stärkt näringsliv, grön omställning och en hållbar samhällsutveckling. Det råder kompetensbrist inom flera sektorer som SLU utbildar för och SLU behöver utbilda fler studenter för att möta den efterfrågan som finns i samhället i stort, och i de gröna näringarna specifikt. För att öka kompetensförsörjningen till den gröna sektorn föreslår regeringen medel till ett naturvetenskapligt basår för norra Sverige samt en påbyggnadsutbildning för yrkesverksamma inom livsmedelsberedskap och försörjning.

Forskning exempelvis inom bioekonomi och livsmedelsproduktion kan bidra till att öka både Sveriges konkurrenskraft och resiliens. Formas har en central roll i förverkligandet av regeringens forskningspolitik. Formas bidrar inom sitt verksamhetsområde till långsiktig forskningsfinansiering med fokus på samverkan, i enlighet med den beslutade forsknings- och innovationspropositionen Forskning och innovation för framtid, nyfikenhet och nytta (prop. 2024/25:60, bet. 2024/25:UbU15, rskr. 2024/25:219).

2.8.3 Skogen som en strategisk resurs för ett robust Sverige och för jobb och tillväxt

Skogen är en strategisk resurs för ett robust Sverige samt för jobb och tillväxt. Skogsnäringen står för ca 10 procent av Sveriges totala varuexport. Skogen täcker två tredjedelar av Sverige yta. Den har betydelse för klimatet genom att vara en kolsänka och bidrar till att producera råvara som kan ersätta fossila material samtidigt som den har betydelse för vår gemensamma miljö och det svenska kulturarvet. Samtidigt som skogen brukas har virkesförrådet i skogarna fördubblats de senaste 100 åren och andelen skyddad skog ökat. Sammantaget är drygt en fjärdedel av den svenska skogsmarken undantagen från skogsbruk för virkesproduktion.

Det svenska skogsbruket är centralt för svenskt klimatarbete och tillgång till biomassa är av stor vikt för att möjliggöra omställningen till fossilfria material och bränslen. Den växande skogen är också avgörande för den biologiska mångfalden. Regeringen prioriterar att det svenska skogsbruket inte begränsas utan fullt ut kan bidra till att uppnå klimatmålen, samt till jobb och tillväxt i hela landet. För att bidra till att nå Sveriges LULUCF-åtagande föreslår regeringen en satsning på information och rådgivning till skogsägare avseende ökat kolupptag samt biologisk mångfald.

Den svenska skogspolitikens grunder och de jämställda skogspolitiska målen om produktion och miljö ska ligga fast. Avvägningen mellan produktion och naturvård,

som kommer till uttryck i skogsvårdslagen (1979:429), skapar en grund för det fortsatta genomförandet av skogspolitiken. Den ger även förutsättningar för skogsägarens fortsatta enskilda ägande och brukande av skogen och regeringen anser att principen om frihet under ansvar fungerar väl och är viktig att värna. I syfte att utveckla en framtida ändamålsenlig skogspolitik, givet utvecklingen sedan den skogspolitiska reformen 1993 inklusive policyutvecklingen inom EU, tillsatte regeringen 2024 en utredning, En robust skogspolitik som ser skogen som en resurs (dir. 2024:16). Regeringen skriver i direktiven att det finns ett behov av ytterligare samhällsekonomiskt effektiva åtgärder som stärker incitament, investeringsvilja och näringsfriheten i skogsnäringen i syfte att öka den skogliga tillväxten och öka tillgången till hållbart producerad inhemsk biomassa, och som därmed skapar förutsättningar för att upprätthålla balansen mellan de två jämställda skogspolitiska målen framöver. Utredningen har lämnat delbetänkandet Ett tydligt regelverk för aktivt skogsbruk (SOU 2024:91) och slutbetänkandet En robust skogspolitik för aktivt skogsbruk (SOU 2025:93). Båda betänkandena bereds.

Inriktningen för fortsatt arbete är att främja ett långsiktigt hållbart aktivt svenskt skogsbruk och en växande cirkulär bioekonomi med konkurrenskraftiga näringar. För regeringen är en hållbar bioekonomi, en långsiktigt ökad tillgång till hållbar biomassa, cirkulär ekonomi och klimatanpassning avgörande element i ett effektivt klimatarbete som bör främjas nationellt, inom EU och internationellt. För att inte svenska företags konkurrenskraft ska påverkas negativt samt för att hålla ned statens utgifter för genomförande av unionsrätt är det viktigt att svensk tillämpning utnyttjar regelverkens möjliga undantag och flexibiliteter och undviker att gå utöver miniminivån i regelverk som påverkar brukandet av skog. Regeringen anser att en stark ägande- och brukanderätt är grunden för att i ökad utsträckning kunna ta tillvara skogens potential för ekonomi, klimat och miljö. En mångfald av brukande av skogen är viktigt där en stark äganderätt och skogsägarnas egna drivkrafter är avgörande för att uppnå de jämställda målen i skogspolitiken. Frivilligt formellt skydd ska fortsatt utgöra en grundläggande utgångspunkt och huvudsakligt arbetssätt för myndigheterna vid skydd av skog. Den nationella definitionen och tydliga klassificeringskriterier av gammal skog ("old-growth forests") ska bidra till ett samhällsekonomiskt effektivt genomförande av de nya EU-reglerna. Regeringen bereder fortsatt denna fråga.

De stora skillnaderna i skog i olika EU-länder gör att beslut bör fattas på en nivå där det går att ta hänsyn till nationella förutsättningar. Regeringen anser att det nationella självbestämmandet över skogsfrågor ska värnas och detaljregleringar av skogsbruket undvikas. Regeringen avser att bevaka EU-fördragets viktiga principer om subsidiaritet och proportionalitet i skogsfrågorna. Regeringen kommer i alla avseenden och sammanhang att värna och verka för ett hållbart svenskt skogsbruk, med omsorg för kommande generationer.

2.8.4 De samiska näringarna

Regeringen avser att tillsätta en ny utredning av rennäringslagen. Syftet med den nya utredningen är att arbeta fram långsiktigt hållbara förslag som har bred förankring både hos dem som berörs och i riksdagen.

2.8.5 Civilt försvar och krisberedskap – livsmedelsförsörjning och dricksvatten

Tillräcklig tillgång till livsmedel och dricksvatten är en grundförutsättning för människors liv och hälsa och för att samhället ska fungera i alla delar, även under kris och höjd beredskap. I enlighet med Livsmedelsstrategin 2.0 avser regeringen att arbeta för att stärka robustheten i livsmedelskedjan. En robust livsmedelsförsörjning och

ökad livsmedelsproduktion i fredstid är grundförutsättningar för en fungerande livsmedelsförsörjning vid höjd beredskap och då ytterst i krig, och ger även bättre förutsättningar att hantera fredstida kriser, exempelvis klimatrelaterade kriser.

I syfte att stärka den samlade förmågan inom totalförsvaret behöver arbetet med att återuppbygga det civila försvaret ytterligare intensifieras, i linje med propositionen Totalförsvaret 2025–2030 (prop. 2024/25:34, bet. 2024/25:FöU2, rskr. 2024/25:114) och regeringens skrivelse Nationell säkerhetsstrategi (skr. 2023/24:163). För att säkerställa att hela befolkningen har tillgång till nödvändiga livsmedel i händelse av en allvarlig störning såsom fredstida kriser, höjd beredskap och då ytterst krig, krävs att robustheten i livsmedelskedjan ökar på systemnivå. Regeringen bedömer därför att det finns ett behov av satsningar på bland annat uppbyggnad av beredskapslager, primärt för spannmål och kritiska insatsvaror inom primärproduktionen, men även för senare led i livsmedelskedjan.

2.9 Den årliga revisionens iakttagelser

Riksrevisionen har i sin revisionsberättelse för Statens jordbruksverk lämnat ett uttalande med reservation. Av revisionsiakttagelsen framgår att Jordbruksverket under 2024 har ingått nya åtaganden som medfört överskridna ramar för två beställningsbemyndiganden för utgiftsområde 23. Det är inte förenligt med 17 § anslagsförordningen (2011:223).

Det gäller anslag 1:17, anslagspost 1 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur – EJFLU 2014–2022. Bemyndiganderamen uppgår till 476 000 000 kronor, utestående ekonomiska åtaganden uppgår till 779 219 000 kronor. Det gäller även anslag 1:18, anslagspost 2 Från EU-budgeten finansierade åtgärder för landsbygdens miljö och struktur – EJFLU 2024–2022. Bemyndiganderamen uppgår till 745 000 000 kronor, utestående ekonomiska åtaganden uppgår till 981 461 000 kronor.

Regeringen har följt upp frågan genom dialog med myndigheten.

2.10 Budgetförslag

2.10.1 1:1 Skogsstyrelsen

Tabell 2.39 Anslagsutveckling 1:1 Skogsstyrelsen

Tusental kronor

2024	Utfall	512 631	Anslagssparande	25 576
2025	Anslag	584 367 ¹	Utgiftsprognos	592 032
2026	Förslag	642 197		
2027	Beräknat	657 841 ²		
2028	Beräknat	634 749 ³		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 647 097 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 612 344 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Skogsstyrelsens förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.40 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:1 Skogsstyrelsen**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	584 367	584 367	584 367
Pris- och löneomräkning ²	11 329	21 200	33 097
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	46 500	52 272	17 284
<i>varav BP26³</i>	<i>26 500</i>	<i>46 500</i>	<i>46 500</i>
– Bekämpning av almsjuka	6 500	6 500	6 500
– LULUCF-paket: Ge information och rådgivning för ökat kolupptag	20 000	40 000	40 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	642 197	657 841	634 749

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För bekämpning av almsjuka på Gotland ökas anslaget med 6 500 000 kronor för 2026. Anslaget 1:23 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* minskas med motsvarande belopp. Från och med 2027 beräknas anslag 1:1 *Skogsstyrelsen* öka med 6 500 000 kronor och anslag 1:23 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* minska med motsvarande belopp.

För att bidra till att nå Sveriges LULUCF-åtagande införs en satsning på information och rådgivning till skogsägare avseende ökat kolupptag samt biologisk mångfald genom att anslaget ökas med 20 000 000 kronor 2026. Anslaget beräknas öka med 40 000 000 kronor från och med 2027.

Regeringen föreslår att 642 197 000 kronor anvisas under anslaget 1:1 *Skogsstyrelsen* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 657 841 000 kronor respektive 634 749 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 2.41 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Skogsstyrelsen**

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. Resultat t.o.m. 2024	Resultat 2025	Verksamhetens intäkter 2026	Kostnader som ska täckas 2026	Resultat 2026	Ack. Resultat utgående 2026
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	-32	32	400	400	0	0
Uppdragsverksamhet	-20 186	-1 845	105 000	105 000	0	-22 031
<i>Varav Skogliga tjänster</i>	<i>1 845</i>	<i>-1 845</i>	<i>75 000</i>	<i>75 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>Varav Arbetsmarknadsrelaterade tjänster</i>	<i>-22 137</i>	<i>0</i>	<i>30 000</i>	<i>30 000</i>	<i>0</i>	<i>-22 137</i>
<i>Varav Tjänsteexport</i>	<i>106</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>106</i>

Källa: Skogsstyrelsen.

2.10.2 1:2 Insatser för skogsbruket

Tabell 2.42 Anslagsutveckling 1:2 Insatser för skogsbruket

Tusental kronor

2024	Utfall	498 815	Anslagssparande	95 558
2025	Anslag	594 373 ¹	Utgiftsprognos	533 345
2026	Förslag	574 373		
2027	Beräknat	574 373		
2028	Beräknat	142 373		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till vissa åtgärder inom skogsbruket och finansierar natur- och kulturmiljövårdsåtgärder inom skogsbruket och åtgärder för att anlägga och vårda ädellövskog. Anslaget får användas för att täcka utgifter för biotopskydd och naturvårdsavtal. Anslaget får även användas för ersättning med anledning av beslut från Skogsstyrelsen som avsevärt försvårar pågående markanvändning. Anslaget får även användas för utgifter för att upprätta renbruksplaner och till att medfinansiera skogsträdsförädling. Vidare får anslaget användas för vissa administrationskostnader hos Skogsstyrelsen.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.43 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:2 Insatser för skogsbruket

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	594 373	594 373	594 373
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-20 000	-20 000	-452 000
<i>varav BP26</i>	-20 000	-20 000	-20 000
<i>– Finansiering av utökade förvaltningsåtgärder för varg</i>	-20 000	-20 000	-20 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	574 373	574 373	142 373

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen beslutade i juni 2025 att Naturvårdsverket ska rapportera ett lägre referensvärde i fråga om populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus för den svenska vargpopulationen till Europeiska kommissionen (LI2025/01301). Sänkningen av referensvärdet medför behov av att ytterligare förvaltningsåtgärder vidtas och medför därmed ökade kostnader för Naturvårdsverket. För att finansiera de ökade kostnaderna minskas anslaget med 20 000 000 kronor för 2026. Från och med 2027 beräknas anslaget minska med 20 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 574 373 000 kronor anvisas under anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 574 373 000 kronor respektive 142 373 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 90 000 000 kronor 2027–2029.

Skälen för regeringens förslag

I hantering av vissa bidrag och ersättningar till skogsägare och för att skapa goda förutsättningar för fleråriga naturvårdsprojekt behöver ekonomiska åtaganden kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:2 *Insatser för skogsbruket* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 90 000 000 kronor 2027–2029.

Tabell 2.44 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:2 Insatser för skogsbruket

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	52 755	56 984	72 812			
Nya ekonomiska åtaganden	42 814	62 000	70 125			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-32 187	-38 022	-52 937	-58 609	-18 697	-12 694
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-6 398	-8 150				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	56 984	72 812	90 000			
Beslutat/förslaget bemyndigande	130 000	110 000	90 000			

2.10.3 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tabell 2.45 Anslagsutveckling 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt

Tusental kronor

2024	Utfall	190 857	Anslagssparande	-2 604
2025	Anslag	227 537 ¹	Utgiftsprognos	226 411
2026	Förslag	243 865		
2027	Beräknat	253 447 ²		
2028	Beräknat	240 672 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 249 778 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 232 841 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens veterinärmedicinska anstalts förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.46 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:3 Statens veterinärmedicinska anstalt**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	227 537	227 537	227 537
Pris- och löneomräkning ²	4 328	7 734	12 126
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	12 000	18 176	1 009
varav BP26 ³	5 000	4 000	3 000
– Förebyggande smittskyddsarbete - vektorburna smittor	5 000	4 000	3 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	243 865	253 447	240 672

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att förebygga och hantera smittsamma sjukdomar samt för att bygga upp en övervakning av vektorer ökas anslaget med 5 000 000 kronor 2026. För 2027 och fr.o.m. 2028 beräknas anslaget ökas med 4 000 000 kronor respektive 3 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 243 865 000 kronor anvisas under anslaget 1:3 *Statens veterinärmedicinska anstalt* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 253 447 000 kronor respektive 240 672 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 2.47 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Staten veterinärmedicinska anstalt**

Tusentals kronor

Verksamhet	Ack. Resultat t.o.m. 2024	Resultat 2025	Verksamhetens intäkter 2026	Kostnader som ska täckas 2026	Resultat 2026	Ack. Resultat utgående 2026
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Uppdragsverksamhet	1 941	-8 000	197 000	200 000	-3 000	-9 059
varav Diagnostik mm	-76	-5983	184 000	187 000	-3 000	-9 059
varav Tjänsteexport	2017	-2017	13 000	13 000	0	0

Källa: SVA.

2.10.4 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet**Tabell 2.48 Anslagsutveckling 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet**

Tusental kronor

2024	Utfall	124 496	Anslagssparande
2025	Anslag	156 088 ¹	Utgiftsprognos
2026	Förslag	158 824	
2027	Beräknat	162 050 ²	
2028	Beräknat	133 752 ³	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 158 824 tkr i 2026 års prislivå.

³ Motsvarar 128 298 tkr i 2026 års prislivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för ersättning för veterinär service. Anslaget får även användas för utgifter för att minska veterinärkostnaderna för företag med avlagset belägen djurhållning avseende livsmedelsproducerande djur.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.49 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:4 Bidrag till veterinär fältverksamhet

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	156 088	156 088	156 088
Pris- och löneomräkning ²	2 736	5 962	9 488
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			-31 824
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	158 824	162 050	133 752

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

Regeringen föreslår att 158 824 000 kronor anvisas under anslaget 1:4 *Bidrag till veterinär fältverksamhet* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 162 050 000 kronor respektive 133 752 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.50 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens jordbruksverk – Distriktsveterinärernas verksamhet

Tusentals kronor

Verksamhet	Ack. Resultat t.o.m. 2024	Resultat 2025	Verksamhetens intäkter 2026	Kostnader som ska täckas 2026	Resultat 2026	Ack. Resultat utgående 2026
Verksamheter där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet	0	0	2 000	2 000	0	0
<i>varav</i>						
<i>Distriktsveterinärerna</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>2 000</i>	<i>2 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
Uppdragsverksamhet	-51 489	560	897 216	882 170	15 046	-35 883

Källa: Jordbruksverket.

2.10.5 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tabell 2.51 Anslagsutveckling 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tusental kronor

2024	Utfall	9 931	Anslagssparande
2025	Anslag	9 933 ¹	Utgiftsprognos
2026	Förslag	9 933	
2027	Beräknat	9 933	
2028	Beräknat	9 933	

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för förebyggande djurhälsoarbete och djursjukdatasystem, i syfte att begränsa skadeverkningarna av sådana djursjukdomar som bara smittar mellan djur, och sådana som kan smitta både djur och människor. Anslaget får även användas till djurskyddsfrämjande åtgärder.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.52 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:5 Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	9 933	9 933	9 933
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	9 933	9 933	9 933

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 9 933 000 kronor anvisas under anslaget 1:5 *Djurhälsovård och djurskyddsfrämjande åtgärder* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 9 933 000 kronor respektive 9 933 000 kronor.

2.10.6 1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar

Tabell 2.53 Anslagsutveckling 1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar

Tusental kronor

2024	Utfall	465 722	Anslagssparande	60 893
2025	Anslag	273 349 ¹	Utgiftsprognos	273 349
2026	Förslag	133 349		
2027	Beräknat	133 349		
2028	Beräknat	133 349		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för bekämpning av och beredskap mot smittsamma djursjukdomar varvid ersättning lämnas enligt epizootilagen (1999:657), zoonoslagen (1999:658), lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagarna. Anslaget får även användas för statsbidrag till obduktionsverksamhet, för utveckling och genomförande av sjukdomskontroller och för genomförande av EU-lagstiftningen om djurskydd, djurhälsa, foder och livsmedel. Anslaget får vidare användas för utgifter för nationell medfinansiering av kontrollprogram som Sverige enligt EU:s krav är skyldig att göra.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.54 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:6 Bekämpning av smittsamma djursjukdomar**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	133 349	133 349	133 349
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	133 349	133 349	133 349

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 133 349 000 kronor anvisas under anslaget 1:6 *Bekämpning av smittsamma djursjukdomar* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 133 349 000 kronor respektive 133 349 000 kronor.

2.10.7 1:7 Ersättningar för viltskador m.m.**Tabell 2.55 Anslagsutveckling 1:7 Ersättningar för viltskador m.m.**

Tusental kronor

2024	Utfall	61 996	Anslagssparande	5 782
2025	Anslag	67 778 ¹	Utgiftsprognos	67 306
2026	Förslag	57 778		
2027	Beräknat	44 778		
2028	Beräknat	29 778		

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för att förebygga skada av vilt och ersättning för sådan skada. Avseende förebyggande åtgärder mot skador i fisket orsakade av säl bör anslaget användas som nationell offentlig medfinansiering av åtgärder inom ramen för havs- och fiskeriprogrammet och havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.56 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:7 Ersättningar för viltskador m.m.**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	67 778	67 778	67 778
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-10 000	-23 000	-38 000
varav BP26	-10 000	-23 000	-23 000
– Finansiering av utökade förvaltningsåtgärder för varg	-10 000	-23 000	-23 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	57 778	44 778	29 778

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen beslutade i juni 2025 att Naturvårdsverket ska rapportera ett lägre referensvärde i fråga om populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus för den svenska vargpopulationen till Europeiska kommissionen (LI2025/01301). Sänkningen av referensvärdet medför behov av att ytterligare förvaltningsåtgärder vidtas och

medför därmed ökade kostnader för Naturvårdsverket. För att finansiera de ökade kostnader minskas anslaget med 10 000 000 kronor 2026. Från och med 2027 beräknas anslaget minskas med 23 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 57 778 000 kronor anvisas under anslaget 1:7 *Ersättningar för viltskador m.m.* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 44 778 000 kronor respektive 29 778 000 kronor.

2.10.8 1:8 Statens jordbruksverk

Tabell 2.57 Anslagsutveckling 1:8 Statens jordbruksverk

Tusental kronor

År	Slagsnamn	Belopp	Slagsnamn	Belopp
2024	Utfall	757 648	Anslagssparande	-17 273
2025	Anslag	855 351 ¹	Utgiftsprognos	828 685
2026	Förslag	937 527		
2027	Beräknat	949 774 ²		
2028	Beräknat	806 627 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 935 065 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 779 296 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för Statens jordbruksverks förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för utgifter för Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård och för utgifter för Centrala djurförsöksetiska nämnden.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.58 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:8 Statens jordbruksverk

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	860 851	860 851	860 851
Pris- och löneomräkning ²	16 376	30 174	47 141
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	60 300	58 749	-101 365
<i>varav BP26³</i>	<i>24 800</i>	<i>24 300</i>	<i>27 800</i>
– <i>Främjande och utveckling av fiskerinäringen och vattenbruket</i>	<i>7 500</i>	<i>6 500</i>	<i>7 500</i>
– <i>En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan</i>	<i>7 000</i>	<i>7 500</i>	<i>10 000</i>
– <i>Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan</i>	<i>10 000</i>	<i>10 000</i>	<i>10 000</i>
– <i>Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård</i>	<i>300</i>	<i>300</i>	<i>300</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	937 527	949 774	806 627

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att förstärka Jordbruksverkets arbete med främjande och utveckling av fiskerinäringen och vattenbruket ökas anslaget med 7 500 000 kronor 2026. För 2027 beräknas anslaget ökas med 6 500 000 kronor och fr.o.m. 2028 beräknas anslaget ökas med 7 500 000 kronor.

För att genomföra en effektivare och mer likvärdig kontroll i livsmedelskedjan ökas anslaget med 7 000 000 kronor 2026. För 2027 och fr.o.m. 2028 beräknas anslaget ökas med 7 500 000 kronor respektive 10 000 000 kronor.

Anslaget ökas med 10 000 000 kronor för 2026 med anledning av stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan. Från och med 2027 beräknas anslaget ökas med 10 000 000 kronor.

Antalet ärenden till Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård har ökat. Anslaget ökas därför med 300 000 kronor för 2026. Från och med 2027 beräknas anslaget ökas med 300 000 kronor.

Regeringen föreslår att 937 527 000 kronor anvisas under anslaget 1:8 *Statens jordbruksverk* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 949 774 000 kronor respektive 806 627 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet

Tabell 2.59 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Statens jordbruksverk

Tusental kronor

<i>Verksamhet</i>	Ack. resultat t.o.m. 2024	Resultat 2025	Verksamhetens intäkter 2026	Kostnader som ska täckas 2026	Resultat 2026	Ack. resultat utgående 2026
Verksamhet där intäkterna disponeras						
Offentligrättslig verksamhet						
<i>varav växt</i>	-15 399	-749	67 950	61 612	6 338	-9 810
<i>varav tillsyn</i>	-232	272	9 410	9 181	229	269
<i>varav utsäde</i>	-2 946	-2 682	38 335	37 596	739	-4 889
Uppdragsverksamhet	-309	256	5 301	5 410	-109	-162
<i>varav utsäde</i>	-1 826	256	4 501	4 360	141	-1 429
<i>varav tjänsteexport</i>	1 517	0	800	1050	-250	1 267

Källa: Jordbruksverket.

2.10.9 1:9 Bekämpning av växtskadegörare

Tabell 2.60 Anslagsutveckling 1:9 Bekämpning av växtskadegörare

Tusental kronor

2024	Utfall	16 290	Anslagssparande	-1 290
2025	Anslag	28 500 ¹	Utgiftsprognos	34 061
2026	Förslag	18 000		
2027	Beräknat	18 000		
2028	Beräknat	15 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för åtgärder mot växtskadegörare samt för att ersätta enskilda för kostnader eller förluster till följd av sådana åtgärder enligt växtskyddslagen (2022:725). Utgifter för beredskapsåtgärder, akuta skyddsåtgärder, kontroller, inventeringar m.m. mot karantänskadegörare finansieras också med detta anslag liksom undersökningar av organismer och växtprover som av Statens jordbruksverks överlämnas för laboratoriemässig diagnostisering. Vidare får anslaget

användas till internationellt engagemang inom området bekämpning av växtskadegörare. Slutligen används anslaget för utgifter för verifiering av de svenska skyddade zonerna.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.61 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:9 Bekämpning av växtskadegörare

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	21 000	21 000	21 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-3 000	-3 000	-6 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	18 000	18 000	15 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 18 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:9 *Bekämpning av växtskadegörare* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 18 000 000 kronor respektive 15 000 000 kronor.

2.10.10 1:10 Gårdsstöd m.m.

Tabell 2.62 Anslagsutveckling 1:10 Gårdsstöd m.m.

Tusental kronor

2024	Utfall	9 010 744	Anslagssparande	207 850
2025	Anslag	7 661 258 ¹	Utgiftsprognos	7 664 874
2026	Förslag	7 681 572		
2027	Beräknat	7 281 670		
2028	Beräknat	7 281 670		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter som motsvarar EU:s finansiering av gårdsstöd och andra åtgärder inom den första pelaren av den gemensamma jordbrukspolitiken. Anslaget får även användas för utgifter som motsvarar EU:s bidrag till att förebygga, upptäcka och bekämpa djursjukdomar och växtskadegörare.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.63 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:10 Gårdsstöd m.m.

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	7 661 258	7 661 258	7 661 258
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Makroekonomisk utveckling	-521 325	-744 762	-891 130
Volym	172 558	-2 893	69 051
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt	369 081	368 067	442 491
Förslag/beräknat anslag	7 681 572	7 281 670	7 281 670

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 7 681 572 000 kronor anvisas under anslaget 1:10 *Gårdsstöd m.m.* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 7 281 670 000 kronor respektive 7 281 670 000 kronor.

2.10.11 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tabell 2.64 Anslagsutveckling 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tusental kronor

2024	Utfall	152 239	Anslagssparande	6 761
2025	Anslag	169 000 ¹	Utgiftsprognos	169 000
2026	Förslag	194 333		
2027	Beräknat	196 333		
2028	Beräknat	196 333		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för offentlig lagring, övrig intervention, stöd i form av produktions-, konsumtions- och marknadsföringsbidrag, fiberberedning samt exportbidrag.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.65 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	169 000	169 000	169 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Makroekonomisk utveckling			
Volym	25 333	27 333	27 333
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	194 333	196 333	196 333

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 194 333 000 kronor anvisas under anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter m.m.* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 196 333 000 kronor respektive 196 333 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter m.m.* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 150 000 000 kronor 2027–2029.

Skälen för regeringens förslag

Ett av de områden som anslaget används till är stöd till producentorganisationer inom sektorn för frukt och grönt. Stöden ges inom fleråriga verksamhetsprogram. Efter beslut om stöd sker betalningarna till stödmottagarna under påföljande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:11 *Intervention för jordbruksprodukter*

m.m. ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 150 000 000 kronor 2027–2029.

Tabell 2.66 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:11 Intervention för jordbruksprodukter m.m.

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	52 510	77 830	140 000			
Nya ekonomiska åtaganden	77 830	121 364	73 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-52 510	-59 194	-63 000	-77 000	-71 000	-2 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	77 830	140 000	150 000			
Beslutat/förslaget bemyndigande	120 000	140 000	150 000			

2.10.12 1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027

Tabell 2.67 Anslagsutveckling 1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027

Tusental kronor

2024	Utfall	1 938 680	Anslagssparande	872 046
2025	Anslag	2 230 300 ¹	Utgiftsprognos	2 467 762
2026	Förslag	3 257 312		
2027	Beräknat	3 169 960		
2028	Beräknat	1 582 230		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för nationell medfinansiering av åtgärder i enlighet med Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027. Anslaget får även användas för utgifter för nationell medfinansiering till EU:s ekonomiska stöd till jordbruksföretag som drabbats av torkan och efterföljande nederbörd 2023 samt administration av detta stöd.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.68 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	2 230 300	2 230 300	2 230 300
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	1 027 012	939 660	-648 070
varav BP26	695 412	431 960	331 530
– Omfördelning mellan år inom programram	413 412	149 960	331 530
– Förstärkt djurvälståndssättning för mjölkkor på bete	282 000	282 000	
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	3 257 312	3 169 960	1 582 230

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För att anpassa anslaget till förväntade utgifter omfördelas medel till senare år i programperioden. Anslaget ökas därför med 413 412 000 kronor 2026. För 2027 beräknas anslaget öka med 149 960 000 och för 2028 beräknas anslaget öka med 331 530 000 kronor.

För att stärka konkurrenskraften och lönsamheten i svensk mjölkproduktion med bibehållen god djurvälstånd föreslås en utökad ettårig djurvälståndssättning för att kompensera lantbrukare för de ökade kostnader som kravet på bete för mjölkkor utgör. Anslaget ökas därför med 282 000 000 kronor 2026 och beräknas öka med 282 000 000 kronor 2027.

Regeringen föreslår att 3 257 312 000 kronor anvisas under anslaget 1:12 *Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 3 169 960 000 kronor respektive 1 582 230 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden**Regeringens förslag**

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:12 *Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 000 kronor 2027–2029.

Skälen för regeringens förslag

Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:12 *Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 4 000 000 000 kronor 2027–2029.

Tabell 2.69 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:12 Nationell medfinansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	2 264 099	2 669 786	3 375 277			
Nya ekonomiska åtaganden	1 129 365	1 575 491	2 024 723			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-720 836	-870 000	-1 400 000	-2 300 000	-1 200 000	-500 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-2 842					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	2 669 786	3 375 277	4 000 000			
Beslutat/förslaget bemyndigande	2 800 000	3 800 000	4 000 000			

2.10.13 1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitiken andra pelare 2023–2027

Tabell 2.70 Anslagsutveckling 1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitiken andra pelare 2023–2027

Tusental kronor

2024	Utfall	1 459 734	Anslagssparande	460 303
2025	Anslag	1 942 500 ¹	Utgiftsprognos	1 852 102
2026	Förslag	2 204 200		
2027	Beräknat	2 508 950		
2028	Beräknat	1 256 046		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter motsvarande EU:s finansiering för åtgärder inom pelare två, i enlighet med Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027. Anslaget får även användas för utgifter motsvarande EU:s finansiering av åtgärder för stöd till biodling för perioden 2023–2027. Anslaget får dessutom användas för utgifter motsvarande EU:s finansiering för ekonomiskt stöd till jordbruksföretag som drabbats av torkan och efterföljande nederbörd 2023.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.71 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	1 942 500	1 942 500	1 942 500
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	261 700	566 450	-686 454
<i>varav BP26</i>	<i>70 700</i>	<i>309 850</i>	<i>700 846</i>
– Omfördelning mellan år inom programram	72 400	308 800	694 800
– Omfördelning mellan år inom programram biodling	-1 700	1 050	6 046
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 204 200	2 508 950	1 256 046

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För att anpassa anslaget nivå till förväntade utgifter inom den strategiska planen för den gemensamma jordbrukspolitikens 2023–2027 omfördelas medel till senare år i programperioden. Anslaget ökas därför med 72 400 000 kronor 2026. För 2027 beräknas anslaget öka med 308 800 000 och för 2028 beräknas anslaget öka med 694 800 000 kronor.

För att anpassa anslaget nivå till förväntade utgifter inom biodling minskas anslaget med 1 700 000 kronor 2026. För 2027 beräknas anslaget öka med 1 050 000 kronor och för 2028 beräknas anslaget öka med 6 046 000 kronor.

Regeringen föreslår att 2 204 200 000 kronor anvisas under anslaget 1:13 *Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 2 508 950 000 kronor respektive 1 256 046 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden**Regeringens förslag**

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:13 *Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 399 000 000 kronor 2027–2029.

Skälen för regeringens förslag

Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:13 *Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 3 399 000 000 kronor 2027–2029.

Tabell 2.72 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:13 Finansiering från EU-budgeten till den gemensamma jordbrukspolitikens andra pelare 2023–2027

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	3 188 714	2 937 172	3 056 996			
Nya ekonomiska åtaganden	570 209	968 466	1 418 004			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-818 898	-848 642	-1 076 000	-1 900 950	-991 050	-507 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-2 853					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	2 937 172	3 056 996	3 399 000			
Beslutat/förslaget bemyndigande	3 076 820	3 210 000	3 399 000			

2.10.14 1:14 Livsmedelsverket**Tabell 2.73 Anslagsutveckling 1:14 Livsmedelsverket**

Tusental kronor

2024	Utfall	390 867	Anslagssparande	4 336
2025	Anslag	524 649 ¹	Utgiftsprognos	428 180
2026	Förslag	727 547		
2027	Beräknat	704 695 ²		
2028	Beräknat	739 173 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.² Motsvarar 695 706 tkr i 2026 års prisnivå.³ Motsvarar 717 047 tkr i 2026 års prisnivå.**Ändamål**

Anslaget får användas för Livsmedelsverkets förvaltningsutgifter.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.74 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:14 Livsmedelsverket**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	527 849	527 849	527 849
Pris- och löneomräkning ²	10 698	17 657	27 316
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	189 000	159 189	184 008
<i>varav BP26³</i>	<i>175 000</i>	<i>126 000</i>	<i>148 000</i>
– <i>En ny kontrollorganisation i livsmedelskedjan</i>	<i>43 000</i>	<i>66 000</i>	<i>88 000</i>
– <i>Stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan</i>	<i>35 000</i>	<i>60 000</i>	<i>60 000</i>
– <i>Underskott i tidigare slakterikontrollverksamheten (t.o.m. 2023)</i>	<i>97 000</i>		
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	727 547	704 695	739 173

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Priser och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

För att genomföra en effektivare och mer likvärdig kontroll i livsmedelskedjan ökas anslaget med 43 000 000 kronor för 2026. För 2027 och fr.o.m. 2028 beräknas anslaget ökas med 66 000 000 kronor respektive 88 000 000 kronor.

Anslaget ökas med 35 000 000 kronor för 2026 och fr.o.m. 2027 beräknas anslaget ökas med 60 000 000 kronor med anledning av stärkt kontroll av fusk i livsmedelskedjan.

Anslaget ökas med 97 000 000 kronor för 2026 med anledning av underskott i tidigare slakterikontrollverksamhet.

Regeringen föreslår att 727 547 000 kronor anvisas under anslaget 1:14 *Livsmedelsverket* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 704 695 000 kronor respektive 739 173 000 kronor.

Budget för avgiftsbelagd verksamhet**Tabell 2.75 Avgiftsfinansierad verksamhet vid Livsmedelsverket**

Tusental kronor

Verksamhet	Ack. Resultat t.o.m. 2024	Resultat 2025	Verksamheten s intäkter 2026	Kostnader som ska täckas 2026	Resultat 2026	Ack. Resultat utgående 2026
Verksamheter där intäkterna disponeras						
						-
Offentligrättslig verksamhet	-102 282	-11 900	163 100	156 100	7 000	107 182
<i>varav Gränskontroll</i>	<i>4 500</i>	<i>-3 500</i>	<i>24 500</i>	<i>24 600</i>	<i>-100</i>	<i>900</i>
<i>varav Kontroll av livsmedelsanläggningar</i>	<i>-7 921</i>	<i>-600</i>	<i>38 500</i>	<i>36 000</i>	<i>2 500</i>	<i>-6 021</i>
<i>varav Kontroll av slakterier och vilthanteringsanläggningar</i>	<i>-97 383</i>	<i>-3 600</i>	<i>9 000</i>	<i>4 500</i>	<i>4 500</i>	<i>-96 483</i>
<i>varav Kontroll av slakterier och vilthanteringsanläggningar, fasta avgifter</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>60 000</i>	<i>60 000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>varav Nationella kontrollprogram</i>	<i>-1 448</i>	<i>-3 700</i>	<i>30 600</i>	<i>30 500</i>	<i>100</i>	<i>-5 048</i>
<i>varav Myndighetsärenden</i>	<i>-30</i>	<i>-500</i>	<i>500</i>	<i>500</i>	<i>0</i>	<i>-530</i>
Uppdragsverksamhet	3 713	-2 200	15 500	15 500	0	1 513
<i>varav Uppdragsverksamhet</i>	<i>1 553</i>	<i>-1 300</i>	<i>10 500</i>	<i>10 000</i>	<i>500</i>	<i>753</i>
<i>varav Tjänsteexport</i>	<i>2 160</i>	<i>-900</i>	<i>5 000</i>	<i>5 500</i>	<i>-500</i>	<i>760</i>

Källa: Livsmedelsverket.

2.10.15 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor**Tabell 2.76 Anslagsutveckling 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor**

Tusental kronor

2024	Utfall	158 008	Anslagssparande	8 153
2025	Anslag	224 160 ¹	Utgiftsprognos	218 467
2026	Förslag	131 160		
2027	Beräknat	131 160		
2028	Beräknat	131 160		

¹ Inklusivt beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.**Ändamål**

Anslaget får användas för utgifter för åtgärder för att stärka konkurrenskraften i livsmedelssektorn och för att främja exporten av svenska livsmedel och för utveckling av livsmedelsförädling. Anslaget får vidare användas för utgifter till stöd för marknadsföring och deltagande i mässor samt stöd till projektverksamhet med syfte att öka kompetens och utveckla produkter, processer, teknik och logistiklösningar med anknytning till livsmedelsförädling.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.77 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:15 Konkurrenskraftig livsmedelssektor**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	246 160	246 160	246 160
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-115 000	-115 000	-115 000
varav BP26	-18 000	-18 000	-18 000
– Finansiering av lantbruksråd	-8 000	-8 000	-8 000
– Finansiering av Norrlandsstöd	-10 000	-10 000	-10 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	131 160	131 160	131 160

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För att finansiera en ökning av anslag 4:1 *Regeringskansliet m.m.* inom utgiftsområde 1 Rikets styrelse minskas anslaget med 8 000 000 kronor för 2026 och beräknas minska med 8 000 000 kronor fr.o.m 2027.

För att finansiera anslag 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* minskas anslaget med 10 000 000 kronor för 2026 och beräknas minska med 10 000 000 kronor fr.o.m 2027.

Regeringen föreslår att 131 160 000 kronor anvisas under anslaget 1:15 *Konkurrenskraftig livsmedelssektor* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 131 160 000 kronor respektive 131 160 000 kronor.

2.10.16 1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.**Tabell 2.78 Anslagsutveckling 1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.**

Tusental kronor

2024	Utfall	52 467	Anslagssparande	955
2025	Anslag	57 413 ¹	Utgiftsprognos	57 013
2026	Förslag	57 413		
2027	Beräknat	57 413		
2028	Beräknat	57 413		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för medlemskapsavgifter i internationella organisationer inom utgiftsområdets ansvar.

Anslaget får användas för internationella skogsfrågor.

Anslaget får även användas för andra bidrag relaterade till utgiftsområdets internationella arbete.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.79 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:16 Bidrag till vissa internationella organisationer m.m.**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	57 413	57 413	57 413
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	57 413	57 413	57 413

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 57 413 000 kronor anvisas under anslaget 1:16 Bidrag *till vissa internationella organisationer m.m.* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 57 413 000 kronor respektive 57 413 000 kronor.

2.10.17 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur**Tabell 2.80 Anslagsutveckling 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur**

Tusental kronor

2024	Utfall	1 217 476	Anslagssparande	625 750
2025	Anslag	1 210 387 ¹	Utgiftsprognos	1 215 680
2026	Förslag	531 000		
2027	Beräknat	531 000		
2028	Beräknat	531 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för nationell medfinansiering av åtgärder i enlighet med landsbygdsprogrammet för Sverige för 2014–2020, inklusive förlängningsåren 2021 och 2022. Anslaget får användas för utgifter för delar av det attesterande organets (Ekonomistyrningsverket) utgifter för revision av jordbruksfonderna för programperioden 2014–2020. Anslaget får användas för utgifter för det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige. Anslaget får även användas för statsbidrag till kommuner med geografiska och demografiska utmaningar. Anslaget får även användas för utgifter för program för lokalt ledd utveckling under programperioden 2014–2020. Anslaget får användas för utgifter för eventuella finansiella korrigeringar och straffavgifter som Europeiska kommissionen kan komma att ålägga Sverige efter granskning av Sveriges utnyttjande av EU:s jordbruksfonder, EU:s fiskefond, Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden. Vidare får anslaget användas för eventuella ränteutgifter, rättegångskostnader, revisions- och kontrollutgifter förknippade med Jordbruksverkets inbetalningar till den europeiska unionen. Anslaget får även användas för utgifter för skadestånd. Dessutom får anslaget belastas med tekniska utgifter för offentlig lagring i den mån som ersättning inte erhålls från EU-budgeten. Anslaget får även användas för utgifter för ekonomiskt stöd till lantbrukare och trädgårdsnäringen som drabbats av höjda priser på insatsvaror 2022. Anslaget får även användas för utgifter för stöd för avveckling av verksamheter med minkuppfödning för pälsproduktion samt administration av detta stöd.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.81 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:17 Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	1 198 387	1 198 387	1 198 387
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-667 387	-667 387	-667 387
varav BP26	120 000	120 000	120 000
– Ökat nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige	10 000	10 000	10 000
– Ökat nationellt stöd till jordbruket i norra Sverige (2023-2028)	110 000	110 000	110 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	531 000	531 000	531 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Jordbruksverket betalar årligen ut medel inom det nationella stödet till jordbruket i norra Sverige. Stödet förstärks fr.o.m. 2026 vilket är en viktig åtgärd i Livsmedelsstrategin 2.0 för att kunna nå livsmedelsstrategins mål om en ökad livsmedelsproduktion i hela Sverige. Anslaget ökas med 10 000 000 kronor årligen för 2026 och beräknas ökas med 10 000 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget ökas av samma anledning dessutom med 110 000 000 kronor årligen under perioden 2026–2028.

Regeringen föreslår att 531 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:17 *Åtgärder för landsbygdens miljö och struktur* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 531 000 000 kronor årligen.

2.10.18 1:18 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket**Tabell 2.82 Anslagsutveckling 1:18 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket**

Tusental kronor

2024	Utfall	28 907	Anslagssparande	923
2025	Anslag	34 830 ¹	Utgiftsprognos	34 587
2026	Förslag	34 830		
2027	Beräknat	19 830		
2028	Beräknat	19 830		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för försöks- och utvecklingsverksamhet och andra insatser i syfte att styra utvecklingen inom jordbruket och trädgårdsnäringen mot minskat växtnäringssläckage, minskad ammoniakavgång, säkrare och minskad användning av växtskyddsmedel, bevarande av biologisk mångfald och tillvaratagande av kulturvärden, för ekologisk produktion samt för klimat- och energinsatser inom de areella näringarna. Anslaget får även användas för utgifter för uppföljning och utvärdering av den gemensamma jordbrukspolitiken liksom för effekterna av de verksamheter som finansieras under anslaget.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.83 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:18 Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	34 830	34 830	34 830
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder		-15 000	-15 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	34 830	19 830	19 830

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 34 830 000 kronor anvisas under anslaget 1:18 *Miljöförbättrande åtgärder i jordbruket* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 19 830 000 kronor respektive 19 830 000 kronor.

2.10.19 1:19 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.**Tabell 2.84 Anslagsutveckling 1:19 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.**

Tusental kronor

2024	Utfall	20 916	Anslagssparande	
2025	Anslag	24 116 ¹	Utgiftsprognos	24 116
2026	Förslag	24 116		
2027	Beräknat	24 116		
2028	Beräknat	24 116		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för statsbidrag till jordbrukets yttre och inre rationalisering. Från och med 2006 disponeras anslaget helt för vissa omarronderingsprojekt i Dalarnas, Västra Götalands samt delar av Värmlands län.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.85 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:19 Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	24 116	24 116	24 116
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	24 116	24 116	24 116

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 24 116 000 kronor anvisas under anslaget 1:19 *Stöd till jordbrukets rationalisering m.m.* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 24 116 000 kronor respektive 24 116 000 kronor.

2.10.20 1:20 Åtgärder på fjällägenheter

Tabell 2.86 Anslagsutveckling 1:20 Åtgärder på fjällägenheter

Tusental kronor

2024	Utfall	1 529	Anslagssparande	
2025	Anslag	1 529 ¹	Utgiftsprognos	1 529
2026	Förslag	1 529		
2027	Beräknat	1 529		
2028	Beräknat	1 529		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för underhåll, upprustning och investeringar i byggnader och andra fasta anläggningar på fjällägenheter. Anslaget får även användas för utgifter för att täcka avvecklingsbidrag och avträdesersättning till arrendatorer.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.87 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:20 Åtgärder på fjällägenheter

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	1 529	1 529	1 529
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 529	1 529	1 529

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 529 000 kronor anvisas under anslaget 1:20 *Åtgärder på fjällägenheter* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 1 529 000 kronor respektive 1 529 000 kronor.

2.10.21 1:21 Främjande av rennäringen m.m.

Tabell 2.88 Anslagsutveckling 1:21 Främjande av rennäringen m.m.

Tusental kronor

2024	Utfall	134 637	Anslagssparande	1 278
2025	Anslag	135 915 ¹	Utgiftsprognos	134 968
2026	Förslag	131 915		
2027	Beräknat	125 915		
2028	Beräknat	125 915		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter till åtgärder för främjande av rennäringen.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.89 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:21 Främjande av rennäringen m.m.**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	135 915	135 915	135 915
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-4 000	-10 000	-10 000
varav BP26	-4 000	-10 000	-10 000
– Finansiering av utökade förvaltningsåtgärder för varg	-4 000	-10 000	-10 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	131 915	125 915	125 915

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen beslutade i juni 2025 att Naturvårdsverket ska rapportera ett lägre referensvärde i fråga om populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus för den svenska vargpopulationen till Europeiska kommissionen (LI2025/01301). Sänkningen av referensvärdet medför behov av att ytterligare förvaltningsåtgärder vidtas och medför därmed ökade kostnader för Naturvårdsverket. För att finansiera de ökade kostnader minskas anslaget med 4 000 000 kronor 2026. Från och med 2027 beräknas anslaget minskas med 10 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 131 915 000 kronor anvisas under anslaget 1:21 *Främjande av rennäringen m.m.* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 125 915 000 kronor respektive 125 915 000 kronor.

2.10.22 1:22 Sveriges lantbruksuniversitet**Tabell 2.90 Anslagsutveckling 1:22 Sveriges lantbruksuniversitet**

Tusental kronor

2024	Utfall	2 240 063	Anslagssparande	
2025	Anslag	2 350 001 ¹	Utgiftsprognos	2 350 001
2026	Förslag	2 421 487		
2027	Beräknat	2 465 741 ²		
2028	Beräknat	2 507 717 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 2 433 725 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 2 433 724 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå samt för forskning och utbildning på forskarnivå inom livsmedelsproduktion, djurhållning, djurhälsa och djurskydd, skog, skogsbruk och förädling av skogsråvara, landsbygdsutveckling, rekreation och fritid samt landskapsplanering och markanvändning i tätorter och tätortsnära miljöer. Anslaget får även användas för ersättning för behörighetsgivande och högskoleintroducerande utbildning inom samma områden samt för fortlöpande miljöanalys.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.91 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:22 Sveriges lantbruksuniversitet**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	2 342 374	2 342 374	2 342 374
Pris- och löneomräkning ²	42 523	73 896	115 030
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder <i>varav BP26³</i>	36 590	49 471	50 313
– <i>FOI-propp ökade anslag</i>	8 321	8 321	8 321
– <i>FOI-propp ökade anslag 2025 och framåt</i>	7 627	7 627	7 627
– <i>Utbildningssatsning i de gröna näringarna</i>	4 500	6 500	6 500
– <i>SLU Grogrund</i>	10 000	10 000	10 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	2 421 487	2 465 741	2 507 717

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

³ Exklusive pris- och löneomräkning.

Anslaget ökas med 8 321 000 kronor respektive 7 627 000 kronor för 2026 för forskning och utbildning på forskarnivå som aviserades i forsknings- och innovationspropositionen, se utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning, avsnitt 5.8. Från och med 2027 beräknas anslaget ökas med motsvarande belopp.

För att öka kompetensförsörjningen till den gröna sektorn föreslår regeringen ett naturvetenskapligt basår för norra Sverige samt en påbyggnadsutbildning för yrkesverksamma inom livsmedelsberedskap och livsmedelsförsörjning. Anslaget ökas därför med 4 500 000 kronor för 2026 och från och med 2027 beräknas anslaget ökas med 6 500 000 kronor.

Anslaget ökas med 10 000 000 kronor för 2026 för en ökad satsning på SLU Grogrund - centrum för växtförädling av livsmedelsgrödor. Från och med 2027 beräknas anslaget öka med 10 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 2 421 487 000 kronor anvisas under anslaget 1:22 *Sveriges lantbruksuniversitet* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 2 465 741 000 kronor respektive 2 507 717 000 kronor.

2.10.23 1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tabell 2.92 Anslagsutveckling 1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tusental kronor

2024	Utfall	747 674	Anslagssparande	-9 010
2025	Anslag	818 664 ¹	Utgiftsprognos	811 956
2026	Förslag	848 164		
2027	Beräknat	903 164		
2028	Beräknat	985 164		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för stöd till grundforskning och behovsmotiverad forskning för de areella näringarna. Anslaget får även användas till projektrelaterade utgifter för utvärderingar, beredningsarbete, konferenser, resor och seminarier samt informationsinsatser inom området. Förvaltningsanslaget redovisas under utgiftsområde 20 Klimat, miljö och natur under anslaget 2:1 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Förvaltningskostnader* och anslaget för forskning inom områdena miljö och samhällsbyggande redovisas under anslaget 2:2 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning under samma utgiftsområde*.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.93 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tusental kronor	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	818 664	818 664	818 664
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	29 500	84 500	166 500
<i>varav BP26</i>	-6 500	-6 500	-6 500
– <i>Bekämpning av almsjuka</i>	-6 500	-6 500	-6 500
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	848 164	903 164	985 164

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För bekämpning av almsjuka på Gotland minskas anslaget med 6 500 000 kronor för 2026 och beräknas minskas med 6 500 000 kronor fr.o.m. 2027. Anslaget 1:1 *Skogsstyrelsen* ökas 2026 och beräknas ökas fr.o.m. 2027 med motsvarande belopp.

Regeringen föreslår att 848 164 000 kronor anvisas under anslaget 1:23 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 903 164 000 kronor respektive 985 164 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:23 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 700 000 000 kronor 2027–2032.

Skälen för regeringens förslag

Fleråriga åtaganden behöver ingås för att underlätta planering, utlysning och genomförande av långsiktiga forskningsprojekt. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslag 1:23 *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 1 700 000 000 kronor 2027–2032.

Tabell 2.94 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:23 Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande: Forskning och samfinansierad forskning

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029 – 2032
Ekonomiska åtaganden vid årets början	1 139 474	1 373 490	1 530 000			
Nya ekonomiska åtaganden	840 121	921 510	1 000 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-591 505	-750 000	-830 000	-700 000	-600 000	-400 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-14 600	-15 000				
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	1 373 490	1 530 000	1 700 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	1 600 000	1 600 000	1 700 000			

2.10.24 1:24 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien**Tabell 2.95 Anslagsutveckling 1:24 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien**

Tusental kronor

2024	Utfall	1 177	Anslagssparande	
2025	Anslag	1 177 ¹	Utgiftsprognos	1 177
2026	Förslag	1 177		
2027	Beräknat	1 177		
2028	Beräknat	1 177		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.**Ändamål**

Anslaget får användas för att finansiera verk-samheten vid Kungl. Skogs- och Lantbruks-akademien (KSLA).

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.96 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:24 Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	1 177	1 177	1 177
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 177	1 177	1 177

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

Regeringen föreslår att 1 177 000 kronor anvisas under anslaget 1:24 *Bidrag till Skogs- och lantbruksakademien* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 1 177 000 kronor respektive 1 177 000 kronor.

2.10.25 1:25 Slakterikontroll

Tabell 2.97 Anslagsutveckling 1:25 Slakterikontroll

Tusental kronor

2024	Utfall	166 898	Anslagssparande	12 939
2025	Anslag	165 137 ¹	Utgiftsprognos	176 835
2026	Förslag	168 053		
2027	Beräknat	170 935 ²		
2028	Beräknat	174 276 ³		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

² Motsvarar 168 053 tkr i 2026 års prisnivå.

³ Motsvarar 168 053 tkr i 2026 års prisnivå.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet när det gäller slaktverksamhet vid slakterier och vilthanteringsanläggningar som inte täcks av avgifter som tas ut i enlighet med artikel 79.1 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2017/625 av den 15 mars 2017 om offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet för att säkerställa tillämpningen av livsmedels- och foderlagstiftningen och av bestämmelser om djurs hälsa och djurskydd, växtskydd och växtskyddsmedel samt om ändring av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 999/2001, (EG) nr 396/2005, (EG) nr 1069/2009, (EG) nr 1107/2009, (EU) nr 1151/2012, (EU) nr 652/2014, (EU) 2016/429 och (EU) 2016/2031, rådets förordningar (EG) nr 1/2005 och (EG) nr 1099/2009 och rådets direktiv 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG och 2008/120/EG och om upphävande av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 854/2004 och (EG) nr 882/2004, rådets direktiv 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG och 97/78/EG samt rådets beslut 92/438/EEG (förordningen om offentlig kontroll). Anslaget får även användas för statligt stöd i form av nedsättning av vissa avgifter för offentlig kontroll och annan offentlig verksamhet som bedrivs vid slakterier och vilthanteringsanläggningar.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.98 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:25 Slakterikontroll

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	165 137	165 137	165 137
Pris- och löneomräkning ²	2 916	5 798	9 139
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder			
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	168 053	170 935	174 276

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

² Pris- och löneomräkningen baseras på anvisade medel 2025. Övriga förändringskomponenter redovisas i löpande priser och inkluderar därmed en pris- och löneomräkning. Pris- och löneomräkningen för 2027–2028 är preliminär.

Regeringen föreslår att 168 053 000 kronor anvisas under anslaget 1:25 *Slakterikontroll* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 170 935 000 kronor respektive 174 276 000 kronor.

2.10.26 1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet

Tabell 2.99 Anslagsutveckling 1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet

Tusental kronor

2024	Utfall	73 910	Anslagssparande	4 089
2025	Anslag	356 000 ¹	Utgiftsprognos	353 519
2026	Förslag	1 071 000		
2027	Beräknat	1 502 000		
2028	Beräknat	1 991 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för planering och andra åtgärder, inklusive upphandling, stöd för investeringar hos statliga myndigheter, organisationer och företag samt bidrag till kommuner och regioner, som stärker förmågan inom sektorn livsmedelsförsörjning- och dricksvatten under höjd beredskap och då ytterst krig. Anslaget får även användas för tillhörande administrativa kostnader för fördelning av sådana bidrag.

Skälen för regeringens förslag

Tabell 2.100 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	356 000	356 000	356 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	715 000	1 146 000	1 635 000
varav BP26	575 000	700 000	850 000
– Civilt försvar: Beredskapslagring livsmedel (investeringskostnader)	500 000	600 000	700 000
– Civilt försvar: Beredskapslagring livsmedel	75 000	100 000	150 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	1 071 000	1 502 000	1 991 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FiU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För att intensifiera återuppbyggnaden av det civila försvaret i syfte att stärka totalförsvaret anser regeringen att 575 000 000 kronor för beredskapslagring av primärt spannmål och kritiska insatsvaror inom primärproduktionen, men även för senare led i livsmedelskedjan, bör tillföras anslaget för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget öka med 700 000 000 kronor respektive 850 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 1 071 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:26 *Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 1 502 000 000 kronor respektive 1 991 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:26 *Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 100 000 000 kronor 2027–2030.

Skälen för regeringens förslag

Huvuddelen av åtgärderna som finansieras under anslaget är ersättningsformer som bygger på fleråriga åtaganden om utbetalningar. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:26 *Åtgärder för beredskap inom livsmedels och dricksvattenområdet* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 100 000 000 kronor 2027–2030.

Tabell 2.101 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:26 Åtgärder för beredskap inom livsmedels- och dricksvattenområdet

Tusental kronor

	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029 – 2030
Ekonomiska åtaganden vid årets början		1 200 000			
Nya ekonomiska åtaganden	1 200 000	1 279 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden		-379 000	-900 000	-700 000	-500 000
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	1 200 000	2 100 000			
Beslutat/föreslaget bemyndigande	1 200 000	2 100 000			

2.10.27 1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tabell 2.102 Anslagsutveckling 1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

2024	Utfall	35 875	Anslagssparande	128 125
2025	Anslag	96 857 ¹	Utgiftsprognos	94 338
2026	Förslag	104 000		
2027	Beräknat	111 023		
2028	Beräknat	78 020		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.

Ändamål

Anslaget får användas för utgifter för nationellt stöd till åtgärder som medfinansieras av EU inom ramen för havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet. Anslaget får även användas för finansiering av andra projekt som ligger i linje med programmet.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.103 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	96 857	96 857	96 857
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	7 143	14 166	-18 837
varav BP26	-55 000	-31 200	70 100
– Omfördelning mellan år inom programram	-35 000	-9 200	92 100
– Finansiering av utökade förvaltningsåtgärder för varg	-20 000	-22 000	-22 000
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	104 000	111 023	78 020

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För att anpassa anslaget till förväntade utgifter omfördelas medel till senare år i programperioden. Anslaget minskas därför med 35 000 000 kronor 2026. För 2027 beräknas anslaget minska med 9 200 000 kronor och för 2028 beräknas anslaget öka med 92 100 000 kronor.

Regeringen beslutade i juni 2025 att Naturvårdsverket ska rapportera ett lägre referensvärde i fråga om populationsstorlek för gynnsam bevarandestatus för den svenska vargpopulationen till Europeiska kommissionen (LI2025/01301). Sänkningen av referensvärdet medför behov av att ytterligare förvaltningsåtgärder vidtas och medför därmed ökade kostnader för Naturvårdsverket. För att finansiera de ökade kostnader minskas anslaget med 20 000 000 kronor 2026. Från och med 2027 beräknas anslaget minska med 22 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 104 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:27 *Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 111 023 000 kronor respektive 78 020 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden**Regeringens förslag**

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:27 *Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 206 000 000 kronor 2027–2029.

Skälen för regeringens förslag

För att skapa förutsättningar för fleråriga projekt och ett effektivt genomförande av havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet behöver ekonomiska åtaganden kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:27 *Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 206 000 000 kronor 2027–2029.

Tabell 2.104 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:27 Stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	104 875	206 965	242 628			
Nya ekonomiska åtaganden	120 324	118 853	63 372			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-18 045	-83 190	-100 000	-111 000	-78 000	-17 000
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-189					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	206 965	242 628	206 000			
Beslutat/förslaget bemyndigande	285 000	305 000	206 000			

2.10.28 1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027**Tabell 2.105 Anslagsutveckling 1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027**

Tusental kronor

2024	Utfall	190 182	Anslagssparande	9 818
2025	Anslag	260 000 ¹	Utgiftsprognos	153 920
2026	Förslag	200 000		
2027	Beräknat	225 500		
2028	Beräknat	193 000		

¹ Inklusive beslut om ändringar i statens budget 2025 och förslag till ändringar i samband med denna proposition.**Ändamål**

Anslaget får användas för utgifter för att finansiera det belopp som motsvarar EU:s medfinansiering av åtgärder inom havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet.

Skälen för regeringens förslag**Tabell 2.106 Förändringar av anslagsnivån 2026–2028 för 1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027**

Tusental kronor

	2026	2027	2028
Anvisat 2025¹	260 000	260 000	260 000
Beslutade, föreslagna och aviserade åtgärder	-60 000	-34 500	-67 000
<i>varav BP26</i>	<i>-67 000</i>	<i>55 500</i>	<i>101 000</i>
<i>– Omfördelning mellan år inom programram</i>	<i>-67 000</i>	<i>55 500</i>	<i>101 000</i>
Överföring till/från andra anslag			
Övrigt			
Förslag/beräknat anslag	200 000	225 500	193 000

¹ Statens budget enligt riksdagens beslut i december 2024 (bet. 2024/25:FIU10). Beloppet är således exklusive beslut om ändringar i statens budget.

För att anpassa anslaget nivå till förväntade utgifter omfördelas medel till senare år i programperioden. Anslaget minskar därför med 67 000 000 kronor 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget öka med 55 500 000 kronor respektive 101 000 000 kronor.

Regeringen föreslår att 200 000 000 kronor anvisas under anslaget 1:28 *Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* för 2026. För 2027 och 2028 beräknas anslaget till 225 500 000 kronor respektive 193 000 000 kronor.

Bemyndigande om ekonomiska åtaganden

Regeringens förslag

Regeringen bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:28 *Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 440 000 000 kronor 2027–2029.

Skälen för regeringens förslag

För att skapa förutsättningar för fleråriga projekt och ett effektivt genomförande av havs-, fiskeri- och vattenbruksprogrammet behöver ekonomiska åtaganden kunna ingås som medför utgifter under kommande år. Regeringen bör därför bemyndigas att under 2026 för anslaget 1:28 *EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027* besluta om bidrag som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 440 000 000 kronor 2027–2029.

Tabell 2.107 Beställningsbemyndigande för anslaget 1:28 Från EU-budgeten finansierade stödåtgärder för fiske och vattenbruk 2021–2027

Tusental kronor

	Utfall 2024	Prognos 2025	Förslag 2026	Beräknat 2027	Beräknat 2028	Beräknat 2029
Ekonomiska åtaganden vid årets början	163 122	245 601	400 000			
Nya ekonomiska åtaganden	156 441	219 399	220 000			
Utgifter mot anslag till följd av ekonomiska åtaganden	-71 262	-65 000	-180 000	-205 300	-175 500	-59 200
Övriga förändringar av ekonomiska åtaganden	-2 700					
Ekonomiska åtaganden vid årets slut	245 601	400 000	440 000			
Beslutat/förslaget bemyndigande	348 000	400 000	440 000			